

Till
Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2014 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Storstockholms Brandförsvares årsredovisning 2014, dnr 182-424/2015

Kommunalisering av hälso- och sjukvård, organisation, dnr 326-895/2014

Initiativ på EU-nivå för en hållbar lösning av alla EU-medborgares försörjning och bostad, skrivelse av Ann-Margreth Livh (V), dnr 325-77/2014

Human behandling av romer, skrivelse av Ann-Margrethe Livh (V), dnr 336-627/2013

Utvärdering av rapportering av icke verkställda beslut, skrivelse Karin Rågsjö (V), dnr 325-1243/2013

Huvudmannaskap vid sopsugsanläggningar, hemställan från exploateringsnämnden och trafiknämnden, dnr 303-783/2010

Skyddandet av Stockholm och andra kommuner mot stigande vattennivåer i Östersjön, motion (2013:4) av Åke Askensten (MP), dnr 307-156/2013

Park istället för parkering på Skeppsbrokajen, motion (2014:6) av Åke Askensten (MP), dnr 302-517/2014

Slutredovisning avseende projekt Tele2 Arena

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2014 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 16,4 mnkr godkänns.
3. Totalt 300,0 mnkr av eget kapital disponeras till en social investeringsfond.
4. Totalt 200,0 mnkr av eget kapital disponeras för kompetensutveckling.
5. I tidigare bokslut reserverade medel för kompetensfond upplöses.
6. Totalt 150,0 mnkr av eget kapital disponeras för stimulansbidrag för i bokslutet upplösta avsättningar avseende boende till fysiskt och psykiskt funktionshindrade, boende för äldre, hemlösa projekt evidensbaserade metoder och förskoleutbyggnad.
7. Som en konsekvens av beslut i punkt 6 ovan upplöses avsättningar för boende till fysiskt och psykiskt funktionshindrade, boende äldre, hemlösa projekt evidensbaserade metoder och förskoleutbyggnad.
8. Tidigare fattade beslut om beviljade stimulansbidrag ur i bokslutet upplösta avsättningar som ännu ej reglerats gäller oförändrat.
9. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda aktiebolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.
10. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2014 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Uppföljning av fritidsverksamheten i Stockholms stad 2014 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

12. Basnyckeltal med utfall för år 2014 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
13. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2014 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Medel från i tidigare bokslut avsatta medel ianspråkats för stadens åtagande och samarbete med universitet och högskolor för medfinansiering av stiftelsen Electrum inklusive Kista Science City.
15. Verksamheten för de hälso- och sjukvårdsinsatser avseende LSS-verksamheten inom Stockholms stad som Stockholms stad övertar från Stockholms läns landsting från och med 2015-10-01, dnr 326-895/2014, organiseras under socialnämnden under en projekttid på två år.
16. Direktionen för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvar beviljas ansvarsfrihet, bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Hemställan från exploateringsnämnden och trafiknämnden om ”Huvudmannaskap för sopsugsanläggningar” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Motion (2013:4) av Åke Askensten (MP) om ”Skyddandet av Stockholm och andra kommuner mot stigande vattennivåer i Östersjön”, dnr 307-156/2013, av anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Motion (2014:6) av Åke Askensten (MP) om ”Park istället för parkering på Skeppsbrokajen”, dnr 302-517/2014, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Slutredovisning – projekt Tele 2 Arena godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna medges budgetjustering för ökade utgifter med 4,3 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2014 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Nämnderna medges ombudgetering till 2015 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 52,6 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2015 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2015 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 54,8 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2015 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Nämnderna medges bidrag för ökade nettokostnader med 0,5 mnkr. Finansiering sker genom utbetalning av faktura av för ändamålet budgeterade medel under Kommunstyrelsen m.m. i 2014 års budget.
5. Stadens hel- och delägda aktiebolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, har bedrivit sina verksamheter i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet för respektive bolag och inom ramen för de kommunala befogenheterna.
6. Under förutsättning att kommunfullmäktige fattar beslut om att ianspråkta medel avsatta i tidigare bokslut för stadens åtagande och samarbete med universitet och högskolor delegera till stadsdirektören att utbetala 31,0 mnkr för perioden 2015-2019 till stiftelsen Electrum.
7. Skrivelse av Ann-Margrethe Livh (V) om ”Initiativ på EU-nivå för en hållbar lösning av alla EU-medborgares försörjning och bostad”, dnr 325-77/2014, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Skrivelse av Ann-Margrethe Livh (V) om ”Human behandling av romer”, dnr 336-627/2013, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

9. Skrivelse av Karin Rågsjö (V) om ”Utvärdering av icke verkställda beslut”, dnr 325-1243/2013, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Övriga framställningar från nämnderna avslås.

Lars Rådth
Stadsdirektör

Staffan Moberg
Ekonomidirektör

Bilagor

1. Ombudgeteringar och budgetjusteringar
2. Stadsledningskontorets kommentarer till nämndernas utfall
3. Sammanfattande tabeller
4. Uppsiktsplikt, stadens hel- och delägda bolag
5. Större investeringsprojekt
6. Basnyckeltal
7. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag
8. Storstockholms brandförsvars årsredovisning 2014

Årsredovisning 2014 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Innehåll

Stadsledningskontorets förslag till beslut	2
Bilagor.....	6
Förvaltningsberättelse	10
Viktiga beslut och händelser under året.....	10
Omvärld och framtid.....	11
Organisation och styrning	13
Kommunstyrelsens uppsiktsplikt.....	15
God ekonomisk hushållning	15
Uppfyllelse av inriktningsmål.....	18
Finansiella mål	21
Årets resultat för kommunkoncernen.....	23
Årets resultat för staden	24
Årets förändring av eget kapital.....	25
Avstämning mot balanskravet.....	25
Budgetavräkning	27
Pensioner	27
Kommunkoncernens investeringsverksamhet.....	28
Medarbetarna	29
Kommunkoncernens styrning	32
Kommunfullmäktige	32
Rotlar och borgarråd	34
Den dagliga driften	35
Stadens kvalitetsarbete – kvalitet för stockholmarna.....	38
Program för kvalitetsutveckling.....	38
Kvalitetsutmärkelsen.....	38
Stadens internationella arbete	43
Kommunfullmäktiges inriktningsmål	45
Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	45
Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras	66

Stadens verksamheter är kostnadseffektiva	86
Omvärldsanalys.....	92
Ekonomisk och finansiell analys.....	97
Om kommunkoncernen.....	97
Om staden	104
Övriga ärenden.....	118
Fördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m.	118
Stiftelsen Electrum.....	118
Kommunalisering av hälso- och sjukvård, organisation, dnr 326- 895/2014	118
Skrivelse om initiativ på EU-nivå för en hållbar lösning av alla EU-medborgares försörjning och bostad, dnr 325-77/2014	119
Skrivelse om human behandling av romer, dnr 333-627/2013.	119
Skrivelse om utvärdering av rapportering av icke verkställda beslut, dnr 325-1243/2013	120
Huvudmannaskap för sopsugsanläggningar, dnr 303-783-2010	120
Stockholms stads sommarkoloniverksamhet 2014	121
Uppföljning av öppen fritidsverksamhet i Stockholm stad 2014	126
Motion (2013:4) av Åke Askensten (MP) om skyddandet av Stockholm och andra kommuner mot stigande vattennivåer i Östersjön, dnr 307-156/2013	132
Motion (2014:6) av Åke Askensten (MP) om Park istället för parkering på Skeppsbrokajen, dnr 302-517/2014.....	133
Slutredovisning – projekt Tele2 Arena	134
Årsbokslut	135
Resultaträkning	135
Kassaflödesanalys	136
Balansräkning	137
Redovisningsprinciper	139
Definitioner till årsbokslut	145
Noter till resultaträkningen	147
Noter till kassaflödesanalysen.....	152
Noter till balansräkningen.....	154

Nämnder, bolag och stiftelser 166

Förvaltningsberättelse

Viktiga beslut och händelser under året

Beslut

- 2013 års Stockholmsförhandling fastslogs inklusive överenskommelsen om nitton nya kilometer tunnelbana, nio nya tunnelbanestationer och 78 000 bostäder
- Reviderad policy för stadens upphandlingar med möjlighet att ställa sociala krav
- Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050
- Strategi för miljöfordon och förnybara drivmedel – för ett fossilbränslefritt Stockholm
- Upprustning och utveckling av Östermalmshallen
- Riktlinjer för idéburen stadsförbättring
- En långsiktig inriktning för fritidsbåtlivet i Stockholms stad
- Antagande av Vision Hässelby-Vällingby 2030
- Reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd
- Utveckling av stadens vigselmöjligheter
- Gåva till Stockholm International Water Institute beslutades och överlämnades för att säkra Stockholm Water Prize långsiktigt
- Program för att motverka hemlöshet i Stockholms stad 2014-2019
- Bolagisering och överföring av stadens renhållningsverksamhet från trafiknämnden, tidigare trafik- och renhållningsnämnden, till Stockholm Vatten VA AB
- Åtgärdesprogram Buller Stockholms stad för åren 2014-2018
- Ombyggnad och upprustning av Stadsmuseet
- Strategi och handlingsplan för ökad cykling i Stockholms stad
- Stockholms stads aktieandel i bolaget AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad överfördes till Stockholms Stadshus AB i en apportemission till ett värde om 7,5 mdkr
- Flera exploateringsöverenskommelser, bland annat i Hagastaden (cirka 700 bostäder) och Norra Djurgårdsstaden (cirka 900 bostäder)
- Upprustning av Åkeshovs sim- och idrottshall
- Staden gick med i nätverket för miljö huvudstäder

Händelser

- För sjunde året i rad behöll Stockholms stad det högsta kreditbetyget, AAA/Stable respektive A-1+, från internationella kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's
- Stockholms Kulturfestival, och ungdomsfestivalen We are Stockholm anordnades och hade 750 000 besökare, vilket var 200 000 fler besökare än förra året
- Relationsvårdcentrum, RVC, tog emot pris för Europas bästa brottsförebyggande verksamhet i tävlingen European Crime Prevention Award (ECPA)
- Stadens nya utställningslokal – Stockholmsrummet – i Kulturhuset invigdes
- Stockholm utsågs till Sveriges klimatstad i WWF:s stadsutmaning Earth Hour City Challenge 2014
- Stockholm vann utmärkelsen Årets fiberkommun av infrastrukturbolaget Skanova
- Det nya krematoriet på Skogskyrkogården togs i bruk.
- Projektet Hållbara Järva vann utmärkelsen Sweden Green Building Award i kategorin Hållbar stadsutveckling, befintligt område
- Stockholm vann en miljon euro för sitt innovativa biokolsprojekt i den prestigefulla europeiska tävlingen Mayors Challenge
- Stockholms stad utsågs att leda det europeiska prestigeprojektet GrowSmarter till vilket EU-kommissionen bidrar med 25 miljoner euro
- Stockholm var temastad på Barcelonas årliga kulturfestival La Mercè och bidrog med en rad programpunkter

Omvärld och framtid

Den globala ekonomin har utvecklats relativt svagt under 2014. Den svaga utvecklingen i framförallt euroområdet håller tillbaka den svenska ekonomin och BNP-tillväxten uppgick endast till 1,7 procent under 2014. I Stockholms stad märks dock en förstärkning av konjunkturen och arbetsmarknaden har förbättrats under året. Antalet stockholmare fortsätter också att öka. Stockholms ekonomiska tillväxt har under 2014 varit stabil jämfört med andra städer i Europa och Nordamerika, och Stockholms län har en hög BRP per capita ur ett internationellt perspektiv. Stockholm har till exempel högre BRP per capita jämfört med både Köpenhamn och Helsingfors.

Stockholm har lyckats väl inom sina uttalade spjutspetsbranscher och hamnar högt i internationella rankingar vad gäller konkurrenskraft inom både IT och Life science. Stockholm utmärker sig också som en hållbar stad, inte minst ur ett miljömässigt perspektiv.

Stockholm i världen

Stockholm beskrivs i termer som en medveten och trendkänslig stad. Staden lockar till sig många kreativa företag inom bland annat informations- och kommunikationsteknologi (IKT) och staden uppmärksammas internationellt för sina framgångsrika spelföretag. I *Ericssons Networked Society City Index* från 2014 placerar sig Stockholm till exempel på första plats vad gäller IKT-mognad och urban hållbarhet.

Stockholm har ett starkt varumärke när det gäller bland annat livskvalitet, samhällsservice och attraktivitet. Detta framkommer både i internationella index och i den internationella mediebevakningen. Stockholm beskrivs som en attraktiv plats för bostadsköpare: “*With unspoilt nature at its door, excellent education and a thriving cultural scene – not to mention new bar and restaurant openings on the back of a buoyant economy – it is no surprise to see Stockholm close to the top of many 'liveability' surveys*” (*Financial Times*, 2014). Att vara en växande och attraktiv stad medför dock även utmaningar och till exempel bostadsbyggandet hinner inte med den stora efterfrågan och priserna har stigit kraftigt. Detta är dock inget som är unikt för Stockholm.

Stockholm står inför utmaningen med ökade klyftor i samhället. Liksom i många andra delar av världen, har utvecklingen i Stockholm gått mot ökade inkomstskillnader. Städer som exempelvis Köpenhamn, Prag och Oslo har något mindre inkomstklyftor än Stockholm. I till exempel London är dock klyftorna betydligt större och i samma nivå som i de amerikanska delstaterna New York och Kalifornien (*OECD Regional Well-being*, 2014). Att personer med olika bakgrunder är inkluderade i samhället är viktigt för stadens sammanhållning och för en effektiv användning av stadens humana kapital. Enligt *EU Perception Survey*, 2014 anser exempelvis nästan 90 procent av tillfrågade stockholmare att närvaron av utländska personer är bra för staden, vilket är en hög andel jämfört med andra delar i Europa. Det är däremot endast 38 procent av stockholmarna som anser att personer med utländsk bakgrund är välintegrerade i staden. I London är nivån klart högre på 58 procent och i München över 60 procent.

I Stockholm är sysselsättningsgraden hög. Enligt *Eurostat* är över 80 procent av stockholmarna i åldrarna 15-64 år sysselsatta. Det är knappt 9 procent av Stockholms ungdomar (18-24 år) som varken studerar, arbetar eller praktiserar, vilket är en något högre andel än i städer som till exempel Prag, München, Oslo, Köpenhamn och Amsterdam.

Andelen med minst gymnasial utbildning ökar i de flesta länder och städer, men i Stockholm har denna nivå legat still under många år. I den senaste *OECD Pisa studie* från 2012 låg kunskapsnivån bland Sveriges 15-åriga elever under snittet medan de år 2000 låg över snittet.

Att Stockholm har kapacitet att hantera klimatförändringar framkommer i *Resilience Cities Report* från 2014 där Stockholm rankas på sjätte plats. Indexet syftar till att mäta städernas motståndskraft utifrån två dimensioner - dels hur utsatta städer är för klimatförändringar, dels hur motståndskraftiga städerna är i att hantera klimatförändringar. Av de europeiska städerna är Stockholm den stad som rankas högst. Stockholm får framförallt höga poäng när det kommer till stadens förmåga att hantera och stå emot klimatförändringar.

Framtid

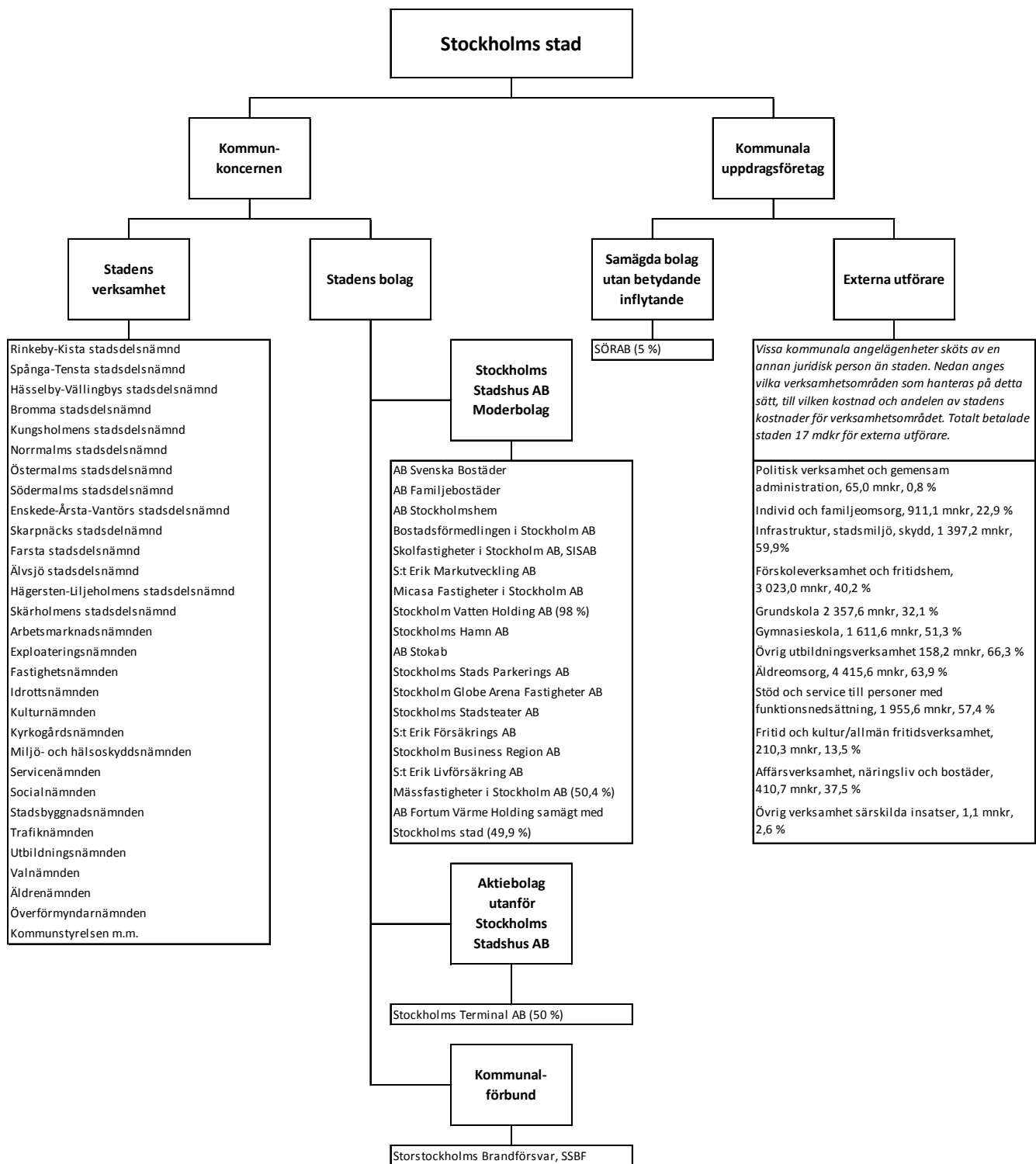
Städer har genom att bland annat erbjuda den infrastruktur som kopplar samman globala flöden, finansiella system och kreativitet som genererar innovationer och möten mellan människor ökat sin politiska makt vid sidan av nationalstaterna. Idag bor över 50 procent av jordens befolkning i städer och forskare är eniga om att denna andel stadigt kommer att öka. Städer är redan nu navet i den ekonomiska tillväxten. Alla aspekter av Stockholms hållbara utveckling behöver kunna mäta sig med världens urbana metropoler för att Stockholm också i framtiden ska kunna konkurrera om attraktiv arbetskraft och kunna hålla fast vid att vara ett kunskapsintensivt nav.

Stockholmsregionen har växt kraftigt, även i jämförelse med andra världsstäder. Att vara en växande och attraktiv stad medför även utmaningar. Bostadsmarknaden är ett exempel på detta. Att möta befolkningstillväxten med ökat bostadsbyggande är en fortsatt utmaning.

Organisation och styrning

I figuren nedan illustreras de verksamheter som ingår i Stockholms stads samlade kommunala verksamhet per den 31 december 2014. I redogörelsen klassificeras de juridiska personerna i:

- koncernföretag med bestämmande respektive betydande inflytande
- uppdragsföretag av typen andra samägda företag respektive kommunala entreprenader

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppsiktsplikt innebär enligt kommunallagens definition att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Detta gäller såväl för stadens nämnder som för stadens hel- och delägda aktiebolag. Som ett led i uppsiktsplikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner inklusive risk- och väsentlighetsanalyser för 2014. I de fall nämnderna hade angivit för låga årsmål för indikatorer har de uppmanats att återkomma med mer ambitiösa värden i syfte att säkra uppfyllelsen av kommunfullmäktiges årsmål. Uppsiktsplikten har även utövats genom kommunstyrelsens uppföljning i tertialrapporterna och årsredovisningen för Stockholms stad. Kommunstyrelsen ska årligen fatta beslut om de hel- och delägda aktiebolagen har bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsen anser att stadens hel- och delägda aktiebolag har bedrivit sina respektive verksamheter i förenlighet med lag.

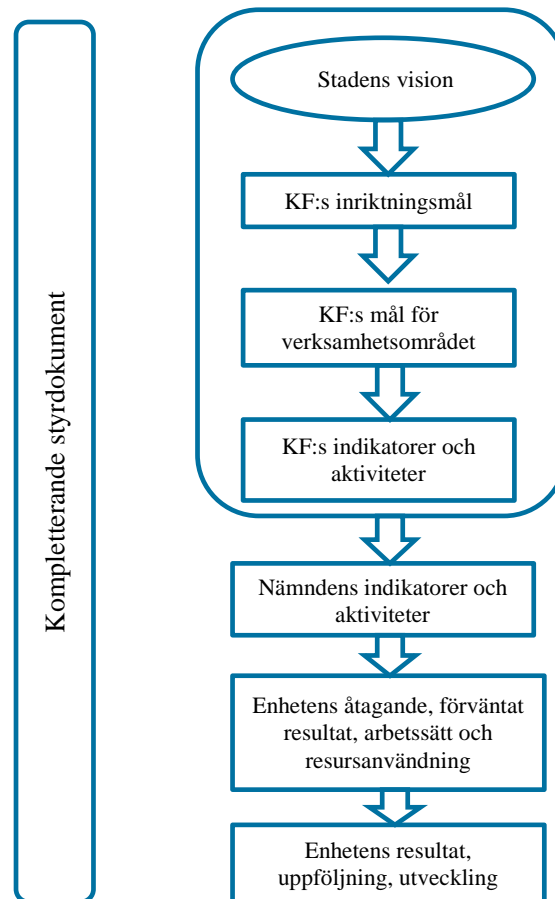
God ekonomisk hushållning

Integrerat ledningssystem – ILS

All planering och uppföljning sker i enlighet med stadens styrmodell, ILS, integrerat system för ledning och styrning av verksamhet och ekonomi. Som stöd i arbetet finns ett webbaserat verktyg som används på alla nivåer i staden, från kommunfullmäktige till enhet.

I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter. Indikatorerna mäter måluppfyllelsen och för varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och styrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämnd-/bolagsmål.

Stadens styrning enligt ILS

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktige har i budget 2014 beslutat om följande tre inriktningsmål:

- Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Inriktningmålen utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Uppfyllelsegraden av inriktningmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

För varje mål finns ett antal indikatorer och för varje indikator har satts ett årsmål. Bedömningen av måluppfyllelsen grundas på en sammanvägning av de indikatorer som valts för respektive mål. Årsmål för indikatorerna sätts utifrån läge, förutsättningar och am-

bitionsnivå och utifrån vilken nivå som ska uppnås för respektive år. Har samtliga årsmål för indikatorerna uppnåtts, bedöms målet som ”helt uppfyllt”. Är ett flertal av indikatorernas målnivåer uppnådda bedöms målet sannolikt enbart som ”delvis uppfyllt”.

Flera av de mål som satts upp av kommunfullmäktige är i de flesta fall långsiktiga mål. De långsiktiga målen som redovisats i årsredovisningen ska därför ses som en bedömning av om vi är på rätt väg och i vilken grad det aktuella årets ambitions-/målnivå uppnåtts än som om det långsiktiga målet uppnåtts.

Utifrån huvudsakligen indikatorernas utfall har en bedömning av kommunfullmäktiges verksamhetsmål gjorts och den samlade bedömningen är att staden delvis har uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under 2014. Sammanfattning av målbedömningarna redovisas nedan.

KFs inriktningsmål/verksamhetsmål	Kommunkoncernen Stockholm stad
1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	Delvis uppfyllt
1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa	Helt uppfyllt
1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande	Helt uppfyllt
1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar	Delvis uppfyllt
1.4 Det byggs många bostäder i Stockholm	Delvis uppfyllt
1.5 Framkomligheten i regionen är hög	Helt uppfyllt
1.6 Stockholmare är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna	Delvis uppfyllt
1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad	Helt uppfyllt
2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras	Delvis uppfyllt
2.1 Stockholmare upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald	Helt uppfyllt
2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden	Delvis uppfyllt
2.3 Stockholmare upplever att de får god service och omsorg	Delvis uppfyllt
2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten	Delvis uppfyllt
3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva	Helt uppfyllt
3.1 Budgeten är i balans	Helt uppfyllt
3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva	Helt uppfyllt

Uppfyllelse av inriktningsmål

Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts delvis under året. Bedömningen baseras på att fyra av sju underliggande mål har uppnåtts helt och tre uppfyllts delvis.

Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa. Tillväxten i Stockholmsregionen är mycket stark. I Stockholm startar det 14,1 nya företag per 1000 invånare jämfört med 6,6 i övriga landet. Stockholms stad har av EU-kommissionen fått i uppdrag att leda det europeiska prestigeprojektet GrowSmarter som handlar om hur städer med hjälp av smarta miljötekniklösningar kan skapa fler jobb och växa, samtidigt som de blir mer energieffektiva, lättframkomliga och attraktiva för invånarna. Verksamheternas genomförda insatser har bidragit till ett mycket gott indikatorresultat och hjälpt att positionera Stockholm som attraktiv stad för möten och företagsetableringar. Fyra av fem indikatorers årsmål har uppnåtts under året. Med anledning av ovanstående bedöms målet som helt uppfyllt.

Invånare i Stockholm är självförsörjande. År 2014 minskade bidragsbehovet i staden. Både andelen personer i behov av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen, andelen vuxna med ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare och andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat. Denna positiva utveckling har också inneburit att kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat. Med anledning av ovanstående bedöms målet som helt uppfyllt.

Stockholms livsmiljö är hållbar. Stockholms stad har genom Norra Djurgårdsstaden Innovation stimulerat utvecklingen av innovativa lösningar inom hållbara byggnader. Under året har ett antal teman lyfts fram inom Forum för hållbara lösningar som till exempel "Så bygger vi plusenergihus" och "Det bästa från kvarteret Norra 1 i Norra Djurgårdsstaden". För 2014 har sju av elva indikatorer uppnåtts helt. En indikator har utgått från bedömningen och tre indikatorer bedöms ha uppnåtts delvis. Med anledning av ovanstående tillsammans med de insatser som utförts inom övriga områden för att värna miljön och invånarnas hälsa bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet har uppfyllts delvis.

Det byggs många bostäder i Stockholm. Med bakgrund mot de höjda ambitionerna för bostadsbyggandet höjdes målet för Antalet

markanvisade bostäder kraftigt inför år 2014 jämfört med år 2013, från 5 000 till 7 000 stycken. Utfallet hamnade strax under målet, och uppgick till 6 860 stycken. Jämfört med utfallet år 2013 innebär detta en ökning med 35 procent. Målet avseende Antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner har uppnåtts med god marginal, 6 991 jämfört med målet om 5 000 bostäder i godkända/antagna detaljplaner. Årsmålen för tre av sju av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås helt, två uppnås delvis och två uppnås ej. Med anledning av ovanstående bedöms målet som delvis uppfyllt.

Framkomligheten i regionen är hög. Under året har en strategi för leveranstrafik och en strategi för ökad cykling i staden antagits. Arbetet med att genomföra cykelplanen pågår. I november 2014 öppnades större delen av Norra Länken för trafik. Norra Länken är en viktig pusselbit för att lösa regionens trafikproblem och en förutsättning för utvecklingen av de nya stadsdelarna Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden. Sex av kommunfullmäktiges tio indikatorer uppnås helt, tre uppnås delvis och en uppnås inte. Med anledning av ovanstående bedöms målet som helt uppfyllt.

Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm. Under sommaren 2014 gjordes Brunkebergstorg om till en mötesplats i city med kultur, underhållning och ett varierande matutbud. På Södermalm genomfördes "Open Streets", ett projekt där man under sju lördagar stängde av Götgatan för trafik och fyllde gatan med olika aktiviteter som lockade hundratusentals besökare under sommaren. Byggandet av fem nya idrottshallar har påbörjats och fortsätter under 2015. Ett antal nya konstgräsplaner har iordningsställts under året och en gammal favorit, Vanadisbadet har renoverats och nyöppnade i juni 2014. Stadens satsning på utegym är uppskattad och bara under 2014 har staden anlagt sju nya utegym. Årsmålen för tre av fem av kommunfullmäktiges indikatorer uppfylls helt, två uppfylls delvis. Med anledning av ovanstående bedöms målet som delvis uppfyllt.

Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad. Årsmålen för 10 av 14 av kommunfullmäktiges indikatorer uppfylls helt, två uppnås delvis och två uppfylls ej. Stadens insatser för att öka trygghet och säkerhet för medborgarna är omfattande. Som exempel kan nämnas att i 13 stadsdelsnämnder finns sociala insatsgrupper för unga. Stadsdelsnämnderna har även satsat på att utveckla, förbättra och försköna parklekar, parker och grönytor. Befintliga parker vårdas och utvecklas samtidigt som nya parker anläggs i stadsutvecklingsområden. Med anledning av ovanstående bedöms målet som helt uppfyllt.

Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts delvis under året. Bedömningen baseras på att tre av fyra underliggande mål för verksamhetsområdet uppfyllts delvis och ett uppfyllts helt.

Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald. För brukare som är över 80 år arrangeras återkommande informationsträffar och för de som av olika anledningar inte har möjlighet att delta vid dessa bedriver nämnderna uppsökande verksamhet. Stadens förskoleenheter har utvecklat den externa informationen genom bland annat broschyrer, utställningar om verksamheten samt planerade informationstillfällen på förskolorna. Utfallen i årets brukarundersökning påvisar att en stor del av målgruppen är medvetna om deras möjligheter till att välja utförare. Med anledning av ovanstående bedöms målet som helt uppfyllt.

Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. Av kommunfullmäktiges 22 indikatorer inom det pedagogiska området är 14 årsmål helt uppfyllda. Inom grundskolan och gymnasieskolan har kunskapsresultaten varit tämligen konstanta över tid och det är stora skillnader mellan skolor. Inom förskolan har resultaten på brukarundersökningarna förbättras medan de har försämrats inom gymnasieskolan. Med anledning av ovanstående bedöms målet som delvis uppfyllt.

Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg. Under 2014 var 82 procent av de boende på vård- och omsorgsboende nöjda med sitt boende vilket är en försämring med två procentenheter mot föregående år. Även tryggheten på vård- och omsorgsboende och nöjdheten med maten och måltidssituationen har minskat i jämförelse med 2013. Nöjdheten med hemtjänsten uppgår till 84 procent, vilket är oförändrat i jämförelse med 2012 och 2013. Resultatet i brukarundersökningarna inom området stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppfyller kommunfullmäktiges mål delvis. Inom individ- och familjeomsorg når fyra av åtta indikatorer upp till kommunfullmäktiges fastställda mål. Med anledning av ovanstående bedöms målet som delvis uppfyllt.

Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten. Medarbetarenkätens resultat visar att stadens medarbetare är fortsatt engagerade och motiverade i att utveckla verksamheten och upplever att de gör ett meningsfullt arbete. Utvecklingen av nämndernas sjukfrånvaro speglar utvecklingen av sjukfrånvaron i riket i stort, vilket innebär en ökning under 2014

och arbetet med att sänka sjukfrånvaron är fortsatt prioriterat. Av kommunfullmäktiges sex indikatorer är tre delvis uppfyllda och två ej uppfyllda. Med anledning av ovanstående bedöms målet som delvis uppfyllt.

Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Inriktningsmålet har uppfyllts helt under året. Bedömningen baseras på att bokslutet för 2014 visar ett positivt resultat enligt balanskravet och samtliga av stadens finansiella mål för god ekonomisk hushållning har uppfyllts. Budgethållning hos nämnderna är en förutsättning för att de medel kommunfullmäktige har anslagit används för avsatt ändamål. Totalt redovisar stadsdelsnämnderna och facknämnderna ett överskott på 433,9 mnkr, efter resultatöverföringar, vilket överstiger nivån för 2013 då överskottet var 304,7 mnkr. Det målmedvetna arbete som stadens nämnder har bedrivit under 2014 har skapat förutsättningar för en ekonomi i balans även under 2015.

Finansiella mål

En god ekonomisk hushållning bygger på att mål sätts för stadens ekonomiska ställning. Dessa mål syftar till att styra mot en varaktigt sund och hållbar ekonomi. En växande stad ställer krav på utbyggnad av den kommunala servicen utan belastning på kommande generationer i form av räntekostnader. Kommunfullmäktige har antagit sex målvärden. Där det är relevant är målen angivna både på kort och på lång sikt. Samtliga finansiella mål är uppfyllda 2014.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter

Måttet stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter mäter hur stor del av löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om måttet överstiger 100 procent, kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. På kort sikt kan finansieringen av budgeten ske med ändliga resurser, det vill säga stadens positiva finansnetto och utdelning från kommunkoncernen. Målet för 2014 är att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning. För räkenskapsåret utgör verksamhetens nettokostnader 95,8 procent av skatteintäkter inklusive finansiellt resultat och utdelning. Nettokostnadernas andel av enbart skatteintäkterna uppgår till 99,7 procent. Målet är därmed uppfyllt på kort och lång sikt.

Soliditet

Soliditeten definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om soliditeten är hög, har tillgångarna till stor del finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. I tider av intensiv investeringsverksamhet är det extra viktigt att följa måttet

noga. Målet redovisas inklusive stadens pensionsåtaganden. För staden och kommunkoncernen gäller att soliditeten på lång sikt inte ska understiga 34,0 procent och 30,0 procent på kort sikt. Soliditeten för staden uppgår till 35,5 procent (34,0 procent) och målet är därmed uppfyllt. Balansomslutningen har ökat med 8,0 miljarder kronor beroende på en omfattande investeringsverksamhet, som ger ökade tillgångar för staden samt en ökad fordran på stadens bolag för upplåning till investeringar. Kommunkoncernens soliditet uppgår till 55,3 procent inklusive pensionsåtaganden (54,2). Målet är därmed uppfyllt på kort och lång sikt.

Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnader

Stadens investeringar medför årliga drift- och kapitalkostnader, som i flera fall överstiger beräknade intäkter från investeringarna. Sådana projekt motiveras utifrån andra skäl än ekonomiska och belastar stadens löpande ekonomi. Investeringsvolymen måste anpassas efter stadens finansiella resurser, annars kommer utrymmet för verksamhet och andra behov att begränsas. Stadens långsiktiga mål är att kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader, inklusive kapitalkostnader, inte ska överstiga 7,0 procent. Målet för räkenskapsåret är uppfyllt då andelen uppgår till 6,1 procent.

2015 införs komponentavskrivningar i Stockholms stad vilket förändrar förutsättningarna för detta mått. En större del av underhållsutgifterna kommer att redovisas som investeringar, och därmed öka kapitalkostnaderna. De närmaste åren beräknas påverkan av införande av komponentavskrivningar bli förhållandevis liten.

Budgetföljsamhet efter och före tekniska justeringar

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

För nämnderna görs uppföljningen för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, resultatenheterens resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar, budgetjusteringar och resultatöverföringar. Målet för budgetföljsamheten är att den efter och före tekniska justeringar ska vara 100 procent. Målet är uppfyllt både efter och före tekniska justeringar, med 99,0 procent respektive 99,0 procent.

Mål nämndernas prognossäkerhet tertialrapport 2

Prognossäkerheten beskriver förmågan att bedöma avvikelser och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelserna mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapital-

kostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar.

Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 2 jämfört med utfallet ska vara maximalt +/- 1 procent. Målet är uppfyllt då prognossäkerheten var -0,2 procent.

Årets resultat för kommunkoncernen

Resultatet efter skatter och finansiellt resultat för kommunkoncernen uppgår till 4 087,1 mnkr (2 502,0), efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning har räknats bort. I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 733,0 mnkr (1 050,3). Resultatet för Stockholms Stadshus AB består till största delen av realisationsvinster. Nivån på dessa försäljningar var lägre än under föregående år. Koncernens Stockholms Stadshus AB:s resultat som ingår i kommunkoncernens jämförelse har inte räknats om i enlighet med BFNAR 2012:1 (K3). Resultatet avseende 2014 har dock upprättats i enlighet med K3.

Bokslutsdispositioner i kommunkoncernen

Årets resultat efter finansiellt resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 105,3 mnkr (1 340,7). I bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB täcks förluster i vissa dotterbolag med motsvarande koncernbidrag på totalt 518,3 mnkr (478,6). Efterutdelning till staden har 2014 lämnats med 450,0 mnkr enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Utdelningen till staden 2014 uppgick till 500,0 mnkr av den budgeterade utdelningen på 1 000,0 mnkr.

Dispositioner för koncernen Stockholms Stadshus AB framgår av tabellen. Sammanfattningsvis kan noteras att koncernen utnyttjat tillgängligt resultat för att stärka dotterbolagens egna kapital samt frigöra medel för kommande utdelning till staden.

tkr	Lämnade koncern- bidrag	Erhållna koncern- bidrag	Lämnade aktieägar- tillskott	Erhållna aktieägar- tillskott	Utdelning Stadshus AB	Utdelning Stockholms Stad
Moderbolaget						
Stockholm Stadshus AB	-259 585				-1 000 000	1 000 000
Dotterbolagen						
AB Svenska Bostäder					16 663	
AB Familjebostäder					1 441	
AB Stockholmshem					1 651	
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB						
Skolfastigheter i Stocholm AB (SISAB)						
Micasa Fastigheter i Stockholm AB						
S:t Erik Markutveckling	-28 808					
Stocholm Globe Arena fastigheter AB		188 000				
Stockholm Vatten AB						
Stockholms Hamn AB						
AB Stokab	-161 000					
Stockholm Stads Parkering AB	-68 900					
Stockholms Stadsteater AB			330 293			
Stockholm Business Region AB						
S:t Erik Försäkring AB						
S:t Erik Livförsäkring AB						
Övriga bolag						
Koncernjusteringar						
Summa	-518 293	518 293	0	0	-980 245	1 000 000

Årets resultat för staden

Årets resultat för staden uppgick till 3 450,4 mnkr (3 444,4). Realisationsvinster utgör den största delen av resultatet, 1,9 mdkr. Från stadens verksamheter härrör sig 0,6 mdkr där främst utbildningsverksamhet och trafik och infrastruktur lämnat överskott. Lägre pensionskostnader, ökade skatteintäkter och ett positivt räntenetto bidrar också till det positiva resultatet.

Realisationsvinsterna kommer från försäljningar i samband med exploateringsprojekt bland annat i Hagastaden och ett stort antal friköp av tomträtter.

Efterutdelning enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag har erhållits med 450 mnkr. Medlen ska användas till att genomföra investeringsprojekt, som riktar sig till den del av kommunens bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning. Efterutdelningen medför att projekten kan genomföras utan lånefinansiering. Av aktieutdelning från Stockholms Stadshus AB har 500 mnkr återbetalats enligt beslut i tertiälsbokslut 2 i kommunfullmäktige.

Skatteintäkterna har ökat med 1,4 mdkr i jämförelse med 2013. Detta är en effekt av den stora befolkningstillväxten i Stockholm och en positiv samhällsutveckling. Under 2014 har ett nytt utjämningsystem trätt i kraft. För Stockholms del har det inneburit en förändring totalt i form av ökade kostnader på 0,5 mdkr.

Renhållningsverksamheten har övergått i aktiebolagsform under Stockholm Stadshus AB-koncernen. Denna verksamhet är enligt speciallagstiftning helt avgiftsfinansierad varför försäljningen är kostnadsneutral för staden och inte påverkar resultatet. Stadens anläggningar för renhållningsverksamhet har överlåtits till det nya bolaget till marknadsvärdet, som bedömts till bokfört värde. Kommunkoncernens dagvattenanläggningar har samlats under Stockholm Vatten AB. Även här har överlåtelsen gjorts enligt ett marknadsvärde, som bedömts till bokfört värde. Den organisationsmässiga förändringen bedöms vara kostnadsneutral för staden.

Stockholm Stadshus AB har förvärvat stadens aktieinnehav i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad. Stadens totala aktieinnehav förändras inte i och med att staden äger Stockholm Stadshus AB.

Årets förändring av eget kapital

Social investeringsfond mm

Årets förändring av eget kapital uppgår till 3 450 mnkr. Resultatet innebär att det varit möjligt att disponera delar av eget kapital utan att stadens långsiktiga finansiella mål äventyras. För 2015 inrättas en social investeringsfond, en kompetensfond samt stimulansbidrag för utbyggnad av förskola mm. Dessa förändringar tillsammans med tidigare beslutade dispositioner av eget kapital framgår av nedanstående tabell.

Medel för sociala investeringar	300 mnkr
Medel för kompetensutveckling	200 mnkr
Stimulansbidrag förskola, äldreomsorg mm	150 mnkr
Kostnader för GS-IT, Digital förnyelse mm	765 mnkr
Ytterstadssatsning	74,5 mnkr

Staden avser att under våren 2015 ta fram anvisningar och regelverk för hur ovanstående dispositioner ska hanteras. Disposition av eget kapital kan dock endast ske om stadens långsiktiga finansiella mål om en hållbar ekonomi i balans kan uppfyllas.

Avstämning mot balanskravet

En avstämning mot balanskravet ska göras enligt kommunallagens krav på en ekonomi i balans enligt 8 kapitlet 4§. Resultaträkningen utgör utgångspunkt för avstämning. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar. Realisationsvinster utgör del av försäljning av tillgångar och ska inte användas för att finansiera löpande verksamhet. Realisationsvinster ska därför inte räknas in i resultatet när avstämning görs mot balanskravet.

Undantag från denna regel kan endast göras om det står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning, till exempel om försäljningen är ett led i en omstrukturering. Realisationsförluster ska inräknas i kostnaderna då avstämning mot balanskravet görs. Balanskravsutredning

Stadens resultat justerat enligt kommunallagens krav visar att staden uppfyller kravet på en ekonomi i balans då resultatet är positivt med 2 794,5 mnkr (2 286,4).

mnkr	
Årets resultat	3 450,4
Avgår jämförelsestörande intäkter	-2 052,4
Tillägg försäljningsintäkter exploateringsfastigheter	1 331,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	2 729,0
Justering med kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	65,4
Årets balanskravsresultat	2 794,5

Av årets realisationsvinster på 2 052,4 mnkr avser 1 331,0 mnkr exploateringsfastigheter, som enligt gällande regler redovisas som omsättningstillgångar. Denna typ av realisationsvinster behöver enligt undantagsmöjligheten inte minska resultatet.

I samband med tidigare års bokslut har beslut fattats om att använda överskott till Vision Järva, Vision Söderort och Hässelbylyftet, satsningar på verksamhetsutveckling med stöd av it samt till kompetensfonden. Enligt kommunallagen 8 kapitel 5b§ finns det möjlighet att undanta kostnader från balanskravet om synnerliga skäl finns. Staden anser att realisationsvinsterna ska användas för att komma stadens invånare till godo genom varaktiga satsningar. Kostnaderna utgör engångskostnader för varaktiga satsningar och inte löpande driftkostnader. Dessa kostnader uppgår för året till 65,4 mnkr och undantas enligt synnerliga skäl.

Komponentavskrivningar

Enligt K3-regelverket ska komponentavskrivning tillämpas i bodels sektorn från och med 2014. Även för kommunsidan gäller kravet från årsskiftet. Kravet publicerades i december 2013 vilket innebär att det inte fanns någon möjlighet att införa komponentavskrivningar från och med 2014 utan att frångå den demokratiska beslutsprocessen. Staden har under året startat ett projekt för införandet, men själva genomförandet äger rum först år 2015.

Budgetavräkning

Totalt redovisar stadsdelsnämnderna och facknämnderna ett överskott om 433,9 mnkr inklusive reglering mot resultatfonder. För 2013 var motsvarande överskott 304,7 mnkr.

Stadsdelsnämnderna redovisar ett sammanlagt överskott om 58,5 mnkr (69,3 mnkr).

Personalkostnaderna för staden totalt har ökat med 3,1 procent i förhållande till föregående år. Bland annat har en satsning genomförts för att öka lärarnas löner. Arbetsgivaravgifter för stadens personal, redovisar trots det en positiv avvikelse mot budget. Den främsta orsaken är att i likhet med 2013 tas ingen premie för avtalsgruppsjukförsäkring ut.

Efterutdelningen från Stockholm Stadshus AB enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag på 450,0 mnkr är inte budgeterad och bidrar därmed till ett överskott. Av den budgeterade utdelningen från Stockholms Stadshus AB om 1 000,0 mnkr har kommunfullmäktige beslutat om återbetalning av 500,0 mnkr, varför den sammanlagda budgetavvikelsen blir -50,0 mnkr.

Skatteintäkter och utjämning visar ett överskott gentemot budget på 134,0 mnkr, en avvikelse med endast 0,4 procent. Skatteintäkterna överstiger budget beroende på en något snabbare tillväxt av lönesummorna till följd av en ökad sysselsättning. Kostnadsutjämningsbidraget ger ett bättre utfall än beräknat, vilket förklaras av Stockholms snabba befolkningstillväxt. Samtidigt har införandebidraget till följd av omläggningen av utjämningsystemet blivit något lägre än förväntat.

Pensioner

Kostnader för pensioner i resultaträkningen uppgår till 1 954,1 mnkr inklusive finansiella poster (2 431,0). Pensionskostnaderna för ett växande antal pensionärer och pensionsavgifterna, som beräknas procentuellt på lönesumman för den aktiva personalen, har sammanlagt ökat med 3,1 procent. Både i jämförelse med föregående år och jämfört med budget har kostnaden för pensionskuldsförändringen minskat. År 2013 sänktes räntan som används för nuvärdesberäkning av skulden, vilket gav ett betydligt högre ingångsvärde för skulden 2014 än budgeterat. Om hänsyn tas till den jämförelsestörande kostnaden beroende på ripsränteförändringen 2013, har de totala kostnaderna för pensionerna blivit lägre 2014. Detta beror främst på en betydligt lägre kostnad för skuldförändringen än 2013. Budgetavvikelsen för pensioner uppgår totalt till +244,6 mnkr. Lo-

kala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet, KAP-KL, ingår i pensionsskulden.

Ansvarsförbindelsen för pensionsskuld intjänad till och med 1997 uppgår till 17 781,1 mnkr inklusive löneskatt, en minskning med 549,3 mnkr jämfört med 2013. Även ansvarsförbindelsen har påverkats av den sänkta räntan 2013, vilket givit ett högre ingångsvärde 2014. En fortsatt minskning av ansvarsförbindelsen är väntad under åren framöver. Pensionsavsättningarna säkras i stadens tillgångar. Ett nytt pensionsavtal, AKAP-KL, börjar gälla från och med 2014 för anställda födda 1986 eller senare. Det nya avtalet är avgiftsbestämt. För övriga personalgrupper fortsätter det gamla avtalet, KAP-KL, att gälla. Kostnadseffekterna av det nya avtalet beräknas bli måttliga de närmaste åren i och med att det är en begränsad grupp, som berörs initialt.

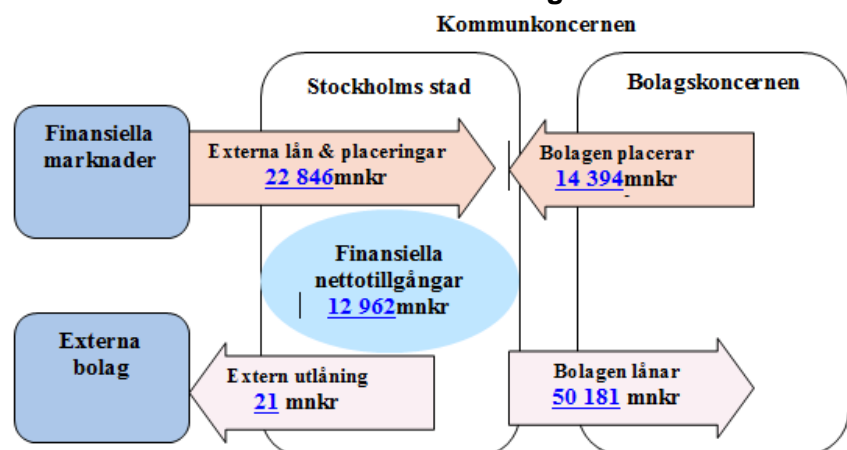
Kommunkoncernens investeringsverksamhet

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår 2014 till 15 455,7 mnkr (12 379,2). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår 2014 till 10 552,2 mnkr (8 112,0).

Bruttoinvesteringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Stadens investeringar 2014 uppgår till 4 314,5 mnkr (4 271,6), vilket är en ökning med 1,0 procent sedan föregående år. Investeringsinkomster för året uppgår till 12,9 mnkr (13,5).

Kommunkoncernens finansiella ställning

Kommunkoncernens interna mellanhavanden 2014 i mnkr

	Interna köp som har eliminerats	Intern försäljning som har eliminerats	Interna fordringar, exkl. koncernkon- tot som har eliminerats	Interna skulder, exkl. koncernkon- tot som har eliminerats
Kommunkoncernen	5 322,8	5 322,8	2 183,9	2 183,9

Medarbetarna

Sjukfrånvaron fortsätter att öka

Staden använder två metoder för att mäta sjukfrånvaro. Dels mäts sjukfrånvaron enligt det lagstadgade kraven, dels enligt en stadsintern definition i indikatorn *Sjukfrånvaro*. Mätmetoderna har olika kvaliteter. Sjukfrånvaron enligt de lagstadgade kraven ger en god ögonblicksbild av nivån på sjukfrånvaron och jämförbarhet med andra kommuner och landsting. Sjukfrånvaron enligt stadens egen mätmetod ger en bättre bild av utvecklingstrenden och är därför ett bättre underlag för uppföljning och analys.

När inte annat anges är uppgifterna för sjukfrånvaron i stadens redovisningar framtagna enligt stadens egen mätmetod. Den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron utgår från en delvis annan beräkningsgrund än stadens interna mätmetod. Stadens metod ställer sjukfrånvaron i relation till avtalad arbetstid. Den lagstadgade redovisningen ställer sjukfrånvaron i relation till faktiskt arbetad tid, vilket innebär att frånvaro utan lön till exempel vid föräldraledighet eller tjänstledighet inte ingår. Att frånvaro utan lön exkluderas gör att ordinarie arbetstid blir lägre än den arbetstid som räknas med i stadens interna mätmetod. Följden blir att sjukfrånvaro enligt den lagstadgade redovisningen blir högre än stadens sjukfrånvaroindikator.

Den totala sjukfrånvaron mätt enligt lagens krav har under perioden 2013 till 2014 ökat med 0,5 procentenheter från 6,2 procent till 6,7 procent. Andelen av den totala sjukfrånvaron som varat 60 dagar eller längre var 48,6 procent. Motsvarande andel för 2013 var 45,5 procent.

Sjukfrånvaro enligt lagstadgat krav 2014-01-01 – 2014-12-31

	Totalt	Kvinnor	Män	Åldersgrupper		
				-29	30-49	50-
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	6,7	7,4	4,5	5,3	6,4	7,3
Andel av total sjukfrånvaro						
Som varat 60 dagar och mer	48,6					

Sjukfrånvaro enligt kommunfullmäktiges indikatorer 2014-01-01 - 2014-12-31

<i>Sjukfrånvaro i procent av avtalad arbetstid</i>	<i>Totalt</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
Korttidsfrånvaro, dag 1-14	1,9	2,0	1,6
Långtidsfrånvaro, dag 15-	4,1	4,6	2,4
Totalt	6,0	6,6	4,0

Stadens bolag har en något lägre sjukfrånvaro än stadens nämnder. Då bolagen räknas in är den totala sjukfrånvaron 5,9 procent vilket är en ökning jämfört med 2013 då den sammanlagda sjukfrånvaron var 5,4 procent.

Medarbetarna i siffror

I december var totalt 39 081 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var 36 473 anställda i stadens nämnder och 2 608 var anställda i stadens bolag. Knappt tre av fyra anställda var kvinnor. I tabellen nedan redovisas antal anställda fördelade per verksamhetsområde.

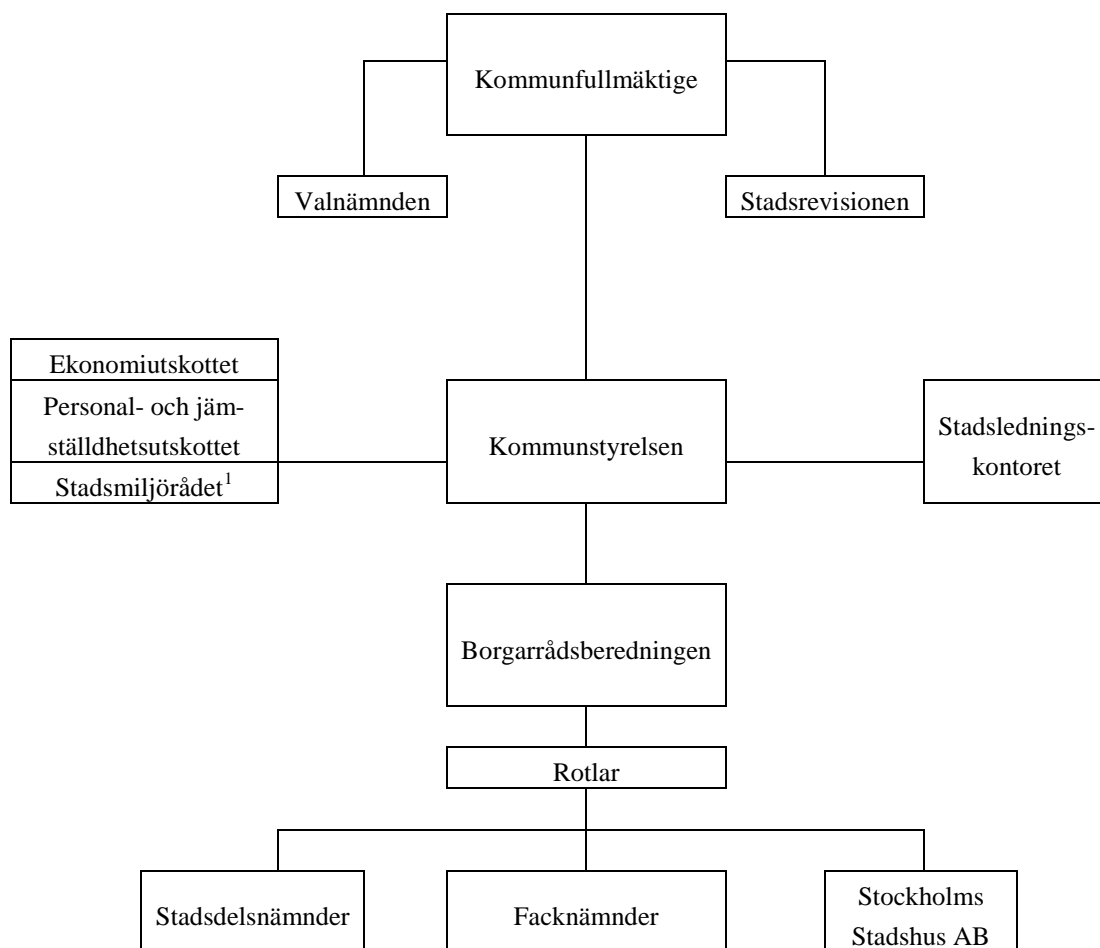
Antal anställda (månadsavlönade) fördelade på verksamhetsområden

Verksamhetsområde	2014			2013	Förändring mellan åren
	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt	
Politisk verksamhet och gemensam administration	1 029	428	1 457	1 431	26
Individ- och familjeomsorg	2 616	760	3 376	3 287	89
Infrastruktur, stadsmiljö, skydd	583	452	1 035	1 015	20
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	9 615	1 466	11 081	10 938	143
Utbildning	8 129	3 242	11 371	11 357	14
Äldreomsorg	3 691	781	4 472	4 562	-90
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	1 195	459	1 654	1 643	11
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	917	756	1 673	1 677	-4
Affärsverksamhet, näringsliv och bostäder	156	148	304	323	-19
Övrig verksamhet	31	19	50	47	3
Koncernen Stockholm Stadshus AB	1 107	1 501	2 608	2 545	63
Totalt	29 069	10 012	39 081	38 825	256
Årsarbetare	27 965	9 632	37 597	37 225	372

Fotnot: Utöver dessa medarbetare har timavlönad personal arbetat motsvarande 2 613 årsarbeten. Den timavlönade personalens arbete har ökat med 5 procent jämfört med 2013. Uppgiften avser endast nämnderna, ej bolagen.

Kommunkoncernens styrning

Nedan ges en beskrivning av den politiska organisationen utifrån ansvarsområden från och med 1 januari 2014.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är Stockholms stads högsta beslutande organ. De 101 ledamöterna utses efter allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och landstingsvalen. Vid det senaste valet i september 2014 fick Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Feministiskt Initiativ majoritet i kommunfullmäktige med 53 mandat mot 48 mandat för oppositionspartierna.

¹I kommunfullmäktiges budget för 2015 beslutades att stadsmiljörådet skulle upphöra. Vidare beslutades att ett råd för mänskliga rättigheter samt ett ytterstads- och demokratiutskott skulle inrättas.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige efter valet i september 2014	
Moderata samlingspartiet (M)	28
Socialdemokraterna (S)	24
Miljöpartiet de gröna (MP)	16
Vänsterpartiet (V)	10
Folkpartiet liberalerna (FP)	9
Sverigedemokraterna (SD)	6
Feministiskt initiativ (FI)	3
Centerpartiet (C)	3
Kristdemokraterna (KD)	2
Totalt	101

Av de totalt 101 ledamöterna var 50 kvinnor och 51 män den 31 december 2014.

Kommunfullmäktige fastställer mål och riktlinjer för stadens verksamheter. De ärenden kommunfullmäktige beslutar om bereds av nämnder och styrelser. Kommunfullmäktige beslutar om skatteuttag, taxor och avgifter, fastställer budget och avkastningskrav samt mål och visioner för stadens nämnder och aktiebolag. När de politiska besluten sedan utförs, görs detta av kommunstyrelsen, stadens nämnder och bolag eller av andra på deras uppdrag.

Kommunfullmäktige sammanträder som regel var tredje måndag. Sammanträdena är öppna för allmänheten. Kommunfullmäktige har egna revisorer, stadsrevisionen, som granskar hela den kommunala verksamheten.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Styrelsen har även det övergripande ansvaret för att besluten genomförs och följs upp. Bland kommunstyrelsens övergripande uppgifter ingår att leda och samordna förvaltningen av stadens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Till styrelsens uppgifter hör också stadens ekonomiska förvaltning och långsiktiga utveckling. Kommunstyrelsen har 13 ledamöter som representerar både majoriteten och oppositionen i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har ett ekonomiutskott och ett personal- och jämställdhetsutskott. I kommunfullmäktiges budget för 2015 beslutades

att ett råd för mänskliga rättigheter samt ett ytterstads- och demokratiutskott skulle utses.

Kommunstyrelsen har en förvaltning, stadsledningskontoret, som stöd i sitt uppdrag. Stadsledningskontoret har en central strategisk roll i styrningen av staden. Kontoret styr, följer upp och utvecklar stadens ekonomi och verksamhet, ansvarar för att de politiska besluten genomförs, utför sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige och kommunstyrelsen samt svarar för registratur och arkiv. Stadsdirektören är chef för stadsledningskontoret och har stöd i ledningsfunktionen av två biträdande stadsdirektörer.

Rotlar och borgarråd

Till den politiska organisationen hör nio styrande borgarråd. De är förtroendevalda på heltid och väljs av kommunfullmäktige. Varje borgarråd ansvarar för en rotel. Roteln utgör stabsfunktion åt sitt borgarråd och bereder ärenden till kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Det finns också fyra oppositionsborgarråd. Borgarråden bildar tillsammans borgarrådsberedningen. Det gemensamma arbetet leds av finansborgarrådet, Karin Wanngård (S), som är ordförande i både borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen.

Finansroteln

Kommunstyrelsen, ekonomiutskottet, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, valnämnden, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Hamn AB, Mässfastigheter i Stockholm AB, Stockholm Business Region AB, skönhetsrådet, Stockholms brandförsvaret samt övriga bolag som inte tillhör något annat borgarråd. Finansroteln leder och planerar det politiska arbetet.

Finansborgarråd: Karin Wanngård (S)

Stadsbyggnads- och kulturroteln

Stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden och Stockholms Stadsteater AB. Stadsbyggnads- och kulturroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Stadsbyggnads- och kulturborgarråd: Roger Mogert (S)

Arbetsmarknads- och idrottsroteln

Arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden och SGA Fastighets AB. Arbetsmarknads- och idrottsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Arbetsmarknads- och idrottsborgarråd: Emilia Bjuggren (S)

Skolroteln

Utbildningsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och stadsdelsnämnder – förskola. Skolroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Skolborgarråd: Olle Burell (S)

Miljöroteln

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten AB, avfallsnämnden, servicenämnden. Miljöroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Miljöborgarråd: Katarina Luhr (MP)

Socialroteln

Socialnämnden, överförmyndarnämnden, råd för funktionshindersfrågor, pensionärsråd, Stiftelsen hotellhem, stadsdelsnämnder – individ- och familjeomsorg. Socialroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Socialborgarråd: Åsa Lindhagen (MP)

Trafikroteln

Trafiknämnden, Stockholms Stads Parkerings AB, kyrkogårdsnämnden, stadsdelsnämnder – stadsmiljö. Trafikroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Trafikborgarråd: Daniel Helldén (MP)

Äldre- och personalroteln

Äldrenämnden, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, stadsdelsnämnder – äldreomsorg, KS personal- och jämställdhetsutskott.

Äldre- och personalroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Äldre- och personalborgarråd: Clara Lindblom (V)

Bostads- och demokratiroteln

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB, Bostadsbolagen, ytterstads- och demokratiutskott, råd för mänskliga rättigheter. Bostads- och demokratiroteln ansvarar för styrning av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Bostads- och demokratiborgarråd: Ann-Margarethe Livh (V)

Den dagliga driften

Den dagliga driften utförs av stadens förvaltningar och bolag. Dessa leds av politiskt sammansatta nämnder och styrelser, som har samma proportionella mandatfördelning som kommunfullmäktige. Det är också kommunfullmäktige som utser ledamöterna. Information om sammanträden annonseras i lokalpressen och på www.insyn.stockholm.se finns protokoll och handlingar.

En del av verksamheterna i Stockholms stad drivs som bolag. De flesta samordnas genom koncernstyrelsen i Stockholms Stadshus AB. Staden är även verksam i ett kommunalförbund tillsammans med nio kommuner i stockholmsregionen genom stadens räddningstjänst, Storstockholms brandförsvaret. Utöver detta finns det även ett antal verksamhetsstiftelser som samarbetar med staden och bedriver verksamhet till nytta för staden och dess invånare. Stadens facknämnder har ett kommunövergripande ansvar för respektive verksamheter. Varje nämnd har en förvaltning med tjänstemän som sköter det dagliga arbetet. Nämnden består av politiker som har det yttersta ansvaret för verksamheten.

Facknämnderna är:

- arbetsmarknadsnämnden
- avfallsnämnden
- exploateringsnämnden
- fastighetsnämnden
- idrottsnämnden
- kulturnämnden
- kyrkogårdsnämnden
- miljö- och hälsoskyddsnämnden
- servicenämnden
- socialnämnden
- stadsbyggnadsnämnden
- trafiknämnden
- utbildningsnämnden
- valnämnden
- äldrenämnden
- överförmyndarnämnden

Stockholms 14 stadsdelsnämnder ansvarar för en stor del av den kommunala servicen inom sitt geografiska område. Medan kommunfullmäktige tilldelar pengar och beslutar om de övergripande målen och riktlinjerna, är det varje stadsdelsnämnd som bestämmer hur pengarna ska fördelas för att tillgodose de lokala behoven inom stadsdelsnämndsområdet. Totalt tilldelas stadsdelsnämnderna ungefär hälften av stadens budget. Verksamheten finansieras huvudsakligen genom kommunalskatt och statsbidrag, men också till en mindre del av avgifter.

Stadsdelsnämnderna ansvarar bland annat för följande verksamheter:

- kommunal förskoleverksamhet
- verksamhet för barn, kultur och fritid
- äldreomsorg
- stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

- stadsmiljöverksamhet
- ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Stockholms stads stadsdelsnämnder

Resursfördelningsmodeller

I budgeten fördelas medel till stadsdelsnämnderna genom ett system som beslutats av kommunfullmäktige. Resursfördelningsystemet utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det beräknade behovet av kommunal service och inte till sina faktiska kostnader. Detta ger stadsdelsnämnderna frihet att själva organisera sin verksamhet, så länge målen och riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige följs.

Stadens kvalitetsarbete – kvalitet för stockholmarna

I alla skeden av livet har invånarna i Stockholms stad rätt att förvänta sig en god verksamhet för sina skattepengar. Kvalitetsarbetet i staden syftar till att utveckla och förbättra servicen i alla verksamheter samt erbjuda valfrihet och mångfald. Nöjda brukare/kunder står i fokus för allt utvecklingsarbete.

Program för kvalitetsutveckling

I stadens program för kvalitetsutveckling konkretiseras utvecklingsarbetets huvudpunkter. Kvalitetsarbetet ska kännetecknas av att

- Stockholmarnas synpunkter värdesätts, tas till vara och utgör en viktig grund för kvalitetsutveckling.
- Ledningen på alla nivåer har ett tydligt och ansvarstagande ledarskap och prioriterar det systematiska kvalitetsarbetet där resultat för stockholmarna står i centrum.
- Alla medarbetare har ansvar för kvalitetsarbetet och kvalitetsutvecklingen inom sitt ansvarsområde.
- Alla nämnder och styrelser sprider systematiskt och använder sig av goda exempel för att utveckla verksamheten.

Kvalitetsutmärkelsen

Kvalitetsutmärkelsen är en stimulans och uppmuntran för verksamheter som finansieras av staden att utveckla sin kvalitet. Utmärkelsen ger samtidigt staden möjlighet att lyfta fram och sprida goda exempel. Kvalitetsutmärkelsen är inte bara en tävling. Den ska också inspirera och vara ett stöd i enheternas utvecklingsarbete. Frågorna i Kvalitetsutmärkelsen har ett tydligt fokus på nyttan för stockholmarna, analys av resultat för ständig förbättring, samt spridandet och tillvaratagandet av goda exempel.

De som bedömer verksamheternas bidrag är stadens examinatore. Det är deras engagemang och kunskap som gör det möjligt att genomföra Kvalitetsutmärkelsen. Att arbeta som examinator ger en egenutveckling avseende verksamhetsanalys och bedömning. Det ger också en bred kunskap om och förståelse för stadens olika verksamheter. Nya examinatore utbildas årligen i utvärderingsmetodik av stadsledningskontoret. Under 2014 utbildades 100 examinatore, som förutom sitt examinatorsuppdrag i utmärkelsen också varit goda ambassadörer för utvecklingsarbete i sina egna verksamheter.

Årets pristagare och motivering:

Klassen förskola

Vinnare av Kvalitetsutmärkelsen

*Förskolan Sylvester, Älvsjö stadsdelsnämnd
(utdrag ur motiveringen)*

Denna förskola har ett utpräglat barnfokus. Föräldrarna ses som en viktig resurs för förskolans pedagogiska arbete med barnen och bjuds in att aktivt delta i verksamheten. I enhetens arbete med värdegrund har bemötandefrågorna varit en viktig del. Ledningen är tydlig och inspirerande och delegerar ansvar till medarbetarna utifrån kompetens och intresse. Analys och arbete med resultat ser förskolan som mycket viktigt för att utveckla kvalitén i verksamheten. Något som också visar sig tydligt i resultaten från årets brukarundersökning.

*Mitt i City förskolor, Norrmalms stadsdelsnämnd
(utdrag ur motiveringen)*

Vad som är bäst för barnen är en ledstjärna för denna förskola. Ledningen ger kontinuerlig återkoppling till medarbetare, vilket skapar förutsättningar för utveckling, engagemang och god arbetsmiljö. Medarbetarna sporras av att goda exempel lyfts fram och sprider lärande inom enheten. Enheten har gjort en framgångsrik kvalitetsresa under ett nytt ledarskap, vilket också visar sig i verksamhetens brukarundersökningar.

Klassen skola

Hedersomnämmande

*Sjöstadsskolan, Södermalms stadsdelsnämnd
(utdrag ur motiveringen)*

Denna skola har lyckats skapa en lärande organisation, som främjar lärarens lärande på ett sätt som omedelbart gynnar skolans elever. Såväl forskning och projektarbete som samverkan bidrar till utveckling av verksamheten. Goda exempel tas till vara. Nya idéer prövas, utvärderas och etableras. Ledarskapet är demokratiskt och visionärt. Det präglas av delegering och delaktighet, som skapar engagemang hos medarbetarna. Denna skola tilldelas ett hedersomnämmande för att de verkligen gör skäl för begreppet ”En lärande organisation”.

Klassen socialtjänst samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning.**Hedersomnämning**

Enheten för vuxna och socialpsykiatri, Drogfritt nätverk, Farsta stadsdelsnämnd (utdrag ur motiveringen)

Denna verksamhet visar mycket tydligt hur den sätter brukaren i centrum genom att motivera, finnas till och inge hopp. Verksamheten präglas av ett starkt nätverksbyggande med en sammanhållen vårdkedja. Detta skapar en trygghet och stabilitet för brukaren, vilket leder till goda resultat. Verksamheten tilldelas ett hedersomnämning för sitt arbetssätt som bidrar till ett mycket tydligt brukarfokus.

Klassen äldreomsorg**Hedersomnämning**

Bergsunds vård- och omsorgsboende, Temabo AB (utdrag ur motiveringen)

Denna verksamhet har ett salutogent arbetssätt, det vill säga de mår om att de äldre ska finna tillvaron begriplig, hanterbar och meningsfull. Verksamheten satsar på vardagsrehabilitering och erbjuder ett brett utbud av aktiviteter för sina brukare. Även former för att fånga upp de äldres existentiella behov finns. Verksamheten tilldelas ett hedersomnämning för att man på ett mycket tydlig sätt har de äldre i centrum.

Förnyelsepriset för en prisvärd förnyelse

Förnyelsepriset är ett viktigt komplement till Kvalitetsutmärkelsen. Här belönas kreativitet, förnyelse och nytänkande. Syftet är att uppmärksamma något som förbättrat kvaliteten, ökat effektiviteten, bidragit till en hållbar utveckling, gjort arbetet enklare med mera. Det som kan belönas är till exempel en ny metod, ett innovativt arbetssätt eller nya former för kommunikation.

Årets Förnyelsepris gick till:

ÅVC och farligt avfall, Trafikkontoret (utdrag ur motiveringen)

Den här enheten belönas för sitt innovativa arbete med att göra det lättare för stockholmarna att värna miljön. I samverkan med externa aktörer har de tagit fram en helt ny och unik produkt, en automatiserad miljöstation för farligt avfall.

*Beställarenheten äldre, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
(utdrag ur motiveringen)*

Den här enheten belönas för att de på ett innovativt och enkelt sätt lyckats skapa en snabbare och effektivare service för brukarna och samtidigt en bättre arbetsmiljö för medarbetarna. Genom att ha förändrat sin organisation och sina arbetsmetoder har effektivitet och kvalitet i verksamheten ökat, sårbarheten minskat och arbetstillfredsställelsen blivit högre.

Mässa med goda exempel

Stadens mässa med goda exempel är ett forum för erfarenhetsutbyte och kollegialt lärande. Organisationens storlek och bredden på stadens verksamheter innebär unika möjligheter att lära av varandras erfarenheter. Mässan genomfördes i maj och alla nämnder och flera av bolagen medverkade och visade upp närmare 200 goda exempel på framgångsrik verksamhetsutveckling i utställningar och seminarier. På mässan delades stadens Förnyelsepris ut samt stadens priser för att belöna lärare och lärarlag inom grund- och gymnasieskola ut för första gången.

Mässan är ett sätt att underlätta nämnders och bolagsstyrelsers uppdrag att sprida resultaten av arbetet med nya utvecklingsmodeller, framgångsrika metoder och arbetssätt i stadens verksamheter. Mässan är också ett forum för att hitta nya samverkansområden och samarbetspartners, samt för kommunala, fristående och andra privata verksamheter att lära av varandras verksamheter.

Utvärdering av mässtillfällena visar att möjligheten att få veta mer om arbetet i förvaltningar och bolag ger många medarbetare en tydligare helhetsbild och en känsla av stolthet över att vara en del av stadens verksamhet och att se hur det egna arbetet bidrar till stadens utveckling.

S:t Julianpriset

S:t Julianpriset är stadens pris för att belöna arbete som görs för att inkludera människor med funktionsnedsättning i samhället.

Priset delas ut i fyra olika kategorier. Vinnare i S:t Julianpriset 2014 var Sofia kyrka i kategorin Fysisk tillgänglighet, Historiska museet i kategorin Tillgänglig information och kommunikation, Gröna Lund i kategorin Arbetsgivaregenskaper och Orienteatern i kategorin Delaktighet.

Fördjupad kvalitet i uppföljningen

En ny metod för uppföljning inom äldreomsorgen har tagits fram. Metoden är testad på 34 vård- och omsorgsboenden och inom hemtjänsten med mycket goda resultat. En stor del av den uppföljning som görs idag utgår från uppföljning av dokument, system, avtal och rutiner. Det saknas en strukturerad uppföljning av den personcentrerade (individuella) vården. Denna metod, kvalitetsobservation, utgår från mötet mellan den äldre och vårdpersonalen och har starkt fokus på förhållningsätt och bemötande.

Stadens internationella arbete

UN-HABITAT² räknar med att 6 av 10 människor kommer att leva i urbana områden år 2030 och städernas makt och inflytande följer trenden. Den urbana planeringen och smarta lösningar förutspås bli kärnan i den socialt, ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbara staden. Att bidra till utvecklingen blir alltmer viktigt för att ligga i framkant. För att lyckas behöver staden bedriva ett aktivt internationellt arbete; lära av andra, agera proaktivt och synas, jämföras och samarbeta internationellt.

Samarbete inom internationella organisationer och nätverk
Genom att engagera sig i internationella organisationer och nätverk kan staden vara delaktig i att driva viktiga processer framåt och får också tillgång till gemensamma arbetsgrupper på operativ nivå. Kommunstyrelsen var vid utgången av år 2014 medlem i sex internationella, stadsövergripande organisationer och nätverk; Baltic Metropoles Network (BaltMet), C40 - Climate Leadership Group, Cities for Cyclists, EUROCITIES, European Cities Action network towards a Drug-free society (ECAD) (tidigare European Cities Against Drugs) och Union of Capitals of the European Union (UCEU). Staden är medlem av styrelsen för såväl EUROCITIES som ECAD.

Stadens nämnder och bolag är medlemmar i 78 internationella organisationer och nätverk. Det är en ökning mot 2013, då 68 medlemskap inrapporterades. En kontinuerlig översyn av stadens medlemskap i internationella organisationer och nätverk pågår inom stadens förvaltningar och bolag i syfte att uppnå mesta möjliga verksamhetsnytta.

Under 2014 har stadens internationella attraktionskraft varit fortsatt stor inom områden som miljö, ”smart cities” och innovation och stadens politiker och tjänstemän har varit mycket efterfrågade internationellt.

I konkurrens med 155 europeiska städer vann Stockholm ett av fem pris för det innovativa projektet ”Biokol Stockholm” i tävlingen *Mayors Challenge*. Vinsten innebär 1 miljon euro till projektet som syftar till att förbättra trädens tillväxt, minska gifter i dagvattenavrinningen och kapsla in koldioxid.

EU-policy 2014

Kommunfullmäktige har slagit fast att Stockholm ska vara en aktiv aktör i EU-politiken och försöka påverka utformningen av EU-lagar som inverkar på staden. Kommunstyrelsen ansvarar för stadsövergripande EU-frågor och yttrade sig under 2014 vid flera tillfällen om förslag till EU-lagstiftning, till exempel för att påverka utformningen av den så kallade urbana agendan. EU:s urbana agenda ska säkerställa att EU lyssnar på städer innan man fattar beslut om nya lagar. 2014 har 11 nämnder och nio bolag arbetat med de verksamhets-specifika EU-positionspapper som de antagit på kommunfullmäktiges uppdrag.

Många beslut som fattas på EU-nivå inverkar på staden och dess verksamheter. Som exempel påverkar EU cirka 60 procent av ärendena som behandlas av kommunfullmäktige.

EU-finansiering

Ett socialt, ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbart samhälle kräver nya arbetssätt och metoder för att utvecklas. Genom de olika fonder och program som EU erbjuder kan en utvecklingsinsats som inte ryms inom ordinarie budget genomföras. Att delta i ett EU-projekt är ett sätt att kompetensutveckla stadens medarbetare genom att ompröva och utveckla arbetssätt och metoder. Möjligheterna till EU-finansierat utvecklingsarbete sträcker sig över i princip alla stadens verksamhetsområden.

Stockholms stad utsågs under 2014 att leda det europeiska prestigeprojektet *GrowSmarter* som handlar om hur städer med hjälp av smarta miljötekniklösningar kan skapa fler jobb och växa och samtidigt bli mer energieffektiva, lättframkomliga och attraktiva. EU-kommissionen bidrar med 25 miljoner euro varav en tredjedel går till Stockholmsregionen. Projektet löper till år 2019.

Cirka hälften av alla facknämnder, stadsdelsnämnder och bolag deltog under 2014 i något EU-finansierat projekt.

FAKTA: Staden bokför 41,8 miljoner kronor i EU-medel till stadens utvecklingsprojekt 2014, vilket är en minskning jämfört med 2013. Minskningen beror på att 2014 markerade slut på EU:s förra programperiod och den nya hade inte kommit igång fullt ut.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Staden har under 2014 arbetat efter kommunfullmäktiges tre inriktningsmål: *Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök, Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras samt Stadens verksamheter är kostnadseffektiva.*

Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa

Stockholms stad ska vara dragloket i Stockholmsregionen och norra Europas ledande tillväxtregion. Staden ska utmärka sig genom innovationskraft, kunskapsintensivt och diversifierat näringsliv och ett nyföretagande som är i särklass högst i landet. Ett starkt och dynamiskt näringsliv utgör inte bara en grund för stadens ekonomiska utveckling utan är också bas för det arbete som genomförs för att stödja människor i processen att hitta arbete.

Verksamheternas genomförda insatser har bidragit till ett mycket gott indikatorresultat och hjälpt att positionera Stockholm som attraktiv stad för möten och företagsetableringar. Fyra av fem indikatorers årsmål har uppnåtts under året. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet bedöms uppfyllas helt under 2014.

Tillväxt och attraktionskraft

Tillväxten i Stockholmsregionen är mycket stark. Att Stockholm 2013 utsågs till årets tillväxtkommun och att en grannkommun tog emot priset 2014 är ett tydligt tecken på det. Ytterligare steg för att utveckla tillväxt och konkurrenskraft har tagits under året. I Stockholm startar det 14,1 nya företag per 1000 invånare jämfört med 6,6 i övriga landet. Staden har också högre andel högskoleutbildade, fler byggda bostäder i relation till befolkningens mängd, högre lönesummautveckling och sysselsättningsgrad jämfört med övriga riket.

En grund för det goda resultatet är att samarbetsformer mellan både nämnder och bolagstyrelser etablerats så att gemensamma frågor kan drivas effektivt. Ett exempel från året är samverkan mellan stadsledningskontoret, trafiknämnden, kulturnämnden, idrottsnämnden, Stockholm Business Region AB och Stockholmsmässan i syfte att strategiskt utveckla evenemangsstaden.

Deltagandet i EU-projektet ONE BSR syftar till att stärka Östersjöregionens konkurrenskraft. Här har staden bidragit till att attrahera investerare, turister och talanger till Östersjöregionen. En studie om hur stockholmsregionen kan arbeta för att behålla och attrahera kompetens inom LifeScience har också genomförts.

Samarbete ger tillväxt och stärkt konkurrenskraft

Staden ansökte under året till EUs forskningsprogram Horisont 2020 om Smart Cities för forskning och innovation. EU-kommissionen har lämnat ett positivt besked och Stockholms stad ska leda det europeiska prestigeprojektet GrowSmarter som handlar om hur städer med hjälp av smarta miljötekniklösningar kan skapa fler jobb och växa, samtidigt som de blir mer energieffektiva, lättframkomliga och attraktiva för invånarna.

Företagen nöjda med stadens myndighetsutövning

Kommunens service är en viktig del av hur företagsklimatet uppfattas. Stockholm Business Alliance årliga serviceundersökningen visar att Stockholmsföretagarna är mer nöjda med stadens myndighetsutövning än den genomsnittliga kommunens. Stadens kompetens, bemötande och tillgänglighet får störst ros av företagarna.

Internationell dragkraft

Stockholms stad ska vara attraktiv som mötesplats och locka investeringar. Stockholms stad är på tjugonde plats på ICCA-listan över världens mest mötesfrekventerade destinationer bland de 400 destinationer som ingår i statistiken. Ett ytterligare resultat av ett intensivt arbete är att antalet kommersiella övernattningar fortsätter att öka. Under 2014 ökade antalet gästnätter med sju procent.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Näringslivets nöjdhet med kontakter med staden som myndighet	70 %	70 %	Helt uppfyllt	
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	37 %	42,4 %	Helt uppfyllt	
Företagens nöjdhet med effektiviteten	68 %	70 %	Helt uppfyllt	
Företagens nöjdhet med information från staden	71 %	69 %	Delvis uppfyllt	Nöjdheten har ökat jämfört med tidigare år.
Antal nystartade företag	21 000	22 417	Helt uppfyllt	

Invånare i Stockholm är självförsörjande

Den samlade social- och välfärdspolitiken i Stockholm ska tydligt präglas av arbetslinjen. Alla som kan arbeta och försörja sig själva måste med olika medel stöttas för att komma bort från bidragsberoendet. Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande.

Stadsledningskontorets målbedömning grundar sig främst på att arbetet med att minska behovet av ekonomiskt bistånd har varit framgångsrikt och att målen för indikatorerna inom detta område därmed uppnåtts med god marginal. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet uppfyllts helt under 2014.

Bidragsbehovet har fortsatt att minska

2014 minskade bidragsbehovet i staden. Andelen personer i behov av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskade till 1,9 procent, andelen vuxna med ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare till 1,2 procent och andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd till 3,4 procent. Denna positiva utveckling har också inneburit att kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat. Stadsdelsnämndernas kostnader för ekonomiskt bistånd uppgick 2014 till 1 149,9 mnkr vilket kan jämföras med en kostnad 2013 om 1 182,0 mnkr.

Aktivt stöd i processen för arbete

Arbetsmarknaden i Stockholm präglas av brist på arbetskraft inom vissa branscher samtidigt som arbetslösheten fortfarande är hög hos vissa grupper. Genom arbetsmarknadsåtgärder, anpassade till den enskildes förutsättningar och behov, ska invånarna stödjas i processen för arbete. 2014 var 79 procent av aspiranterna vid Jobbtorg Stockholm självförsörjande sex månader efter avslut på jobbtorget vilket ligger något under kommunfullmäktiges årsmål om 81 procent. Uppföljningen visar att det främst är aspiranter som överförs till en insats med aktivitetsstöd inom Arbetsförmedlingen som återkommer till jobbtorg eller har fortsatt behov av försörjningsstöd sex månader efter avslut.

Stadens satsning på feriejobb innebär att många unga får en första värdefull arbetslivserfarenhet. Under 2014 anställdes cirka 6 200 ungdomar för sommarjobb i stadens verksamheter vilket kan jämföras med cirka 5 700 ungdomar 2013. (Se vidare avsnittet ”Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten”.) Däremot uppnåddes inte stadens målvärde för antalet praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha under året. Från och med 2015 har

indikatorn för stadens arbete med praktikplatser ändrats i syfte att den ska styra på ett sätt som innebär att det utvecklas ett utbud av platser som faktiskt motsvarar behoven hos jobbtorgens aspiranter.

Samverkan inom staden, samt mellan staden och andra centrala aktörer såsom arbetsgivare och Arbetsförmedlingen, utgör en förutsättning i arbetet med att minska utanförskap och säkerställa att arbetsgivare snabbt kan hitta den kompetens de behöver. Under 2014 har ett aktivt arbete bedrivits för att utveckla samordningen i staden. Som en del i detta arbete har dialog förts mellan berörda aktörer om hur Jobbtorg Stockholms verksamhet ytterligare kan anpassas till stadsdelsnämndernas behov och de målgrupper som är aktuella för försörjningsstöd.

Integrationsarbetet har förstärkts

Under 2014 kom cirka 1 700 flyktingar med uppehållstillstånd till staden. För dessa nyanlända bedriver staden ett viktigt integrationsarbete vid det regionala centret för samhällsorientering som administreras av Stockholms stad. Under 2014 deltog cirka 1 900 personer i samhällsorientering vid centret, varav en tredjedel omfattade deltagare från Stockholms stad. Svenska för invandrare (sfi) utgör en annan viktig integrationsinsats. Under 2014 deltog fler än 19 000 personer i sfi. (Se vidare avsnittet ”Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden”.)

2014 startades på uppdrag av kommunfullmäktige verksamheten ”Stockholmsfadder” som innebär att nyanlända får kontakt med etablerade stockholmare. Av en uppföljning som gjorts framgår att verksamheten har varit mycket uppskattad. Sociala aktiviteter har också arrangerats för deltagarna i syfte att skapa ett gemensamt socialt sammanhang.

I budgeten för 2014 fattades beslut om att en väsentlig del av den statliga schablonersättning som utgår för kommunens flyktingmottagande ska fördelas till stadsdelsnämnderna för att skapa förutsättningar för ett bra mottagande och integration. Ersättningen utgår till den stadsdelsnämnd där individen är folkbokförd vilket innebär att det ekonomiska tillskottet till stadsdelsnämnden styrs av mottagandets omfattning. Dessa medel har under året använts för att förstärka verksamheter där det finns behov av stöd till de nyanlända, bland annat för samhällsinformation, ekonomiskt bistånd och boende. Av stadsdelsnämndernas redovisning framgår att fördelningen av dessa medel, bland annat, inneburit att sårbarheten minskat i de verksamheter som berörs av och är viktiga för flyktingmottagandet.

Stockholms stad delar varje år ut Nelson Mandelapriset för insatser inom föreningslivet, näringslivet eller kulturlivet som leder till att Stockholm blir en mer öppen och integrerad stad. 2014 års pris tilldelades Ann-Christine Holten, verksamhetschef för Frälsningsarméns FA-center i Akalla. I cirka 13 år har Frälsningsarméns kvinno-center i Akalla jobbat för att bryta segregationen bland utrikes födda kvinnor och stötta dem i att lära sig svenska och få jobb.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,0 %	1,9 %	Helt uppfyllt	
Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,2 %	1,2 %	Helt uppfyllt	
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	4,0 %	3,4 %	Helt uppfyllt	
Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	81 %	79 %	Delvis uppfyllt	Resultatet har förbättrats med två procentenheter sedan 2013. Fortsatt arbete genomförs för att utveckla arbetssätt som stöttar aspiranterna till långsiktig självförsörjning.
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha	1600 st	1398 st	Delvis uppfyllt	Indikatorn ändrad fr.o.m. 2015 till att istället mäta antalet genomförda praktiktillfällen.

Stockholms livsmiljö är hållbar

Stockholms stad ska ligga i framkant inom miljöområdet med ett mål om att vara en växande hållbar stad i världsklass. År 2010 utsågs Stockholm till Europas första miljöhuvudstad och har sedan dess fortsatt att arbeta aktivt med hållbar utveckling av stadsmiljön, grönområden och transportsystemet.

Klimatfrågan utgör en viktig del och har fortsatt varit i fokus för Stockholms stads arbete under året. Under år 2014 har sju av elva indikatorer uppnåtts helt. En indikator har utgått från bedömningen och tre indikatorer har bedömts uppnåtts delvis. Med anledning av ovanstående tillsammans med de insatser som utförts inom övriga områden för att värna miljön och invånarnas hälsa bedömer stads-

ledningskontoret att verksamhetsmålet har uppfyllts delvis under 2014.

Stockholms stads miljöprogram

Miljöprogrammet för Stockholms stad avser perioden 2012-2015. Programmet visar stadens ambitioner inom miljöområdet. Miljöprogrammet är, förutom att vara miljöstyrande för stadens egen verksamhet, vägledande och styrande för samarbete med näringslivet, invånare, organisationer och myndigheter i arbetet för ett miljömässigt hållbart Stockholm. Staden har under hösten förberett kommande revidering av miljöprogrammet bland annat genom en halvtidsutvärdering av klimatmålen.

Energianvändning och miljöklassning

Under 2014 uppnåddes inte stadens målsättning om 100 procent miljöbilar. Stadens mål om energianvändning och elanvändning uppnåddes inte heller. Dock har staden under många år haft en positiv trend med minskad energiförbrukning. Målsättningen om 20 procent miljöklassade byggnader har visat sig vara svår att tillämpa och har därför utgått ur årets bedömning.

Stockholms stad har under 2014 ytterligare höjt ambitionerna för miljöåtgärder i såväl nyproduktion som i befintligt bostadsbestånd. Bostadsbolagen har därför genomfört stora energieffektiviseringar som nu ger resultat och kommer fortsätta framöver. SISAB har minskat energianvändningen med drygt fem procent och de flesta bolagen överträffar stadens målsättning. Även AB Svenska Bostäder pekar på en rekordlåg genomsnittlig energianvändning i bolagets fastigheter. Stadsförnyelseprojektet Hållbara Järva har avslutats och erfarenheterna från klimatsmart upprustning kommer till nytta för bolaget. Utvecklingsprojektet Hållbara Hökarängen, inom AB Stockholms hem, har tillsammans med boende och verksamma i Hökarängen framgångsrikt genomfört en fördjupad miljöinsats. Syftet har varit att hitta hållbara lösningar för att minska användningen av energi och andra resurser. De omfattande upprustningarna och en ökad andel energieffektiva nya bostäder hos samtliga stadens bostadsbolag börjar nu ge avtryck. Erfarenheterna kan delas vidare med hela fastighetsbranschen för en fortsatt positiv utveckling.

Luftkvalitet

År 2014 har inletts med en mycket mild och snöfattig vinter med ovanligt torra vägbanor. Detta har skapat goda förutsättningar för åtgärder i form av dammbindning och städning i ett tidigt skede under året, cirka en månad tidigare än normalt. Trafiknämnden har

under 2014 genomfört dammbindning på 34 gator med höga halter av PM10 i Stockholm. Att vägbanorna varit torra har även medfört att det inte skapats någon stor depå av vägdamm på vägbanan utan kontinuerlig utvädring och spridning av slitagepartiklar orsakade av dubbdäck har skett. När det inte finns någon omfattande vägdammdepå som byggts upp under vintern fås inte heller extremt höga halter under våren. Miljökvalitetsnormen för PM10 klaras med god marginal i Stockholms innerstad under 2014.

Miljökvalitetsnormen för kvävedioxid överskreds dock.

Klimat

Stockholms stad har inlett planeringen för att uppnå en fossiloberoende organisation 2030 och beslutat om färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050. Staden har också påbörjat arbetet med att ta fram underlag till nytt utsläppsmål och åtgärdsplan efter 2015, vilket inkluderar framtagande av underlag för mål och planer om hållbar energianvändning och minskade växthusgasutsläpp. Stockholms stad utsågs till årets klimatstad 2014 av Världsnaturfonden WWF.

En av stadens strategier för att minska klimatpåverkan är att 100 procent av stadens bilar ska vara miljöbilar, vilket är så gott som uppfyllt. 16,1 procent av stadens bilar är elbilar. Årsmålet om 9,0 procent elbilar är därmed uppnått.

Profilområden för hållbar stadsutveckling

Stockholms stad har miljöprofilområden med målsättningen att Stockholm ska bli en internationell förebild för hållbar stadsplanering. Västra Liljeholmen är utpekad som ett område som ska miljöprofileras. Området Snösätra har planerats med fokus på urban odling. För miljöspetsprojektet Ordenskapitlet i Nockebyhov har fokus varit på klimat och energi. Norra Djurgårdsstaden Innovation etablerades som en arena för innovation, lärande och samverkan i samband med beslutet om att miljöprofilera stadsutvecklingen i Norra Djurgårdsstaden. För att klara de högt ställda miljömålen i Norra Djurgårdsstaden har en mångfald av kompetenser anlåtats från såväl kommun, företag och universitet men även nya angreppssätt, processer och metoder.

Stockholms stad har genom Norra Djurgårdsstaden Innovation stimulerat utvecklingen av innovativa lösningar inom hållbara byggnader. Under året har ett antal teman lyfts fram inom Forum för hållbara lösningar som till exempel ”Så bygger vi plusenergihus” och ”Det bästa från kvarteret Norra 1 i Norra Djurgårdsstaden”. Hållbar stadsutveckling innebär många samhällsutmaningar. Stockholms stad har under året tagit emot lokala, nationella och internat-

ionella besökare som vill lära mer om hur Stockholm arbetar med hållbar stadsutveckling.

Ekologiska livsmedel

Efterfrågan på ekologisk mat har ökat kraftigt under de senaste åren, vilket bland annat lett till ett större utbud av denna typ av varor. För 2014 var målet att 20 procent av livsmedelen i stadens egna verksamheter skulle vara ekologiska. Utfallet 26,4 procent innebär att målet uppnåddes med god marginal, och jämfört med 2013 är det en ökning med nästan 10 procentenheter.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	20,0 %	26,4 %	Helt uppfyllt	
Andel elbilar	9,0 %	16,1 %	Helt uppfyllt	
Andel markanvisningar med kravet att energianvändningen är högst 55 kwh/m ²	100 %	100 %	Helt uppfyllt	
Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	98,2 %	Delvis uppfyllt	Nämnder med låg måluppfyllelse 2014 har förbättrat prognosen för 2015.
Elanvändning per kvadratmeter	33,0 kwh/kvm	35,5 kwh/kvm	Delvis uppfyllt	Utfallet är en förbättring mot utfallet 2013 på 43 kWh/kvadratmeter.
Energianvändning per kvadratmeter	165,0 kwh/kvm	168,9 kwh/kvm	Delvis uppfyllt	Utfallet innebär ingen förbättring i jämförelse mot 2013 års utfall på 169 kWh/kvadratmeter.
Mängd/andel matavfall som stadens invånare och verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	13,0 %	Över 13,0 %	Helt uppfyllt	Utfall ej tillgängligt. Under perioden januari-juli 2014 var utfallet 11 %. Utifrån rådande ökningstakt bedöms målet om 13 % uppnås för helåret.
Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	45,0 %	61,1 %	Helt uppfyllt	
Total fosforhalt i sjöar	83,0 %	88,9 %	Helt uppfyllt	Indikatorn anger andel sjöar som klarar gränsvärdet för fosfor.

Växthusgasutsläpp per stockholmare (ton/inv)	3,1 ton/inv	2,8 ton/inv	Helt uppfyllt	
Andel miljöklassade byggnader	20,0 %	-	-	Indikatorn har inte bedömts då definitionen varit svårtolkad. Indikatorn har omformulerats 2015.

Det byggs många bostäder i Stockholm

I takt med att Stockholm växer ställs krav på att fler bostäder byggs. Målet är att 140 000 nya bostäder ska färdigställas mellan åren 2010 och 2030. Planeringen ska ske så att en jämn bostadsproduktion över konjunkturcyklerna säkerställs. Bostadsproduktionen ska vara avvägd mot bedömt investeringsutrymme, förväntad inflyttning, tillväxt och fysiska förutsättningar. Studentbostäder och små bostäder för unga ska prioriteras.

Årsmålen för tre av sju av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås helt, två uppnås delvis och två uppnås ej. Med anledning av detta bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet uppfyllts delvis under 2014.

Planering i samverkan

Med bakgrund mot de höjda ambitionerna för bostadsbyggandet höjdes målet avseende antalet markanvisade bostäder kraftigt inför 2014 jämfört med 2013, från 5 000 till 7 000 stycken. Utfallet hamnade strax under målet, och uppgick till 6 860 stycken. Jämfört med utfallet 2013 innebär detta en ökning med 35 procent. Målet avseende antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner har uppnåtts med god marginal, 6 991 jämfört med målet om 5 000 stycken. I relation till utfallet 2013 är det en ökning med 33 procent.

För att säkerställa måluppfyllelse på kortare sikt antog kommunfullmäktige under hösten målet att 40 000 bostäder ska färdigställas till 2020.

Under året har exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsatt arbetet med att i samverkan med kommunstyrelsen ta fram en långsiktig planering för bostadsbyggandet.

En växande befolkning och fler bostäder innebär också behov av fler samhällsfunktioner. Det innebär ökade krav på samverkan och samordning mellan stadens förvaltningar och bolag. Exempelvis har kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden,

stadsbyggnadsnämnden och SISAB tillsammans utvecklat planeringen för att säkerställa det framtida behovet av skollokaler. Planeringsunderlag har tagits fram och processer för att tillgodose behovet i tidiga skeden har utvecklats.

Dialog i fokus

Under 2014 har fokus i kommunikationsarbetet kring den växande staden legat på att utveckla och etablera nya metoder och kanaler för dialog med medborgarna. Under året invigdes ”Dialogpaviljongen” en mobil mötesplats som kan användas exempelvis i samsrådsprocessen på plats i berörda områden och ”Stockholmsrummet” i Kulturhuset där staden via utställningar och evenemang kan föra samtal med stockholmarna om stadsutvecklingen.

Bostadsbyggnadstakten lägre än 2013

Antalet påbörjade bostäder genom nybyggnad och ombyggnad uppgick 2014 till 4 729 stycken. Jämfört med 2013, som var ett rekordår när det gäller antalet påbörjade bostäder, är det en minskning med 29 procent, och målet om 5 000 nåddes inte fullt ut. Målet 5 000 färdigställda bostäder nåddes inte, utan antalet uppgick till 3 925 stycken. Jämfört med 2013 är det en minskning med åtta procent. De flesta av dessa bostäder började byggas 2012 i en lågkonjunktur. Sedan 2010 har sammanlagt 25 178 bostäder påbörjats och 21 459 färdigställts. Av det långsiktiga målet om 140 000 färdigställda bostäder mellan 2010 och 2030 återstår därmed 118 541, vilket skulle innebära en genomsnittlig årstakt om drygt 7 600 bostäder per år.

De tre stadsdelarna med flest färdigställda bostäder under året är Mariehäll med drygt 500, Norra Djurgårdsstaden med drygt 400 och Fruängen med drygt 300 bostäder. När det gäller påbörjade bostäder är Norra Djurgårdsstaden i topp med drygt 700, följt av Liljeholmen med 500 och Södra Hammarbyhamnen med 280 bostäder.

AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och AB Familjebostäder redovisar sammantaget att 861 kommunala hyresrätter påbörjats under året, att jämföra med bolagens totala målsättning om 1 625 påbörjade bostäder. Allt fler privata aktörer intresserar sig för att bygga hyresrätter i Stockholm. Detta har medfört att kommunfullmäktiges mål om 1 500 påbörjade hyresrätter ändå uppnås. Totalt påbörjades 1 690 hyresrätter i staden under året.

Fler studentbostäder

Under 2014 färdigställdes 313 studentbostäder. Däribland kan nämnas AB Svenska Bostäders kvarter Söderåsen i Norra Djurgårdsstaden, med totalt 141 studentbostäder, och den första etappen av Tankebyggarorden i Bredäng, totalt 80 studentbostäder. Målet att 300 studentbostäder skulle färdigställas under 2014 uppfylldes därmed helt. Till målet om 4 000 studentbostäder 2013-2017, vilket är stadens åtagande inom projektet Studentbostadsmässan, återstår därmed 3 477 studentbostäder.

Totalt 696 studentbostäder byggstartades under året, och vid årets slut fanns drygt 900 studentbostäder i pågående byggande. I godkända eller antagna detaljplaner fanns 5 000 studentbostäder och ytterligare 2 000 i pågående detaljplanearbete. Därtill finns ett hundratal markanvisade studentbostäder där planarbetet ännu inte påbörjats.

Tunnelbana ny planeringsförutsättning

I överenskommelsen om utbyggnad av tunnelbanan har staden avtalat att 45 900 bostäder ska byggas i den nya tunnelbanans influensområde i Söderort, Hagastaden och på Södermalm fram till år 2030. De nya bostäderna ska avse detaljplaner som antas/godkänns från och med 2014, med undantag för detaljplanen för Hagastaden som antogs 2010.

För 2014 var målet att antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i nya tunnelbanans influensområde skulle uppgå till 1 700. Utfallet blev 877 stycken. Målet nåddes således inte. Inga bostäder har påbörjats eller färdigställts i de detaljplaner som omfattas av överenskommelsen. Exploateringsnämnden markanvisade totalt 2 844 bostäder i influensområdet under året. Nämndens egna mål, 2 300, överskreds därmed med 24 procent, vilket kan ses som ett kvitto på att den planerade tunnelbanan bidragit till ett ökat intresse från marknaden för dessa delar av Stockholms stad.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal markanvisade bostäder	7 000	6 860	Delvis uppfyllt	Utfallet innebär en ökning med 35 % jämfört med år 2013.
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	5 000	6 991	Helt uppfyllt	
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i nya tunnelbanans influensområde	1 700	877	Ej uppfyllt	Indikator och mål infördes under året, och har inte hunnit få fullt genomslag.
Antal påbörjade bostäder	5 000	4 729	Delvis uppfyllt	95 % måluppfyllelse.
Antal påbörjade hyresrätter	1 500	1 690	Helt uppfyllt	
Antal färdigställda bostäder	5 000	3 925	Ej uppfyllt	79 % måluppfyllelse.
Nettotillskott av studentbostäder	300	312	Helt uppfyllt	

Framkomligheten i regionen är hög

Ett väl fungerande trafiksystem är avgörande för att tillgodose såväl näringslivets transporter som medborgarnas behov. God framkomlighet är också viktigt för att nå målet om minskad miljöbelastning. En växande stad medför krav på utbyggd infrastruktur, samtidigt som det är nödvändigt att den befintliga infrastrukturen underhålls.

Stadsledningskontorets bedömning grundar sig på en sammanvägning av utfallet av kommunfullmäktiges indikatorer och nämndernas verksamhetsberättelser. Totalt sex nämnder av sex bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Sex av kommunfullmäktiges tio indikatorer uppnås helt, tre uppnås delvis och en uppnås inte. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret sammanfattningsvis att verksamhetsmålet har uppfyllts helt under 2014.

Framkomligheten förbättras

Budskapet i framkomlighetsstrategin är att kapacitetsstarka färdmedel måste prioriteras för att fler människor och mer gods ska kunna förflyttas effektivt. Handlingsprogrammet för stombussar fortsätter att genomföras. Bland annat har ett pilotprojekt för busslinje 4 genomförts med positivt resultat. Kortare restid, jämnare beläggning och ökad pålitlighet har uppnåtts genom indragning av hållplatser, ökad prioritering i gaturummet, förbättrad övervakning av felparkerade fordon och påstigning i alla dörrar. Totalt sett har dock inte målen för stombussarnas framkomlighet nåtts.

Under året har en strategi för leveranstrafik antagits, som ska leda till mer förutsägbara leveranstider, underlättad angöring för

leveransfordon, ökad andel miljöfordon och förbättrad samverkan med andra aktörer i logistikkedjan.

De trafikstörningar som påverkat vägtrafiken i större utsträckning har under året dokumenterats för att uppmärksamma både goda och mindre goda exempel på trafikledningsbeslut, vilket legat till grund för många informationsinsatser inför planerade störningar. Under året har en ny "Digital huvudtidplan" för större trafikstörande projekt tagits fram genom delfinansiering från Trafikverket och Stockholms läns landsting.

Cykelsatsningar

Under året har en strategi för ökad cykling i staden antagits. Den syftar till att stärka arbetet med cykelfrämjande åtgärder och kompletterar därmed cykelplanen från 2013, som fokuserar på utbyggnaden av infrastruktur för cykel. Arbetet med att genomföra cykelplanen pågår. Hittills har cirka 30 procent förbrukats av den miljard kronor som avsatts för att säkerställa genomförandet av de mest prioriterade åtgärderna.

Samarbetet med grannkommuner för att binda samman cykelstråk över kommungränserna fotsätter. Exempel på större insatser är att Perstorpsvägen och Flatenvägen har fått cykelbanor som har kopplats ihop med en regional länk.

Standardhöjande åtgärder i form av ny beläggning har vidtagits bland annat mellan Bergslagsplan och Räckstarondellen. Framkomligheten för cykel har prioriterats högre vid vägarbeten och ett flertal specifika trafiksäkerhets- och framkomlighetsåtgärder har genomförts.

Under 2014 har sammanlagt 2 625 cykelparkeringsplatser färdigställt i staden, inklusive 820 stöldsäkra platser i innerstaden. Ett antal nya cykelfrämjande åtgärder har provats; cykelparkering i möbleringszon, visualisering av grön våg samt breddning av cykelbanorna på Götgatan.

Utbyggnad av framtidens trafiksystem

I Stockholmsförhandlingen 2013 beslutades om fyra nya tunnelbanesträckningar: Odenplan–Arenastaden, Akalla–Barkarby, Kungsträdgården–Nacka och den från Kungsträdgården förlängda blå linjen kopplas ihop med Hagsätralinjen vid Gullmarsplan. Under året har staden medverkat i planeringen av tunnelbaneutbyggnaden tillsammans med landstingets förvaltning för utbyggd tunnelbana.

I november 2014 öppnades större delen av Norra Länken för trafik. Norra Länken sträcker sig mellan Karlberg och Värtan och har en anslutning till Roslagsvägen vid Universitetet. Norra Länken är en viktig pusselbit för att lösa regionens trafikproblem och en förutsättning för utvecklingen av de nya stadsdelarna Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden.

Arbetet med omdaning av Slussen fortsatte. I februari 2014 fick Stockholms stad det nödvändiga tillståndet från mark- och miljödomstolen för alla arbeten och nya anläggningar i vatten, grundvattenbortledning och den nya regleringen av Mälaren. I mars 2014 meddelade mark- och miljööverdomstolen att de inte beviljar prövningstillstånd för detaljplanen för bussterminalen för Nacka- och Värmdöbussarna. Det innebär att en ny planprocess måste genomföras.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal cykelpassager över innerstadssnittet	65 500	57 320	Delvis uppfyllt	Utfallet motsvarar 88 % av årsmålet och bedöms därmed vara delvis uppnått. Indikatorn avser genomsnittsvärdet av de fem senaste åren. Mätningen 2014 skedde i dåligt väder, vilket har påverkat utfallet negativt.
Färdmedelsandel cykel	10 %	10 %	Helt uppfyllt	Andelen bedöms oförändrad jämfört med 2013.
Färdmedelsandel gång	20 %	20 %	Helt uppfyllt	- ” -
Färdmedelsandel bil	24 %	24 %	Helt uppfyllt	- ” -
Färdmedelsandel kollektivtrafik	47 %	47 %	Helt uppfyllt	- ” -
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	18 km/h	16,8 km/h	Delvis uppfyllt	Utfallet är en mindre ökning jämfört med 2013 (16,5 km/h).
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	31 km/h	28,4 km/h	Delvis uppfyllt	Utfallet är en försämring jämfört med 2013 (30 km/h).
Procentuell förlängning av restiden, innerstadsgator	0 %	-5 %	Helt uppfyllt	Ytterligare förbättring, efter två år med minskade restider.
Procentuell förlängning av restiden, ytterstadsgator	0 %	17 %	Ej uppfyllt	Efter två relativt bra år var fördröjningarna åter sämre i ytterstaden. Normalt beror det på mer trängsel, men trafikmätningarna från oktober för ytterstaden är inte sammanställda ännu.
Kommunfullmäktiges inriktningsmål Restidspartighet	63 %	63 %	Helt uppfyllt	

Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

Kultur- och idrott i olika former ska ges större utrymme i fler verksamheter. Barn, unga och äldre- alla ska ha rätt att möta musik, konst och idrott i vardagen. Insatserna fokuserar på barn, unga och funktionshindrade, utbudet ska vara rikt och varierat.

Medborgarundersökningen visar att en stor andel av stockholm ungdomarna är mycket nöjda med möjligheterna till kultur- och idrottsupplevelser. Samtidigt visar undersökningen att det finns anledning att arbeta vidare med stockholmarnas helhetsupplevelser av kultur och idrott. Tre av fem indikatorers årsmål uppnås under 2014. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet har uppfyllts delvis under 2014.

Stockholms stadshus - symbol och dragplåster

Ragnar Östbergs Stadshus från 1923 är en symbol för staden, hem för stadens styrelse samt en betydande attraktion för intresserade från när och fjärran, Under 2014 lockades 385 000 besökare till stadshuset och ett sjuttiofem representationsmottagningar genomfördes. Som ett tecken i tiden finns Stockholms stadshus numera även att gilla på Facebook.

Upplevelsernas Stockholm

Stockholm är rikt på upplevelser. Stadens arbete med upplevelser utgår från att medborgarna, barn och unga, oavsett förmåga, kan delta i ett kulturliv som är av hög kvalitet och som ger personlig mening för den enskilde.

Det återkommande evenemanget Kulturnatten samlade över 115 000 besökare och hade 105 medverkande institutioner, museer och kulturaktörer. Drygt 60 procent av besökarna var förstagångsbesökare.

Medborgarskapsceremonin i Stadshuset samlade över 1 200 av totalt 4 300 nya medborgare.

I juni gjordes Brunkebergstorg om till en mötesplats i city. "Brunkebergstorg-projektet" möjliggjordes genom att Liljevalchs konsthall, fastighetsnämnden, trafiknämnden med flera samlade kultur, underhållning och ett varierande matutbud till platsen under hela sommaren.

På Södermalm genomfördes "Open Streets", ett projekt där man under sju lördagar stängde av Götgatan för trafik och fyllde gatan

med olika aktiviteter som lockade hundratusentals besökare under sommaren.

Kulturfestivalen och We are Sthlm var mycket lyckade. Med hjälp av ett spännande samarbete med bland andra Barcelona stad slog festivalerna publikrekord med drygt 150 000 nya besök. Ett nytt barn- och familjeområde på Norrbro lockade nya besökare.

Levande och populära institutioner

Liljevalchs kan se tillbaka på ytterligare ett framgångsrikt konstår med drygt 123 523 besökare, drygt 14 000 fler än beräknat. ”Vårsalongen” i slutet av januari satte åter ett nytt publikrekord med 76 297 besökare. I samarbete med Micasa Fastigheter i Stockholm AB spelades det in en guidad och uppskattad visning för äldreboenden, under rubriken ”Vårsalongen på turné”. Projektet föll väl ut och kommer att upprepas på Vårsalongen 2015 såsom ett sätt att ytterligare tillgängliggöra Liljevalchs unika konstutbud.

Stockholmarna läser, lär och reflekterar

Av undersökningar framgår att andelen stockholmare som regelbundet läser böcker är betydligt fler än bland boende i Stockholms län och riket i stort. Undersökningar visar att andelen användare av biblioteket har ökat under året. Både antalet besök och antalet utlån har ökat jämfört med samma period 2013.

Kulturskolan Stockholm är populär. Ett brett utbud av musik, sång, teater, cirkus, dans, musikal, konst och media lockade över 27 000 barn och ungdomar till Kulturskolans kursverksamhet. Kundundersökningen från 2014 gav bevis på att eleverna är mycket nöjda med undervisningen och framförallt sina lärare. 96 procent av eleverna höll med om påståendet ”Det är roligt i Kulturskolan” och 92 procent höll med om att ”Jag lär mig mycket”.

Stadsmuseet, Medeltidsmuseet och Stockholmia fortsätter att framgångsrikt berätta Stockholms historia och utmanar stockholmarna att tolka och omtolka stadens rum. Verksamheternas popularitet märks bland annat genom att antalet återbesök på museerna ökat dramatiskt under året, 52 procent på Stadsmuseet och 41 procent på Medeltidsmuseet. Museernas höga kvalitet uppmärksammas också av turister. Medeltidsmuseet fick i juni utmärkelsen Certificate of Excellence 2014 för fortsatt fantastiska omdömen från nöjda museibesökare på TripAdvisor. Lonely Planet utnämnde Millenniumvandringen till världens bästa litterära vandring.

Anläggningar som lockar till motion och rörelse

Staden säkerställer att anläggningarna håller en god kvalitet. I takt med att stockholmarna blir fler ökar utbudet. Byggandet av fem nya idrottshallar har påbörjats och fortsätter under 2015. Ett antal nya konstgräs fotbollsplaner har iordningsställts under året och en gammal favorit, Vanadisbadet har renoverats och nyöppnade i juni.

”Det borde vara lika lätt att få dansa som att spela fotboll”

En utmaning är att locka lika många flickor som pojkar att idrotta. Staden strävar efter att kunna möta de önskemål som killar och tjejer uttrycker och försöker även medverka till att flickor stimuleras till att ta plats i traditionellt pojkdominerade verksamheter och också tvärtom, stimulera pojkar att delta i verksamheter som traditionellt domineras av flickor. Detta sker genom bland annat genom stadens egna verksamheter som till exempel MåBra-kurser, men också genom samarbete med föreningar och ideella satsningar, exempelvis Järvalyftet idrott.

Barnperspektivet har överlag fått tydligare profil i stadens idrottsarbete under 2014. Bland annat har barnchecklistor tagits fram och dialogcaféer där barn, med och utan funktionshinder, deltagit för att säkerställa att verksamheten tar avstamp med rätt perspektiv.

Naturen som arena

Fler kan lockas till att ta del av möjligheterna som ges inom friluftslivet. Stadens satsning på utegym är uppskattad och under året har staden anlagt nya utegym. Bara under 2014 har sju nya utegym tillkommit bland annat vid Spånga IP och Gärdets sportfält. Motionsspåren i Ågesta och Nackareservatet är populära. Inför vintersäsongen har ett omfattande arbete skett med att förbättra underlaget för att skapa de bästa förutsättningarna för skidåkning, ett intresse som vuxit kraftigt i Stockholm. Under året öppnade exempelvis Stockholms stadion och Gubbängens idrottsplats för skidåkning på löparbanorna.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms idrottsliv	80	66	Delvis uppfyllt	På frågan "På det hela taget är jag nöjd med möjligheterna att idrotta/motionera i Stockholm." svarade 77 procent av de tillfrågade ja.
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms kulturliv	87	80	Delvis uppfyllt	Utfallet har ökat jämfört med 2013.
Ungdomars nöjdhet med möjligheterna till eget utövande av kulturaktiviteter	51	52	Helt uppfyllt	
Ungdomars nöjdhet med tillgång till spontanidrott	51	78	Helt uppfyllt	
Ungdomars nöjdhet med tillgången till organiserad idrott	51	76	Helt uppfyllt	

Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

Stockholm ska vara en attraktiv stad att leva och röra sig i och att besöka. Trygga, rena och väl upplysta stadsmiljöer ska säkerställas. De återkommande trygghetsmätningar som genomförs i staden ska ingå som underlag i stadens trygghetsarbete. Kvaliteten på stadens parkmark och grönytor ska höjas.

Stadsledningskontorets målbedömning grundar sig på en sammanvägning av utfallet av kommunfullmäktiges indikatorer och nämndernas verksamhetsberättelser. Totalt 27 nämnder av 30 bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt och tre nämnder bedömer att målet uppnås delvis. Tio av kommunfullmäktiges fjorton indikatorer uppnås helt, två uppnås delvis och två uppnås inte. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet har uppfyllts helt under 2014.

Tryggheten har ökat

Under året har den tredje stadsövergripande trygghetsmätningen genomförts. Resultaten visar på en fortsatt positiv trend. Generellt upplever allt färre stockholmare otrygghet. Upplevelsen av tiggeri har dock förändrats. Från inte nämnvärt störande 2008 upplevs företeelsen nu som mycket störande av en femtedel av stockholmarna. Rapporten visar också att det finns en starkare koppling mellan känslan av oro och sociala riskfaktorer³ än kopplingen mellan känslan av oro och

³ De sociala riskfaktorer som använts är: Valdeltagande, relativ fattigdom, arbetslöshet, ohälsotal, behörighet till gymnasiet, fullföljd gymnasieutbildning och barn i ekonomiskt utsatta hushåll. Dessa kan sättas samman till ett index.

antal polisanmälda brott. Samvariationen som uppvisas är att i de stadsdelsområden där socialt riskindex är högt är också oron hög och i de stadsdelsområden där socialt riskindex är lågt är oron låg.

Flera indikatorer utvecklas i rätt riktning. Av Stockholmsenkäten framgår att antalet ungdomar som tas av polis för brottslighet har minskat mellan 2012 och 2014. Antalet ungdomar som tilldömts påföljden ungdomstjänst har under 2014 minskat till 113 jämfört med 163 året innan. Anmärkningar vid kontroll av tillstånd för alkoholförsäljning har minskat till 5,5 procent från 5,7 procent under 2013. Polisens statistik visar att våld och misshandel på allmän plats minskar.

Stadens insatser för att öka trygghet och säkerhet för medborgarna är omfattande. Som exempel kan nämnas att i 13 stadsdelsnämnder finns sociala insatsgrupper för unga. Dessa utgör en strukturerad samverkansform på lokal nivå med socialtjänst, polis, skola och andra viktiga aktörer som individinriktat samarbetar för att stödja den unge att upphöra med kriminella handlingar. Samarbeten i syfte att öka trygghet och trivsel sker med fastighetsägare, föreningar och föräldrar i många olika former i stadsdelarna. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har goda erfarenheter av att ha anställt medborgarvårdare, som är en del av en sammanhållen ytterstadsutveckling där även föräldracoacher, boendedialoger, lokala mötesplatser med mera ingår.

En ren och snygg stad är en attraktiv stad

Stadsdelsnämnderna har satsat på att utveckla, förbättra och försköna parklekar, parker och grönytor. Åtgärder har bidragit till det förbättrade utfallet för indikatorn som mäter hur medborgarna upplever skötseln av parker och grönytor. Befintliga parker vårdas och utvecklas samtidigt som nya parker anläggs i stadsutvecklingsområden. Förutom att skapa vackra och intressanta parker har god tillgänglighet högsta prioritet. I vissa stadsdelar upplever man dock problem med att hemlösa bosätter sig i parkerna.

Åtgärder för att förbättra belysningen pågår i hela staden. En ljusstrategi har fastställts och under året har ljussättning av Hötorgsskraporna, Vanadislunden och Konserthuset genomförts.

Genom ett samarbete mellan arbetsmarknadsnämnden och trafiknämnden har ett hundratal långtidsarbetslösa beretts arbete under sex till tolv månader som Stockholmsvärd. Deras möjligheter att

komma in på den reguljära arbetsmarknaden ökar samtidigt som deras arbete förbättrar stadens utemiljö. I samarbete med stiftelsen Håll Sverige Rent genomfördes skräpplockardagarna över hela staden i en vecka i maj med rekordmånga deltagare anmälda.

Stadens garanti om klottersanering inom 24 timmar har under året omfattat 96 000 kvm, vilket är cirka 10 000 kvm mer än 2013. Ökningen hänger samman med en markant ökad mängd anmälningar.

Indikatorn som mäter nöjdheten med snöröjning och sandning har förbättrats avsevärt jämfört med föregående år, dock förklaras det till viss del av att snömängderna varit betydligt mindre. Ett prioriterat cykelstråk på cirka sex mil har tagits fram som har fått en högre standard på snöröjning och vinterunderhåll. Metoden att sopvalsa och sprida saltlösning på prioriterade cykelbanor har medfört att sandsopning inte behöver göras längs dessa stråk.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA (Risk och sårbarhetsanalys)	100 %	96 %	Delvis uppfyllt	Två stadsdelsnämnder (Bromma och Östermalm) redovisar ej uppfyllt mål. Fem nämnder och ett bolag redovisar delvis uppfyllt mål (Idrottsnämnden, Farsta sdn, Norrmalms sdn, Spångatensta sdn, Älvsjö sdn samt Stockholm Vatten AB).
Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	73 %	73 %	Helt uppfyllt	Jämfört med 2013 har störst förbättring skett i Enskede-Årsta-Vantör sdn (+10 %-enheter). Bäst utfall har Norrmalms sdn med 87 %.
Andelen som upplever Stockholm som en tillgänglig stad för alla	86 %	84 %	Delvis uppfyllt	Jämfört med 2013 har störst förbättring skett i Spångatensta sdn (+11 %-enheter) och störst försämring i Södermalms sdn (-5 %-enheter). Enda stadsdel med utfall under 80 % är Hässelby-Vällingby (77 %).
Stockholmarnas nöjdhet med rent och städad	55 %	58 %	Helt uppfyllt	Utfallet utgörs av genomsnittet av frågorna om det generellt är rent och städad, om nedskräpade platser snabbt städas och papperskorgarna

				töms tillräckligt ofta samt om renhållningen av gator och torg är nöjaktig. Frågan om snabb städning av nedskräpade platser och tömning av papperskorgar har utfallet 43 %. De båda andra frågorna har utfallen 65 % och 66 %.
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel park och grönområden	62 %	66 %	Helt uppfyllt	Stor ökning jämfört med 2013, då utfallet var 58 %. Störst förbättring har skett i Älvsjö sdn och Farsta sdn (+25 %-enheter). Södermalms sdn och Skärholmens sdn har lägre utfall 2014 än 2013.
Stockholmarnas nöjdhet avseende sanering av klotter/skadegörelse	62 %	63 %	Helt uppfyllt	Utfallet utgörs av genomsnittet av två frågor. På frågan om man störs av klotter svarar 69 % att man inte gör det och på frågan om man tycker att klotter tas bort snabbt är utfallet 56 %.
Stockholmarnas nöjdhet avseende snöröjning/sandning	50 %	52 %	Helt uppfyllt	Jämfört med 2013 har alla stadsdelar ett förbättrat utfall. Resultatet hänger samman med att det snöade mindre under 2014.
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende klotter	98 %	98 %	Helt uppfyllt	
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende papperskorgar	100 %	100 %	Helt uppfyllt	
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende städning	100 %	100 %	Helt uppfyllt	
Andel invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter	52 %	38 %	Ej uppfyllt	Årsmålet är baserat på tidigare års varumärkesuppföljningar, men frågan har omformulerats och metoden för insamling har förändrats, vilket gör att utfallet i brukarundersökningen (38%) inte kan ställas i relation till årsmålet.
Andel personer som tycker	61 %	61 %	Helt uppfyllt	

att det är lätt att kommunicera med Stockholms stad				
Hastighets- efterlevnad	62 %	63 %	Helt uppfyllt	
Säkra passager för gång, cykel och moped (GCM)	35 %	19 %	Ej uppfyllt	Årsmålet baserades på en grov uppskattning, som visat sig vara orealistisk.

Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald. Stockholmarna har själva möjlighet att välja mellan val av förskola, skola och pedagogisk inriktning, vård- och omsorgsboende eller andra välfärdstjänster. Alla människors rätt att välja ska respekteras och staden ska säkerställa att en sådan flexibilitet erbjuds. Stockholmarna kan välja mellan mångfald av kommunala och privata utförare för förskola, skola, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt inom socialpsykiatri. Information till medborgarna gällande valfrihet ges både genom muntlig och skriftlig information, bland annat från stadens Kontaktcenter genom Äldredirekt, stadens biståndshandläggare, medborgarkontoren och även uppsökande arbete riktat till de äldre medborgarna. Ett centralt stöd finns på stadens hemsida i form av Jämför Service.

För fyra av sex av kommunfullmäktiges indikatorer, vilka samtliga följs upp genom brukar- och medborgarundersökningen, bedöms kommunfullmäktiges årsmål helt uppfyllda. En viktig faktor, för att stockholmarna och brukarna ska uppleva att det finns valfrihet, är enkel och tillgänglig information om vad valfrihet innebär och vilka alternativ som finns. Stadsdelsnämnderna arbetar kontinuerligt med att anpassa informationen till de särskilda behov som olika brukare kan ha på grund av till exempel en funktionsnedsättning. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet uppfyllts helt under 2014.

Aktiv vägledning

För att säkerställa att brukarna har möjlighet att göra aktiva och välgrundade val har stadens biståndsbedömare en viktig roll. Arbetet utgår från att ge rätt vägledning utifrån brukarnas olika behov och förmågor. Metoder för att tydliggöra vilka val som finns att välja mellan har utvecklats. Detta görs exempelvis genom att biståndsbedömarna säkerställer att information om Jämför service ges genom nyttjandet av checklistor vid mötet med enskilda, samt att vid behov använda surfplattor vid exempelvis besök hos äldre som ska göra val av utförare inom hemtjänst, eller vård- och omsorgsbo-

enden. För att garantera att biståndsbedömarna har en hög kunskapsnivå om valfrihetssystemet och Jämför service har löpande utbildningsinsatser genomförts och kunskapsöverföring har möjliggjorts genom informationsmöten och nätverk inom de respektive verksamhetsområdena.

Inom äldreomsorgen informeras brukaren både muntligt och skriftligt om alternativen som finns i samband med ansökan. Biståndsbedömaren vägleder den äldre utifrån dennes speciella önskemål om exempelvis inriktning hos utföraren, såsom boende, - eller hemtjänstpersonal med särskilda språkkunskaper eller med särskild utbildning för olika diagnoser såsom stroke och demens. För brukare som är över 80 år arrangeras återkommande informationsträffar och för de som av olika anledningar inte har möjlighet att delta vid dessa bedriver nämnderna uppsökande verksamhet.

Stadens förskoleenheter har utvecklat den externa informationen genom bland annat broschyrer, utställningar om verksamheten samt planerade informationstillfällen på förskolorna. En gemensam informationsbroschyr med allmän information om förskola har tagits fram. Vidare har vissa nämnder börjat utveckla en förskolewebb med syfte att förenkla och modernisera kommunikationsvägarna mellan förskola och föräldrarna.

Utvecklingsarbete som ger resultat

Arbetet som bedrivs följs upp genom riktade brukarundersökningar för att säkerställa att de insatser som genomförts ger resultat. Utfallen i årets brukarundersökning påvisar att en stor del av målgruppen är medvetna om deras möjligheter till att välja utförare. För fyra av de sex indikatorerna som mäter brukarnas upplevda valfrihet har resultatet förbättrats ytterligare sedan föregående år. Stadens arbete har genererat högre resultat inom: Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom förskola (80 procent), Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende (89 procent), Andel medborgare som vet var information finns för att kunna göra sina val (52 procent), Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning (69 procent).

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom förskola.	77 %	80 %	Helt uppfyllt	
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning.	69 %	69 %	Helt uppfyllt	
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom skola.	85 %	81 %	Delvis uppfyllt	Utfall 2013 var 81 %. Indikatoren ligger på utbildningsnämnden.
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, hemtjänst.	90 %	76 %	Delvis uppfyllt	Utfall 2013 var 91 %. Indikatoren ligger på stadsdelsnämnderna.
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende.	84 %	89 %	Helt uppfyllt	
Andel medborgare som vet var information finns för att kunna göra sina val.	52 %	52 %	Helt uppfyllt	

Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

Stockholms barn och ungdomar ska erbjudas Sveriges bästa förskola och skola. Det ska finnas ett brett utbud av verksamheter, inriktningar och fristående alternativ, där kunskap, lärande och omsorg ska vara i fokus.

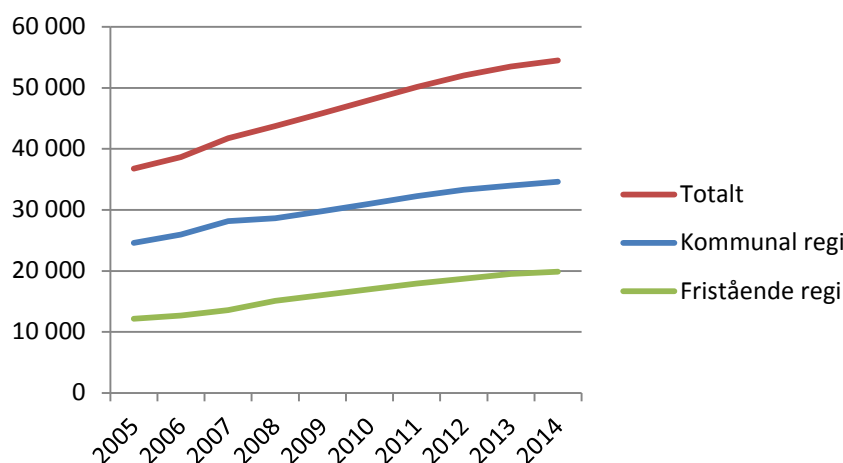
Stadsledningskontorets bedömning grundar sig på utfallen för kommunfullmäktiges indikatorer. Av kommunfullmäktiges 22 indikatorer inom det pedagogiska området är 14 årsmål helt uppfyllda. Inom grundskolan och gymnasieskolan har kunskapsresultaten varit tämligen konstanta över tid och det är stora skillnader mellan skolor. Inom förskolan har resultaten på brukarundersökningarna förbättras medan de har försämrats inom gymnasieskolan. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet har uppfyllts delvis under 2014.

Förskola

Antalet barn i kommunala och fristående förskolor fortsätter att öka och 2014 var drygt 54 000 barn inskrivna i stadens förskolor, en ökning med cirka 1 000 barn från föregående år. Även om ökningstakten har avtagit något fortsätter den kraftiga utbyggnaden för att klara av att ta emot nya förskolebarn och barnomsorgsgarantin har

under året uppfyllts i hela staden. Utvecklingen går i olika riktning i olika delar av staden. Samtidigt som några stadsdelsnämnder har färre barn jämfört med tidigare år ökar exempelvis barnantalen i Hägersten-Liljeholmen, Bromma och Farsta stadsdelsnämnder kraftigt.

Antal inskrivna barn i förskolan

Figur 1: Antal inskrivna barn i förskola, allmän förskola och pedagogisk omsorg

Hög upplevd nöjdhet men låg andel förskollärare

Föräldrarna i Stockholm är genomgående positivt inställda till den verksamhet som bedrivs i kommunala och fristående förskolor. Andelen föräldrar som uppger att de är nöjda med förskolan var i 2014 års brukarundersökning 86 procent vilket är en förbättring mot tidigare års redan höga resultat. Resultaten är höga i både kommunala och fristående förskolor. Bland de kommunala förskolorna utmärker sig Östermalms stadsdelsnämnd med över 90 procent nöjda föräldrar. Ett område som har visat på markanta förbättringar de senaste åren är trygghet och säkerhet. På två år har andelen föräldrar som upplever att förskolan i sin helhet är trygg och säker ökat med nästan 10 procentenheter.

Att öka andelen förskollärare har även 2014 varit en stor utmaning. Definitionen av denna indikator har förändrats under året då SCB genomfört förändringar i insamlingen av statistik om personal i förskolan. Detta försvårar jämförelser över tid och de uppgifter som redovisas här rör dessutom bara kommunal verksamhet. Att endast 38,5 procent av personalen i kommunal verksamhet har förskollärartjänster är likafullt för lite och staden fortsätter att arbeta på olika sätt för att långsiktigt öka denna andel. Satsningen på utbildning av barnskötare till förskollärare har tagit ordentlig fart. Under

2014 har 180 personer deltagit i vidareutbildningen, en ökning med mer än 50 procent mot förra året.

Aktivt arbete för ett ökat digitalt användande

Ett viktigt utvecklingsområde inom stadens förskolor är användningen av informations- och kommunikationsteknologi (IKT) i den pedagogiska verksamheten. Under 2014 har den treåriga satsningen ”PIM på förskolan” avslutats. Mer än 600 pedagoger och 250 chefer inom förskolan har deltagit i projektet som höjt både medarbetarnas kompetens och användandet av IKT som en integrerad del i undervisningen. Projektet har varit en samlad start för ett medvetet och aktivt arbete med IKT i förskolan och det är viktigt att frågorna på olika sätt hålls vid liv i de strukturer som projektet bidragit till att skapa.

Grundskola

Antalet grundskolebarn fortsätter att öka. Under 2014 gick i snitt drygt 85 000 stockholms elever i grundskolan, vilket är en ökning med mer än 3 000 elever jämfört med 2013. Den största ökningen sker i de lägre årskurserna. Mer än tre fjärdedelar av stockholms eleverna har valt någon av stadens kommunala skolor. Antalet elever i grundsärskolan ligger på samma nivå som föregående år, cirka 820 elever.

Sammantaget ger de olika resultatmått i årskurs 9 en något motsägelsefull bild för det gångna året. Positivt är att andelen elever som fått godkända betyg i samtliga ämnen i årskurs 9 är den högsta under den senaste tioårsperioden och att det genomsnittliga meritvärdet har ökat till den högsta nivån sedan 2010. Samtidigt sjönk det viktiga måttet med andel elever behöriga till nationella program (minst yrkesprogram) på gymnasiet. Behörighetskraven har skärpts något de senaste åren men det är ändå bekymmersamt att hela 14 procent av eleverna saknar behörighet efter årskurs 9 och att denna andel har varit tämligen konstant under en tioårsperiod.

Resultat i kommunal grundskola	Stockholms stad		Storstäder	Riket
	2013/2014	2012/2013	2013/2014	2013/2014
Läsåren				
Genomsnittligt meritvärde (poäng)	225,2	222,4	216,0	211,0
Andel elever som är behöriga till gymnasieskolan (yrkesprogram)	85,7 %	87,4 %	82,6 %	85,7 %
Andel elever som uppnått målen i alla ämnen	77,0 %	74,5 %	72,2 %	75,9 %

Skolans kompensatoriska uppdrag

Återigen visar resultatutvecklingen att variationen i skolornas resultat är som störst i skolor med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Efter förra årets förbättring för dessa skolor går utvecklingen 2014 återigen åt fel håll. Skolan har ett tydligt kompensatoriskt uppdrag och det är avgörande att staden förbättrar målfyllelsen i alla skolor.

Utbildningsnämnden har under året fortsatt det långsiktiga arbetet med att öka likvärdigheten mellan skolorna. Satsningen på särskilda fokusskolor har fortsatt och centrala resurser har prioriterats mot dessa 15 skolor. Det är för tidigt att se några tydliga resultatförbättringar på de utvalda skolorna.

En annan insats som är viktig är mottagande och utbildning för nyanlända och sent anlända elever. Utbildningsnämnden har under hösten tagit fram gemensamma rutiner för detta med syftet att skapa likvärdighet och god kvalitet i mottagandet utifrån en grundläggande kunskapskartläggning av varje elev. Mottagningsenheten START Järva har i år träffat 230 elever och deras vårdnadshavare. En utvärdering av projektet Start Järva har visat på positiva resultat och verksamheten utvidgas nu till andra delar av staden.

Värdefull överlämning mellan förskola och skola

För att skolan tidigt ska fånga upp elevernas behov är en väl fungerande övergång mellan förskola och skola central. Kommunfullmäktige antog 2013 riktlinjer för detta och berörda nämnder har bland annat tagit fram lokala handlingsplaner för hur detta ska gå till. Stadsrevisionen har under året granskat övergång för att bedöma om barnen får en välplanerad övergång i linje med fullmäktiges riktlinjer. Revisionen konstaterar att överlämningen fortfarande ser olika ut i olika delar av staden vilket är negativt ur ett likvärdighetsperspektiv. Revisionen anser att när det gäller användandet av den pedagogiska dokumentation som ska lämnas över finns det mer att önska. Det är viktigt att denna dokumentation är relevant och att det förs en dialog mellan förskolor och skolor kring lämpligt innehåll för att öka dess upplevda nytta och undvika onödig administration.

Gymnasieskola

Under 2014 gick ungefär 25 200 stockholmselever i gymnasieskolan vilket är ungefär 600 elever färre jämfört med föregående år. Ungefär 40 procent av eleverna gick i en fristående gymnasieskola och 14 procent gick i annan kommun. Under året gick ungefär 450 elever i gymnasiesärskolan.

Eleverna som gick ut gymnasiet 2014 gick gymnasiet enligt reformen, gy11. Detta innebär bland annat att resultaten inte är helt jämförbara med tidigare år. Generellt uppnår flickor ett högre betygsresultat än pojkar. Elever på högskoleförberedande program når högre resultat än elever på yrkesprogrammen. I Stockholm har de kommunala skolorna ett högre resultat än de fristående skolorna. De kommunala skolorna har högre eller samma resultat på alla frågor i brukarundersökningen, utom en, än de fristående skolorna. Emellertid har resultaten försämrats jämfört med 2013 för i princip alla frågor. Generellt är pojkarna mer nöjda med skolan även om flickorna i högre grad rekommenderar sin skola och sitt program till andra elever. Störst skillnad mellan könen gäller frågan ”Mina lärare hjälper mig att förstå vad jag ska göra för att förbättra mina studieresultat” där 58 procent av pojkarna är nöjda medan endast 47 procent av flickorna är nöjda.

Över hälften, 54 procent, av Stockholmsungdomarna påbörjar studier vid högskolan inom tre år efter avslutade gymnasiestudier. Det är en högre andel jämfört med Malmö och Göteborg. Motsvarande andel för riket är 41 procent.

Skolverkets statistik över gymnasieskolans resultat	Stockholms stad (kommunala)			Stockholms stad (fristående)			Riket (samtliga huvudmän)		
	Nationella program totalt	Yrkesprogram	Högskoleförberedande program	Nationella program totalt	Yrkesprogram	Högskoleförberedande program	Nationella program totalt	Yrkesprogram	Högskoleförberedande program
Elever med avgångsbetyg*									
därav med examen	89,1	80,0	90,5	84,0	81,4	84,7	88,5	84,4	91,0
därav med grundläggande behörighet t högskola/uni.	82,7	34,9	90,5	74,0	35,4	84,7	70,3	34,8	91,0
Genomsnittlig betygspoäng för samtliga elever med avgångsbetyg	14,8	13,1	15,1	14,1	13,1	14,4	14,0	13,0	14,6

* I det nya begreppet avgångsbetyg inkluderas examensbevis och studiebevis med ett kursomfång om 2500 poäng.

Utbildningsnämnden har fortsatt att utveckla gymnasieverksamheten utifrån de tre utvecklingsområdena: förbättra elevernas studieresultat, utveckla det systematiska kvalitetsarbetet samt ett hållbart utbildningsutbud. Bland annat har förutsättningarna för rektorernas pedagogiska ledarskap stärkts i och med att administrativa gruppchefer har tillsatts på skolorna vilket förbättrar det administrativa stödet. Utbildningsnämnden har tagit fram ett förslag på hur kunskapsutvecklingen kan följas inom gymnasiesärskolan och introduktionsprogrammen.

It-pedagogisk utveckling

Samtliga elever inom stadens gymnasieskolor är utrustade med en egen bärbar dator. För att datorerna ska kunna användas fullt ut som ett digitalt arbetsredskap har samtliga lärare genomfört en självskattning. Utifrån skattningen har lärarna fått förslag på åtgärder för att öka sin digitala mognad och öka den digitala användningen. Skattningarna sammanställs på skolnivå så att respektive rektor kan ta fram en handlingsplan för skolan i syfte att öka skolans digitala mognad.

Vuxenutbildning och svenska för invandrare (sfi)

Fler studerande inom den kommunala vuxenutbildningen

Under 2014 har mer än 23 000 unika individer studerat en eller flera kurser inom den kommunala vuxenutbildningen (komvux) vilket utgör en betydande ökning jämfört med 2013. En betydande ökning har också skett hos den prioriterade målgruppen individer som saknar grundläggande utbildning och/eller saknar treårig gymnasieutbildning. Målet för andelen kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs uppnås helt. För andelen kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs uppnås målet delvis, trots att resultatet är något bättre än 2013. För att skapa förutsättningar för att öka måluppfyllelsen förs en aktiv dialog med skolor utifrån hur de kan agera för att förbättra sina resultat.

Studerandegruppen inom sfi är ung och välutbildad

Antalet studerande inom sfi är fortsatt högt, under 2014 har mer än 19 000 personer deltagit i utbildning. Studerandegruppen i Stockholm är ung och välutbildad. Mer än hälften av de studerande är under 35 år och närmare hälften har eftergymnasial utbildning. Andelen kvinnor uppgår till 55 procent och andelen män till 45 procent. Av de som avslutat en kurs under året har drygt 94 procent tagit betyg vilket ligger över kommunfullmäktiges mål. Däremot uppnås inte målet helt om 65 procent godkända efter 600 timmar. Orsaken till detta är främst att ett större antal studerande med lång tid i sfi har tagit betyg under året, som ett resultat av en särskild satsning för denna grupp, vilket ger en negativ påverkan på indikatorn.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel förskollärare av antal anställda	41 %	38,5 %	Delvis uppfyllt*	*OBS! SCB har ny definition och mätmetod vilket försvårar jämförelse mellan år. Nu personer med förskollärartjänst jmf tidigare där fokus låg på utbildningsbakgrund. Utfall avser kommunal regi. Förändrad mätmetod innebär även att utfall ej finns tillgängligt för fristående förskolor förrän SCB publicerar detta i mars/april.
Andel nöjda föräldrar	85 %	86 %	Helt uppfyllt	
Antal barn per grupp	16	15,1	Helt uppfyllt*	*Avser kommunal regi. Förändrad mätmetod innebär att utfall ej finns tillgängligt för fristående förskolor förrän SCB publicerar detta i mars/april.
Antal förskolebarn per anställd	4,9	4,9	Helt uppfyllt*	*Avser kommunal regi. Förändrad mätmetod innebär att utfall ej finns tillgängligt för fristående förskolor förrän SCB publicerar detta i mars/april.
Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,7	3,6	Delvis uppfyllt	När inte riktigt upp till fullmäktiges årsmål (skala 1-6) men utfallet är en förbättring mot föregående år.
Andel behöriga lärare i grundskolan	85 %	86,4 %	Helt uppfyllt	
Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen	80 %	80 %	Helt uppfyllt	
Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	87 %	82 %	Delvis uppfyllt	Försämring mot 2013 då utfall var 86 procent. Nu i nivå med 2010 och 2012.
Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	77 %	78 %	Helt uppfyllt	
Andel elever som uppnått målen i alla ämnen	91 %	92 %	Helt uppfyllt	

en i det nationella provet i matematik i årskurs 3				
Andel elever som uppnått godkänd nivå på delproven i det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3	91 %	94 %	Helt uppfyllt	
Andel elever som är behöriga till nationella program	87 %	86 %	Delvis uppfyllt	Försämring med drygt 1 procentenhet mot föregående år men i nivå med 2012.
Ogiltig frånvaro i grundskolan	Minska	1,7 %	Helt uppfyllt	Utfallet är 0,2 procentenheter lägre än föregående år.
Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	85 %	85,5 %	Helt uppfyllt	
Andel gymnasieelever med godkänt i alla kurser i examensbevis och studiebevis vid vårterminens slut	69 %	67 %	Delvis uppfyllt	Det är första året som gymnasieeleverna får examensbevis/studiebevis i enlighet med nya gymnasieskolan.
Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	93 %	91 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är detsamma som förra året.
Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning	70 %	70 %	Helt uppfyllt	
Ogiltig frånvaro i gymnasieskolan	Minska	5 %	Helt uppfyllt	Utfallet är en procentenhet lägre än föregående år.
Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	83 %	85 %	Helt uppfyllt	
Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	85 %	83 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är något bättre än 2013. Handlingsplaner har begärts in för en handfull skolor avseende deras arbete för högre måluppfyllelse.
Andel godkända sfi-elever efter 600 timmar	65 %	64 %	Delvis uppfyllt	Orsaken är främst att ett större antal med lång tid i sfi tagit betyg under året.
Andel kursdeltagare inom sfi med godkänt betyg efter fullföljd kurs	90 %	94 %	Helt uppfyllt	

Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg. Omsorgen ska präglas av trygghet, värdighet och respekt för den enskildes önskemål. Verksamheten ska fokusera på en god kvalitet. Den enskildes rätt till information, inflytande och delaktighet är ständigt i fokus.

Bedömningen av verksamhetsmålet bygger på utfallet av fullmäktiges indikatorer inom äldreomsorg, stöd och service till funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg. Resultaten i brukarundersökningarna inom äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning når delvis upp till kommunfullmäktiges fastställda mål. Inom individ- och familjeomsorg når fyra av åtta indikatorer upp till kommunfullmäktiges fastställda mål. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet uppfyllts delvis under 2014.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen ska hålla hög kvalitet. De äldre ska kunna känna sig trygga och omsorgen ska uppfylla deras behov och ta hänsyn till deras önskemål. Det är viktigt att de äldre bemöts med respekt och att de ges möjlighet att påverka sin egen livssituation och omsorg.

Målet för verksamhetsområdet har delvis uppfyllts under året. Bedömningen baseras på att det samlade resultat av brukarundersökningarna delvis når upp till kommunfullmäktiges fastställda mål.

Kvalitetsarbete

Nöjdheten med stadens äldreomsorg är fortsatt hög 2014 och Stockholms resultat står sig väl i jämförelse med landet i övrigt.

Stadsledningskontoret har i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna arbetat fram en modell för fördjupad kvalitetsuppföljning. Målet är att modellen ska vara kvalitetsdrivande och kunna identifiera kvalitetsutvecklande faktorer inom äldreomsorgen. De faktorer som identifieras ska kunna användas i framtida upphandlingar och främja kvalitetsutveckling och ett effektivt användande av resurser. Ett viktigt inslag i denna kvalitetsuppföljning är den återföring som ges till verksamhetens chef, i syfte att utveckla kvaliteten i verksamheten. Samtliga stadsdelsnämnder har i olika hög grad arbetat med detta under 2014.

Från och med januari 2014 infördes nya ersättningssystem för både vård- och omsorgsboende och hemtjänst. Särskilt det sistnämnda har haft stor påverkan på nämndernas arbete då ett tidsregistrerings-system införts för att kunna registrera utförd hemtjänst.

Demens är ett av fokusområdena inom äldreomsorgen. I den peng som infördes 2014 för vård- och omsorgsboende tillfördes 100,0 mnkr för att öka kvaliteten i verksamheten. Inom hemtjänsten har de demensteam som startats under de två senaste åren fortsatt sin verksamhet och det finns medel reserverade under äldrenämnden för igångsättningskostnader för ytterligare team.

Brukarundersökningar

Stadsövergripande brukarundersökningar har genomförts sedan 2008. Brukarundersökning inom dagverksamhet genomfördes dock för första gången 2010 och visade då att 89 procent av brukarna är nöjda med verksamheten. Nöjdheten för 2014 är 93 procent, vilket är oförändrat i jämförelse med 2013. Fem av fjorton stadsdelsnämnder klarar kommunfullmäktiges mål.

Under 2010 och 2011 var 78 procent av de boende på vård- och omsorgsboende nöjda med sitt boende. En förbättring skedde 2012 då 84 procent av de boende var nöjda, vilket var oförändrat 2013. För 2014 har nöjdheten gått ned till 82 procent vilket innebär att kommunfullmäktiges mål på 85 procent inte uppnås. Tryggheten på vård- och omsorgsboende har minskat marginellt med en procentenhet sedan 2013 till 88 procent vilket innebär att kommunfullmäktiges mål om 90 procent trygga boende inte uppnås. Både nöjdheten med maten och måltidssituationen är långt ifrån att uppnå kommunfullmäktiges mål och nedgången är kraftig i jämförelse med 2013. Nedgången för de sistnämnda två indikatorerna beror huvudsakligen på att från och med 2014 använder sig staden av de nationella brukarundersökningar som Socialstyrelsen genomför årligen. Samtliga frågor i stadens undersökning har en motsvarande fråga i Socialstyrelsens undersökning. Men formuleringarna kan skilja sig något åt. För frågan om hur hemtjänsttagaren kan påverka hur tjänsten utförs visar Socialstyrelsens undersökning betydligt bättre värden.

Nöjdheten med hemtjänsten uppgår till 84 procent, vilket är oförändrat i jämförelse med 2012 och 2013. Upplevelsen av trygghet i det egna hemmet har försämrats med fyra procentenheter och kommunfullmäktiges mål om 85 procent uppnås inte. Däremot nås målet om att kunna påverka hur hjälpen utförs med bred marginal.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andelen nöjda omsorgstagare - Boende	85 %	82 %	Ej uppfyllt	Resultatet är tre procent under kommunfullmäktiges mål. En nämnd av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Andelen nöjda omsorgstagare - Biståndsbedömd dagverksamhet	95 %	93 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är två procent under kommunfullmäktiges mål. Fem nämnder av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - Hemtjänst	86 %	80 %	Ej uppfyllt	Resultatet är sex procent under kommunfullmäktiges mål. En nämnd av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - Boende	90 %	88 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är två procent under kommunfullmäktiges mål. Fyra nämnder av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Maten smakar bra – Boende	77 %	71 %	Ej uppfyllt	Resultatet är sex procent under kommunfullmäktiges mål. Ingen nämnd av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Upplevelsen av maten och måltidssituationen - Boende	76 %	66 %	Ej uppfyllt	Resultatet är tio procent under kommunfullmäktiges mål. Ingen nämnd av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs – Hemtjänst	76 %	85 %	Helt uppfyllt	
Andelen nöjda omsorgstagare - Hemtjänst	85 %	84 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är en procent under kommunfullmäktiges mål. Sex nämnder av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Alla människor ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet oavsett om de har en funktionsnedsättning eller inte.

Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha

samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv och att ha ett arbete att gå till. Inriktningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är att identifiera och ta bort det som hindrar delaktighet i samhället och ett självständigt liv. Omsorg och insatser ska präglas av värdighet och respekt och hänsyn ska tas till de olika behov som yngre och äldre har. Personer med funktionsnedsättning kan själva välja boende och korttidsboende samt utförare av daglig verksamhet, hemtjänst, ledsagning, avlösning och personlig assistans.

Målet för verksamhetsområdet har delvis uppfyllts under året. Bedömningen baseras på att det samlade resultatet i brukarundersökningarna delvis når upp till kommunfullmäktiges fastställda mål.

Det finns sex indikatorer inom verksamhetsområdet och samtliga mäts genom brukarundersökningen som utförs årligen. Kommunfullmäktiges årsmål för dessa indikatorer bedöms uppfyllas helt för två, delvis för fyra indikatorer. Även om inte samtliga indikatorers mål uppnås helt så har resultaten förbättrats markant. Särskilt tydligt är detta för nöjdheten med gruppboende och daglig verksamhet samt möjligheterna att påverka insatsens utformning.

Brucarundersökningar är viktiga verktyg i förbättringsarbetet. Under året har nämnderna fortsatt arbeta för att öka brukarnas upplevelse av nöjdhet och trygghet. Flera nämnder arbetar med "Vad gör vi med resultaten?" Arbetet syftar till att utveckla redovisningen och användandet av resultat från brukarundersökningar, hitta former för hur man kan arbeta med förbättringsåtgärder och sprida goda exempel. Målet är att stadens verksamheter ska använda resultatet från brukarundersökningarna på ett strukturerat sätt i sitt utvecklingsarbete.

Verksamhetens ekonomi har under en lång rad år varit i fokus och nämnderna har arbetat kontinuerligt med att hantera det ekonomiska underskottet. Systematiska genomgångar av ärenden pågår i syfte att se om insatserna ger förväntat resultat. Nämnderna arbetar även med att omförhandla de avtal som reglerar placering i grupp- och servicebostäder hos vårdgivare som inte är anslutna till stadens LOV-avtal. Kostnaderna för dessa placeringar är högre än de ersättningar som nämnderna erhåller och utgör i vissa fall en betydande del av underskottet. Insatser enligt Socialtjänstslagen har ökat kraftigt under senare år och är även det en bidragande orsak till de underskott som finns inom området. För 2014 har detta gett resultat i bokslutet. Det sammanslagna utfallet för funktionsnedsättning har minskat från -38,6 i tertialrapport 2 till endast -7,9 mnkr i bokslutet.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel personer som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning).	84 %	88 %	Helt uppfyllt	
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning).	74 %	76 %	Helt uppfyllt	
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	90 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är en procent under kommunfullmäktiges mål. Åtta nämnder av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Nöjda brukare - daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	89 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är två procent under kommunfullmäktiges mål. Tre nämnder av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	88 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är tre procent under kommunfullmäktiges mål. Sex nämnder av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	89 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är en procent under kommunfullmäktiges mål. Sju nämnder av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.

Individ och familjeomsorg

Målet för verksamhetsområdet har delvis uppfyllts under året.

Bedömningen baseras på att fyra av åtta indikatorer delvis når upp till kommunfullmäktiges fastställda mål.

Arbeta efter metoder som ges stöd i forskning

Inom individ- och familjeomsorgen läggs fortsatt stor vikt vid evidens- och kunskapsbaserade metoder och behandlingsmodeller som har stöd i forskning. Utrednings- och dokumentationsprogrammet BBIC (Barnets behov i centrum) används av samtliga stadsdelsnämnder. Utrednings- och bedömningsmetoderna ASI (Addiction Severity Index) inom missbruks- och beroendevården och DUR inom socialpsykiatrin används också rutinmässigt inom verksamheterna.

Fokus på förebyggande arbete och tidiga insatser

En viktig del i det förebyggande arbetet är samarbetet mellan socialtjänst och skola men även ungdomsmottagningar, familjecentraler, polis och frivilligorganisationer är viktiga aktörer. Under året har

pilotprojekt för att utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst i 16 skolor och 8 stadsdelsnämnder fortsatt. Målgruppen för pilotprojekten är elever i årskurs 7-9 med låg måluppfyllelse, hög frånvaro och utan behörighet till gymnasiet. Cirka 70 barn har ingått i projektet under året.

Arbetet med att förbättra kvalitén vid insatser för barn och unga med psykisk ohälsa enligt beslutad PRIO-plan (plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa) har fortsatt under året. I Stockholms stad finns åtta lokala BUS-grupper (barn och ungdomar i behov av särskilt stöd) och samtliga har arbetat fram lokala överenskommelser med socialtjänsten, utbildningsnämnden, förskolan, skolan, barn- och ungdomspsykiatri, habilitering samt barn- och ungdomsmedicinska mottagningen. BUS-överenskommelsen syftar till att tydliggöra ansvaret och att beskriva gemensamma utgångspunkter och samverkansstrukturer för att barn i behov av särskilt stöd ska få de insatser de behöver och har rätt till.

Andra exempel på förebyggande och tidiga insatser som utvecklats under året är utökning av fältassistenternas uppsökande arbete samt arbetet med sociala insatsgrupper som syftar till att hjälpa individer som riskerar att hamna i en kriminell livsstil och att hjälpa unga att hoppa av från ett kriminellt nätverk. Föräldrastödsprogram som ABC (Alla Barn i Centrum) och Komet erbjuds föräldrar i syfte att främja barns positiva utveckling genom att stärka relationen mellan föräldrar och barn. Alla föräldrar i Stockholm med barn i åldrarna 3-12 år har fått erbjudande om att kostnadsfritt delta i dessa föräldrastödsutbildningar. Under 2014 har 1 281 föräldrar deltagit i ABC föräldraträffar och 182 i Komet föräldragrupper.

Beslutade insatser ger resultat

Stadens ambition är att öka andelen av barn och ungdomar samt vuxna med insatser inom socialtjänsten som inte ska vara återaktualiserade inom 12 månader efter avslutad insats. Målet ställer bland annat krav på att utredningarna är av god kvalitet och väl underbyggda och att de insatser socialtjänsten erbjuder svarar mot behoven. Under 2014 var 84 procent barn och ungdomar samt 75 procent vuxna inte åter inom 12 månader efter avslutad insats, vilket indikerar att en stor del av de insatser som beslutas om och genomförs leder till avsedda resultat.

Satsning på att minska användandet av droger

Stockholmsenkäten är en totalundersökning om ungdomars normbrott och avvikande beteende som utförs av Preventionssentrum Stockholm vartannat år. Stockholmsenkäten publicerades i juli 2014

och utfallet visar en fortsatt minskning av tobaks- och alkoholbruk. Däremot ligger narkotikamissbruket kvar på samma nivå och den tidigare trenden med minskad användning har avstannat. Nämndernas drogforebyggande och uppsökande arbete har fortsatt prioriterats under 2014 och med utgångspunkt i Stockholmsenkäten har en rad olika insatser initierats och utvecklats. Bland annat bedriver socialnämnden, tillsammans med stadsdelsnämndernas preventionsamordnare, ett arbete för att förebygga och minska cannabismissbruk. Flera utbildnings- och informationsinsatser i cannabiskunskap har anordnats för såväl föräldrar som yrkesverksamma.

Förebyggande arbete mot hemlöshet

Det bedrivs en rad olika projekt för att minska hemlöshet i staden. Det förebyggande arbetet har fortsatt prioriterats och arbetet med att implementera stadens program mot hemlöshet har påbörjats under året. Flertalet stadsdelsnämnder har anställt boendesamordnare med uppdrag att bedriva uppsökande arbete och förhindra vräkning och hemlöshet. Familjer med osäker boendesituation har särskilt uppmärksammats. Hemlösa har erbjudits hjälp- och stödinsatser och en väg till ett stabilt och självständigt boende.

Totalt har nämnderna 509 försökslägenheter och av dessa har 117 övergått till eget kontrakt. Under året har 405 försöks- och träningslägenheter förmedlats av Stockholms Stads Bostadsförmedling AB.

Insatser inom socialpsykiatri

Inom socialpsykiatri har nämnderna haft fortsatt fokus på att vidareutveckla utrednings- och uppföljningsinstrumenten samt att ge stöd och insatser som leder till ökad självständighet och att målsättningarna med insatserna uppnås. Verksamheterna arbetar för att öka brukarnas delaktighet och motivation till olika aktiviteter. Bland annat används metoden MI (motiverande samtal) i syfte att öka den enskildes delaktighet och självständighet.

Insatser mot våld i nära relationer

Staden har vidareutvecklat arbetet mot våld i nära relationer under året. Bland annat har socialnämnden gjort en kartläggning av stadens arbete mot våld i nära relationer, med fokus framförallt på insatser och stöd till våldsutsatta, våldsutövare och barn som upplevt våld. Utbildningsinsatser i stadens riktlinjer för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer har genomförts.

Nämnderna arbetar även med att utveckla metoder för att upptäcka tidiga signaler på våld i nära relation. Bland annat utbildas medar-

betare inom verksamheterna i hur våld kan upptäckas och vilka åtgärder som ska vidtas.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats	84 %	84 %	Helt uppfyllt	7 av 14 nämnder uppnår sina årsmål helt och övriga delvis. Utfallet är något högre än föregående år (83 %).
Andel vuxna som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats	77 %	75 %	Delvis uppfyllt	7 av 14 nämnder uppnår sina årsmål helt och övriga delvis. Utfallet är det samma som i föregående års VB.
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	90 %	89 %	Delvis uppfyllt	Resultatet vid förra mätningen år 2012 var 90 %.
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	48 %	55 %	Helt uppfyllt	Resultatet vid förra mätningen år 2012 var 47 %.
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	90 %	84 %	Delvis uppfyllt	Resultatet vid förra mätningen år 2012 var 81 %.
Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	20 %	23 %	Helt uppfyllt	9 av 15 nämnder uppnår sina årsmål helt, två delvis och fyra ej. Utfallet är något högre än föregående års 20 %. Totalt har nämnderna 509 försökslägenheter och av dessa har 117 övergått till eget kontrakt.
Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter via Bostad Stockholm	400	405	Helt uppfyllt	Utfallet föregående år var 308 förmedlade lägenheter.
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	77 %	Delvis uppfyllt	5 av 14 nämnder uppnår sina årsmål helt och övriga delvis. Utfallet föregående år var 79 %.

Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

Hur väl staden lyckas uppfylla verksamhetens mål och ge stockholmarna en god service är i hög grad beroende av engagemang och kompetens hos medarbetare och chefer. Det är därför mycket viktigt att staden är, och fortsätter att vara, en attraktiv arbetsgivare som erbjuder spännande och utmanande arbeten.

Stadsledningskontorets målbedömning grundar sig på en sammanvägning av utfallet av kommunfullmäktiges indikatorer och nämndernas verksamhetsberättelser. Av kommunfullmäktiges sex indikatorer är en helt uppfylld, tre delvis uppfyllda och två ej uppfyllda.

Med anledning av detta bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet har uppfyllts delvis under 2014.

Motiverade och engagerade medarbetare

Den snabba tillväxten i Stockholm innebär utmaningar för alla verksamheter. Medarbetarenkätens resultat visar att stadens medarbetare är fortsatt engagerade och motiverade i att utveckla verksamheten och upplever att de gör ett meningsfullt arbete. Även i år sammanställs de frågor som mäter viktiga förutsättningar för ett aktivt medarbetarskap till Aktivt Medskapandeindex (AMI). Resultatet är 79, vilket är ett högt stabilt resultat jämfört med andra kommuner. Nämnderna fortsätter att arbeta med medarbetaråtaganden på enhetsnivå kopplat till övergripande mål för verksamheten, vilket överensstämmer med arbetssättet Verksamhet och Hälsa. Ett arbetssätt som bidrar till ökad delaktighet och inflytande i arbetet och i förlängningen mer engagerade medarbetare.

Det är angeläget för staden att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare och fullfölja arbetet med att skapa goda förutsättningar för stadens medarbetare och ledare att leverera tjänster av hög kvalitet till stockholmarna.

Goda arbetsplatser med bra arbetsmiljö

Stockholm stads arbetsplatser välkomnar mångfald och tar tillvara anställdas engagemang och kompetens. En arbetsmiljö som stimulerar lärande och utveckling har avgörande betydelse för såväl verksamhetens resultat som för medarbetarnas hälsa, trivsel och personliga utveckling. Utvecklingen av nämndernas sjukfrånvaro speglar utvecklingen av sjukfrånvaron i riket i stort, vilket innebär en ökning under 2014. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron är fortsatt prioriterat och nämnder och bolag använder sig av olika arbetssätt på organisations-, grupp- och individnivå. Stockholms stads rehabiliteringsprocess utgör grunden i arbetet.

Ledar- och medarbetarbetar utveckling

Stockholm stad är en av Sveriges största arbetsgivare. Stadens omkring 1 800 chefer har en central roll i arbetet att tillsammans med sina medarbetare erbjuda stockholmarna en god service. Ett närvarande och tydligt ledarskap som främjar ett aktivt medarbetarskap är avgörande för alla verksamheter.

Staden genomför en mängd olika insatser för att säkra att chefer och ledare har kunskap och kompetens för att fullgöra sina uppdrag. Nämnder och styrelser genomför lokala ledarprogram och utbildningsinsatser inom exempel arbetsmiljöområdet.

Stadsgemensamma insatser är bland annat utvecklingsgrupper, dels för chefer och ledare, dels för medarbetare. Utvecklingsgrupper för medarbetare har genomförts på försök under 2014 med gott resultat. Under våren genomfördes stadens ledardag som samlade omkring 1100 chefer på temat nytänkande, samarbete, bemötande och medarbetarskap. Vidare har introduktionsprogrammet Chef i staden för nyanställda chefer genomförts med totalt omkring 50 deltagare under året. Ett ledarutvecklingsprogram har avslutats under våren och under hösten genomfördes tre chefsseminarier med cirka 200 chefer vid varje på temat bemötande. Stadens traineeprogram för akademiker, med tio deltagare, som påbörjades februari 2014 avslutades januari 2015. Programmet är en viktig del av stadens arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare och syftar till att stärka kompetensförsörjningen i staden på kort och lång sikt.

Kompetensförsörjning

För att behålla en hög kvalitet inom stadens verksamheter är kompetensutvecklingen prioriterad. Särskilda satsningar genomförs för chefer, medarbetare inom vård- och omsorg, lärare, förskolepersonal och andra grupper inom stadens verksamheter. Staden samarbetar med högskolor och universitet, främst i Stockholmsregionen, tar del av forskningsresultat och tar emot studenter på praktik och i examensarbeten och genomför utvecklingsarbeten tillsammans med akademien. Varje nämnd ansvarar för att definiera behoven av kompetens till verksamheterna. Stadens nämnder är väl medvetna om framtida kompetensbehov och arbetar med strategier för att kunna möta de utmaningar som finns. Kompetensförsörjningen säkerställs genom bland annat utbildningsinsatser och nyrekryteringar. Vid nyrekryteringar analyseras behovet av kompetens kopplat till uppdrag och mål. Stort fokus ligger på chefsförsörjningen.

Framtidsinriktad arbetsgivare med stockholmarna i centrum

Genom ett starkt fokus på utveckling och kvalitet i verksamheten säkerställs en god service. Kontinuitet är en viktig faktor för god kvalitet och nämnderna arbetar fortlöpande med att erbjuda heltid till ofrivilligt deltidsanställda. Det är ett långsiktigt arbete som ännu inte givit full effekt. Heltid är normen vid nyanställningar. Andelen heltidsanställda har ökat under 2014 och uppgår nu till 87,2 procent.

I december var totalt 39 075 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var 36 473 anställda i stadens nämnder och 2 602 var anställda i stadens bolag.

Under 2014 har stor del av omställningsarbetet ägnats åt rådgivning till förvaltningarna, dels i enskilda ärenden, dels gällande hanteringen av arbetsbrist och eventuell övertalighet.

Nämnderna har under året arbetat strukturerat och framåtsyftande med omställning vid arbetsbrist, och därmed lyckats lösa det mesta av övertaligheten inom den egna nämnden.

Antalet ärenden ligger i stort sett på samma nivå som 2013. De ärenden som kommit in för central omplacering har huvudsakligen varit yrkeskategorin personliga assistenter.

Antalet omplaceringsutredningar med anledning av personliga skäl minskar stadigt. Det beror dels på att nämnderna har fortsatt att arbeta aktivt med rehabilitering, dels på att fler medarbetare har valt ”karriärväxling” som ett alternativ i stadens rehabiliteringsprocess.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Aktivt medskapande index	80	79	Delvis uppfyllt	Stabil hög nivå
Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	44 %	Ej uppfyllt	Det totala antalet deltidsanställda har minskat, vilket innebär att inflödet har minskat
Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	80	70 %	Delvis uppfyllt	En ökning jämfört med 2013 (68 %).
Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete	92	90 %	Delvis uppfyllt	Stabil hög nivå
Sjukfrånvaro	4,4 %	6 %	Ej uppfyllt	Främst en ökning av den medellånga sjukfrånvaron inom verksamhetsområdena individ- o familjeomsorg och fritid o kultur
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5 100 st	6 200 st	Helt uppfyllt	

Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Budgeten är i balans

Stadens ekonomi ska vila på en trygg och stabil grund. Stadens styrsystem ska underlätta budgethållning och det ska vara självklart att givna budgetramar hålls. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit ska räcka till.

Bokslutet för 2014 visar ett positivt resultat enligt balanskravet och samtliga av stadens finansiella mål för god ekonomisk hushållning har uppfyllts. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet har uppfyllts helt under 2014.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Stadens resultat om 2 794,5 mnkr visar att målet om en budget i balans är uppfyllt. De avsättningar som gjorts i tidigare års bokslut innebär att staden står rustat inför de stora infrastruktursatsningarna som väntar. Totalt har nu cirka 7,7 mdkr avsatts för bidrag till infrastrukturella kostnader.

Totalt redovisar stadsdelsnämnderna och facknämnderna ett överskott på 433,9 mnkr, efter resultatöverföringar, vilket överstiger nivån för 2013 då överskottet var 304,7 mnkr. Samtidigt har stadens sammanlagda intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning ökat med 2,6 procent jämfört med 2013. Det målmedvetna arbete som stadens nämnder har bedrivit under 2014 har skapat förutsättningar för en ekonomi i balans även under 2015.

Stadsdelsnämnderna prognostiserade i tertiärrapport 2 ett totalt sett försämrat resultat jämfört med prognoserna i tertiärrapport 1. Kungsholmens stadsdelsnämnd prognostiserade ett underskott om 5,4 mnkr efter resultatöverföringar. Nämnden redovisar i bokslut 2014 ett resultat i balans efter resultatöverföringar, jämfört med ett underskott om 18,9 mnkr föregående år. Nämnden har uppnått resultatet i bokslutet bland annat genom att förhandla de externa avtalen och inventera LSS-besluten. Skärholmens stadsdelsnämnd prognostiserade i tertiärrapport 2 ett underskott om 6,0 mnkr efter resultatöverföringar. Det prognostiserade underskottet för Skärholmens stadsdelsnämnd har successivt minskat bland annat till följd av nämndens ökade kostnadsmedvetenhet och återhållsamhet på samtliga inköp som inte påverkar den ordinarie verksamheten för brukarna. I bokslutet för 2014 redovisar nämnden en positiv budgetavvikelse på 2,9 mnkr efter resultatöverföringar. Första stadsdelsnämnd prognostiserade i tertiärrapport 2 ett underskott om 5,0 mnkr efter resultatöverföringar men ett resultat i balans i bokslut för 2014. Efter under året vidtagna åtgärder redovisar samtliga stadsdelsnämnder en budget i balans i bokslutet för 2014.

Överförmyndarnämnden prognostiserade i tertiärrapport 2 en negativ budgetavvikelse på 2,2 procent av nämndens driftbudget. I bokslutet redovisar nämnden en negativ budgetavvikelsen på 4,5 procent. Anledningen till avvikelsen beror framförallt på att arvoden till gode män blev högre än prognostiserat. Stadsledningskontoret konstaterar att överförmyndarnämndens prognosarbete kan förbättras.

Trafiknämndens avvikelse från nettobudget har ökat med 63,7 mnkr jämfört med den prognostiserade avvikelsen i tertiärrapport 2. För-

ändringen beror dels på att vintervädret var gynnsamt även i slutet av året, vilket ledde till att kostnaderna för vinterväghållning minskade med ytterligare 41,2 mnkr jämfört med prognosen, dels på att parkeringsintäkterna fortsatte öka under slutet av året i en omfattning som inte har förutsetts. Även posten Övriga intäkter har ökat betydligt, med 16,0 mnkr. Stadsledningskontoret konstaterar att trafiknämndens prognosarbete kan förbättras.

Stadsbyggnadsnämnden redovisar en avvikelse inom investeringsverksamheten om 4,6 mnkr jämfört med beslutad plan. Avvikelsen beror i huvudsak på inventarier i samband med ombyggnad. I tertiärrapport 2 prognoserades en avvikelse om 1,0 mnkr. Nämnden har ingen kapitalkostnadstäckning i kommunfullmäktiges budget och förutsätts därför inrymma ökade kapitalkostnader inom tilldelad budget. Stadsledningskontoret konstaterar att stadsbyggnadsnämndens prognosarbete avseende investeringar kan förbättras.

Stadsledningskontoret noterar att kyrkogårdsnämnden har en negativ avvikelse för investeringsverksamheten jämfört med beslutad plan, som inte redovisades i tertiärrapport 2. Avvikelsen är 3,1 mnkr vilket motsvarar 9,3 procent och beror främst på att färdigställandet av den nya askgravlunden vid Sandsborgskyrkogården blev dyrare än planerat. Stadsledningskontoret konstaterar att kyrkogårdsnämndens prognosarbete avseende investeringar kan förbättras.

Majoriteten av bolagen når upp till de budgeterade resultatkraven. Ett undantag är Stockholm Globe Arena Fastigheter AB som på grund av en omklassificering av anläggning från byggnad till mark inte når sin målsättning.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	99 %	Helt uppfyllt	
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	99 %	Helt uppfyllt	
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	- 0,2 %	Helt uppfyllt	
Stadens ekonomiska resultat (lägst)	0,1 mnkr	3 450,4	Helt uppfyllt	
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)	7 %	6,1 %	Helt uppfyllt	
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)	100 %	95,8 %	Helt uppfyllt	
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	35,5 %	Helt uppfyllt	
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	35,5 %	Helt uppfyllt	

Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Gemensamma stödfunktioner ska bidra till att stadens verksamheter kan vara kostnadseffektiva och fokusera på kärnprocessen. Ett utökat samarbete mellan stadens nämnder ska leda till ökad effektivitet och kvalitet samtidigt som det minskar sårbarheten.

Enligt kommunfullmäktiges årsmål ska *administrationens andel av de totala kostnaderna* minska. Under 2014 uppgick administrationens andel till 6,5 procent, vilket är en ökning med 0,6 procentenheter från föregående år. Nämnderna som inte når upp till målet redogör att administrationens kostnader i realiteten inte ökat utan att de under året redovisats annorlunda jämfört med tidigare år. Målet för indikatorn *andel invånare som anser att stadens verksamheter har en god service* har uppfyllts helt. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att verksamhetsmålet har uppfyllts helt under 2014.

Samtliga bolag arbetar för att minska sina administrativa kostnader och majoriteten av bolagen överträffar sin målsättning om minskande andel administrativa kostnader.

Servicenämnden fortsätter arbetet med att effektivisera stadens administrativa funktioner. Nämndens arbete med att utveckla tjänsterna sker med utgångspunkt från nämndernas och bolagens behov samt utifrån målet att öka effektiviteten för staden som helhet. Kontaktcenter förenklar stockholmarnas vardag och under året har verk-

samheten utvidgats med nya tjänster, däribland företagslots, service gällande kulturskola samt webbredaktörstjänster.

Digital förnyelse och e-tjänster

I enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag pågår genomförande av program för digital förnyelse. En organisation för att utveckla, bedöma och besluta om projektidéer har etablerats. Under 2014 har 26 projekt blivit beviljade medel för verksamhetsutveckling med hjälp av it inom ramen för it-programmets finansieringsmodell. 163 mnkr har fördelats till de tio förvaltningar som stått för beviljade ansökningar. Följande projekt har genomförts och lanserats:

- Verktyg för självskattning – ett verktyg för att bedöma och öka skolors IT-mognad
- Bildskatt direkt i e-tjänst e-arkiv Stockholm
- Digital kunskapsbank för socialtjänsten

Parallellt med det nya programmet för digital förnyelse slutförs projekt som startats under det numera avslutade e-tjänstprogrammet.

Under 2014 har följande e-tjänster lanserats:

- Budget- och skuldguiden
- Mobil applikation för ”Tyck till”
- Nya funktioner för tjänsten för sophämtning
- Arvodesrapportering för förtroendevalda
- Redovisningsfunktion för kulturstöd
- Systemstöd för valnämnden
- Bygglov för skyltar

Upphandlingar av administrativt it-stöd

I enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag genomförs arbetet med att upphandla och införa ett koncerngemensamt ekonomisystem. Under 2014 gick projektet in i den andra fasen som avsåg upphandling och avtalstecknande. Upphandlingen slutfördes i maj månad och avtal har tecknats med Unit4 Agresso AB. Efter sommaren påbörjades implementeringsarbetet och under hösten fortgick arbetet med till exempel systemdesign och uppsättningsarbete i testmiljö. Under våren 2015 ska stadens nämnder driftsätta det upphandlade ekonomisystemet, Agresso M4 och år 2017 beräknas samtliga nämnder och bolag använda det gemensamma ekonomisystemet. Koncernkonsolideringar blir då möjliga fullt ut från 2018.

Parallellt med implementeringen av det nya ekonomisystemet för hela kommunkoncernen pågår införandet av elektronisk handel bland stadens nämnder. Projektet planeras vara fullt genomfört i början av 2018.

Projektet SIKT (Stockholm Information och Kommunikationsteknik) och gemensam it-service, GSIT 2.0 har bedrivits vidare under 2014.

Inom SIKT har leveranserna avseende drift och förvaltning av centrala system, telefoni, mobila terminaler och support godkänts. Överföringen till nya avtalsområden har fungerat mycket bra utan några som helst större störningar.

Föreberedelserna för GSIT har fortsatt under året med omfattande krav- och behovsfångst, analyser och utredningar. I detta arbete har stadens verksamheter och chefer involverats bland annat genom workshoppar, fokusgrupper och referensgrupper. Syftet var att få en så god kravbild som möjligt inför nästa generations upphandling för att säkra funktionalitet, flexibilitet, teknisk utveckling, driftsäkerhet och kostnadseffektivitet. Förfrågningsunderlag framställs och en upphandling planeras genomföras under 2015.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Administrationns andel av de totala kostnaderna	Minska	6,5 %	Delvis uppfyllt	För år 2013 uppgick administrationens andel av de totala kostnaderna till 5,9 %.
Andel invånare som anser att stadens verksamheter har en god service	48 %	53 %	Helt uppfyllt	

Omvärldsanalys

En långsam och ojämn global återhämtning

År 2015 har startat på samma vis som 2014 slutade – med fallande oljepriser och nedreviderade tillväxtprognoser. Den globala BNP-tillväxten beräknas ha stannat på 3,3 procent år 2014. Tillväxten är dock ojämnt fördelad mellan länder och regioner. Medan USA och Storbritannien visar på en stabil återhämtning, har utvecklingen i euroområdet varit betydligt svagare med en BNP-tillväxt nära noll. Flera länder inom euroområdet lider av en fortsatt stor offentlig skuldsättning och påverkas negativt av konflikten mellan Ryssland och Ukraina. Bland de större tillväxtekonomierna är bilden också splittrad. Medan tillväxten i Kina och Indien fortsätter att vara hög, hotas Ryssland och Brasilien av recession, där fallande råvarupriser är en starkt bidragande orsak. Internationella valutafonden, IMF, räknar med en global BNP-tillväxt på cirka 3,5 procent år 2015 och 3,7 procent år 2016.

Återhämtningen i den svenska ekonomin går också långsamt. BNP-tillväxten beräknas ha uppgått till 1,7 procent under 2014. Det beror till stor del på den svaga utvecklingen i euroområdet. Samtidigt har arbetsmarknaden stärkts. Sysselsättningen har ökat snabbare än arbetskraften och därmed har arbetslösheten börjat sjunka, både i absoluta och i relativa tal. Fjärde kvartalet 2014 uppgick arbetslösheten i riket till 7,3 procent av arbetskraften. För att stimulera efterfrågan och öka inflationen införde Riksbanken nollränta i slutet av oktober 2014. I februari 2015 sänkte Riksbanken reporäntan ytterligare till minus 0,1 procent. Så låg har reporäntan aldrig varit tidigare, inte ens under finanskrisen. Trots sänkta förväntningar på den svenska tillväxten, är prognoserna fortfarande betydligt ljusare än för de flesta jämförbara länder. Konjunkturinstitutet beräknar att Sveriges BNP-tillväxt blir cirka 2,3 procent år 2015, vilket kan jämföras med en prognos på drygt 1 procent för euroområdet.

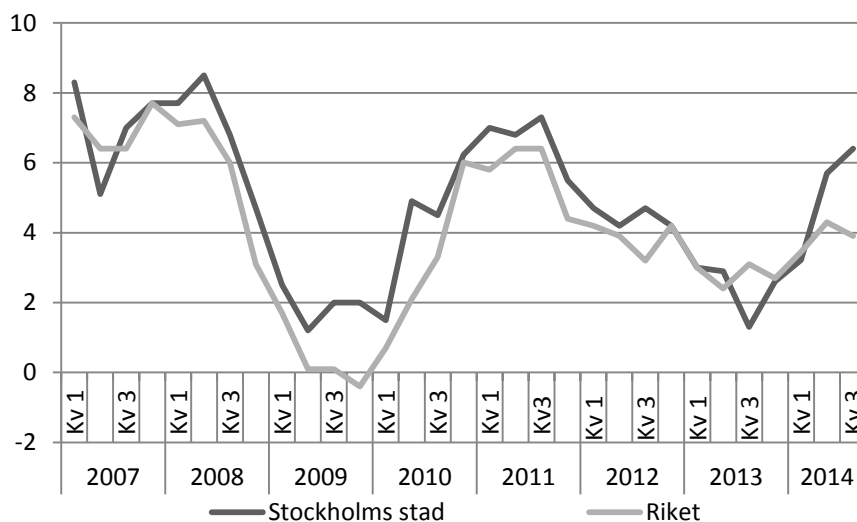
Konjunkturen i Stockholm stärks

Konjunkturen i Stockholm är på väg att stärkas. Lönesumman som är en indikator på den regionala tillväxten ökade under tredjekvartalet 2014 med 6,4 procent jämfört med motsvarande kvartal 2013. Lönesummans tillväxttakt i Stockholms stad har stigit under fyra kvartal i rad efter en tvåårig avmattning i ekonomin. Detta är ett tecken på en starkare konjunktur.

Dessutom visar Handelskammarens konjunkturbarometer för fjärde kvartalet 2014 på ett gott stämningläge i näringslivet. Konjunkturindikatorn ökar från 23 till 25, vilket kan jämföras med genomsnit-

tet sedan år 2000 på 13. De flesta branscher fortsätter att växa. Konjunkturindikatorn för hela landet steg från 17 till 19.

Lönesummor, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB, lönesumma =antal arbetade timmar * timlön

Bättre arbetsmarknad för stockholmarna

Läget på Stockholms arbetsmarknad har förbättrats under året.

Sysselsättningen har fortsatt att öka, även om ökningstakten inte varit lika stark som under år 2013. Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsstatistik visar på en minskning av antalet inskrivna arbetslösa, samtidigt som de nyanmälda platserna ökar kraftigt. I december 2014 var antalet öppet arbetslösa boende i Stockholms stad 8 procent lägre än motsvarande månad föregående år. Samtidigt var antalet nyanmälda platser 27 procent fler.

Några av nyckeltalen för Stockholms stad 2014

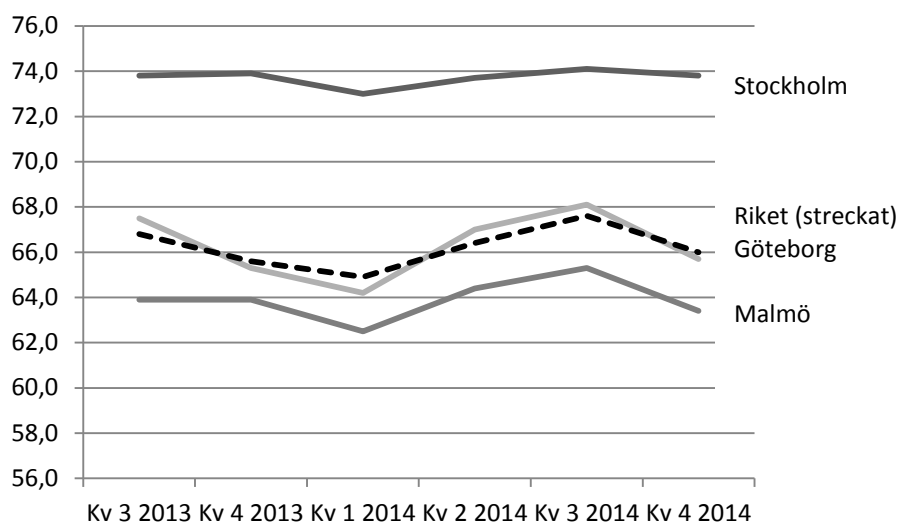
Nyckeltal	2013	2014	Förändring
Sysselsättningsgrad, 15-74 år (4:e kvartalet)	73,9 %	73,8 %	- 0,1 p.e.
Öppet arbetslösa (dec 2014)	20 139	19 368	- 8 %
Nyanmälda platser (dec 2014)	9 916	12 588	+27 %
Nystartade företag	12 430	12 835	+3,2 %
Varsel	6 824	6 281	-1,0 %

Vid slutet av december uppgick ungdomsarbetslösheten i Stockholms stad, (18-24 år), till 8,0 procent av arbetskraften. Motsvarande andel i Stockholms län uppgick till 8,8 procent. Det är

sex procentenheter lägre än genomsnittet för riket. Stockholm har därmed rikets lägsta ungdomsarbetslöshet enligt Arbetsförmedlingen.

Andelen sysselsatta av befolkningen i åldern 15-74 år är också betydligt högre i Stockholm än i resten av landet och övriga storstadsregioner, vilket framgår av diagrammet nedan. Detta kan delvis förklaras rent demografiskt. Stockholm har en större andel av befolkningen i åldersintervallet 25-54 år jämfört med andra regioner. Den höga sysselsättningsgraden speglar också att Stockholms stad är centrum för Sveriges största och mest välfungerande arbetsmarknadsregion.

Sysselsatta som andel av befolkningen 15-74 år, storstäder och riket

Källa: SCB/AKU

Fortsatt stark befolkningsökning

Sveriges befolkning koncentras alltmer till storstäderna. Stockholm är en av de fem snabbast växande regionerna i Europa. Allt fler väljer att flytta hit samtidigt som vi lever längre och fler barn föds.

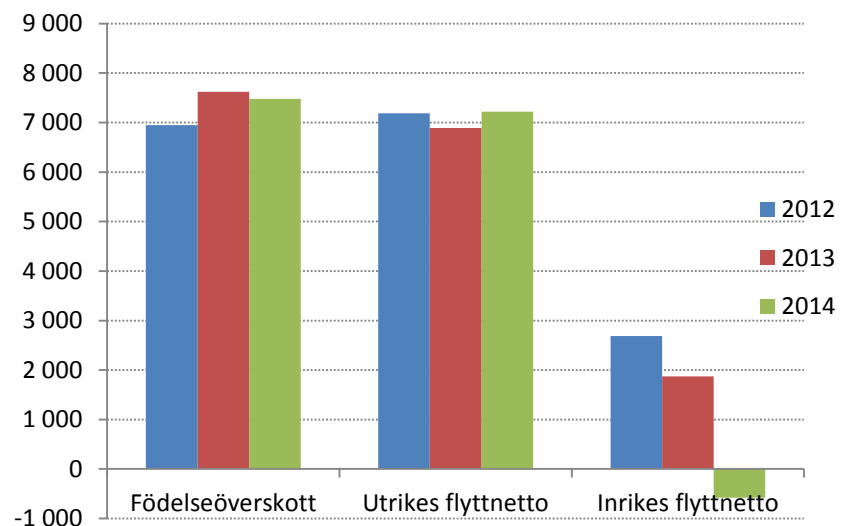
Under 2014 ökade Sveriges folkmängd med 102 491 personer, vilket för första gången innebar en folkökning på över 100 000 invånare under ett enskilt år. Sveriges befolkning uppgår nu till 9,7 miljoner personer. Stockholms län ökade mest med drygt 35 000. Det innebär att länet stod för cirka 34 procent av landets folkökning, vilket är en lägre andel än tidigare år.

Stadens befolkning ökade med 14 289 personer och vid årsskiftet uppgick antalet invånare till 911 989. Befolkningsökningen i Stockholms stad förklaras både av ett fortsatt starkt födelsenetto, det vill säga att det föds fler än som avlider (förklarar 52 procent av ök-

ningen), och av att ett positivt flyttnetto mot utlandet. Det inrikes flyttnettot blev däremot negativt under året, vilket framförallt förklaras av en ökning av utflyttningen till andra kommuner inom Stockholms län. Drygt 52 000 personer från övriga kommuner i Sverige flyttade till Stockholms stad, men ännu fler valde att flytta från staden.

Inflyttningen består till största delen av 20–30-åringar. Av dem som flyttar till Stockholms stad från utlandet kommer omkring 55 procent från Europa, varav drygt 15 procent är svenskfödda som flyttar hem igen. Invandring från övriga världen till staden domineras just nu av Indien, Syrien och Kina.

Befolkningsökningen i Stockholms stad 2012-2014, fördelad på delkomponenter

Källa: SCB

Hög takt i bostadsbyggandet behövs

Bostadsbyggandet i länet och i staden har under en lång tid släpat efter den kraftiga befolkningsökningen. För stora grupper av stockholmarna är det svårt att få fäste på bostadsmarknaden. Stadens mål för bostadsbyggandet uppgår nu till 140 000 nya bostäder till år 2030, kompetterat med ett kortsiktigt mål om 40 000 bostäder till år 2020.

Idag bor 90 procent av stockholmarna i lägenhet, där bostadsrätterna står för cirka 55 procent av lägenheterna. Endast 10 procent av befolkningen bor i småhus. När takten i bostadsbyggandet ökar kommer det att innebära att stadsmiljöerna i stora delar av staden förändras och förtätas. Det kommer att kräva en löpande och strukturerad dialog med stockholmarna om varför det byggs och hur det

bäst bör göras för att skapa hög livskvalitet för boende och en hållbar stadsutveckling.

Stockholm en allt attraktivare besöksort

En tydlig värde­mätare på Stockholms positionering som attraktiv stad är besöksnäringens utveckling. Under tredje kvartalet 2014 gjordes 3,5 miljoner kommersiella övernattningar⁴ i Stockholms län, varav 2,4 miljoner i Stockholms stad. Det är en ökning med 8,8 procent i länet och 7,7 procent i staden jämfört med motsvarande kvartal 2013. För både länet och staden ökade såväl antalet utländska besökare som antalet inhemska besökare. Antalsmässigt skedde den största ökningen av besökare från Tyskland, Storbritannien och USA. Mest minskade antalet besökare från Japan, Ryssland och Litauen.⁵

⁴ Hotell, vandrarhem och stugbyar.

⁵ Stockholmskonjunkturen, kvartal 3 2014.

Ekonomisk och finansiell analys

Årsredovisningen omfattar kommunkoncernen Stockholms stad. I kommunkoncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med de kommunala bolagen menas i huvudsak stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad och fungerar som en sammanhållande funktion för huvuddelen av stadens aktiebolag.

Under året har renhållningsverksamheten gått över i aktiebolagsform och utgör sedan halvårsskiftet Stockholm Vatten Avfall AB, som sorterar under Stockholm Vatten Holding AB, ett bolag i Stockholm Stadshus AB-koncernen. Stockholm Vatten VA AB har från halvårsskiftet tagit över ansvaret för stadens samtliga dagvattenanläggningar. Aktieinnehavet i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad, har tidigare legat direkt i stadens ägo, men har nu flyttats till Stockholm Stadshus AB.

För en mer utförlig beskrivning av aktiebolagen hänvisas till årsredovisningen för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via www.stadshusab.se.

Om kommunkoncernen

I stadens bokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt bokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering. Den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen Stockholms stad omfattar förutom stadens verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av hela kommunkoncernens ekonomi och åtaganden.

Årets resultat

I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning, har eliminerats uppgår resultatet efter skatter och finansiellt resultat för kommunkoncernen till 4 087,1 mnkr (2 502,0). Koncernens Stockholms Stadshus AB:s resultat som ingår i kommunkoncernens jämförelse har inte räknats om i enlighet med BFNAR 2012:1 (K3). Resultatet avseende 2014 har dock upprättats i enlighet med K3.

Resultat för kommunkoncernen, mnkr

2014	2013	2012	2011	2010
4 087,1	2 502,0	4 828,2	1 473,6	5 118,9

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat efter finansiellt resultat uppgår till 1 105,3 mnkr (1 340,7). Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB består till största delen av realisationsvinster. Nivån på dessa försäljningar var lägre än under föregående år. Koncernen Stockholms Stadshus AB:s dispositioner och skatt uppgår till 380,0 mnkr (290,4) och årets resultat uppgår till 733,0 mnkr (1 050,3).

Avskrivningar

Avskrivningarna på anläggningstillgångar ökade med 278,5 mnkr under 2014 och uppgår till 3 724,5 mnkr (3 446,0). Ökningen av avskrivningarna beror på att investeringsvolymerna i framförallt bostäder har legat på en hög nivå under de senare åren. Att avskrivningarna inte ökar mer trots de höga investeringsvolymerna beror främst på att investeringarna sker i pågående nyanläggningar som inte börjar skrivas av förrän de är helt färdigställda.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet för kommunkoncernen är negativt och uppgår till -283,7 mnkr (-495,2). Det finansiella resultatet har förbättrats under året främst beroende på den låga räntenivån.

Kassaflödesanalys

I stort sett har hela kommunkoncernen gemensam hantering av finansiella flöden som administreras av staden. De kommunägda bolagen har antingen en fordran på eller en skuld till staden. Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska kommunkoncernens kassaflöden kvittas mot varandra och all extern lånefinansiering och placering ska ske centralt.

Balansräkning

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Det egna kapitalet för kommunkoncernen har ökat med 9 505,2 mnkr och uppgår till 109 146,8 mnkr (99 641,6). Förändringen av det egna kapitalet är hänförlig till årsresultatet på 3 087,1 mnkr, minskat med extern lämnad utdelning på -0,1 mnkr samt ändrade redovisningsprinciper på 5 010,9 mnkr. Balansomslutningen uppgår till 165 281,8 mnkr (150 072,0). Detta medför en ökning av balansomslutningen på 15 209,8 mnkr.

Kommunkoncernens soliditet uppgår till 66,0 procent exklusive pensionsåtaganden (66,4). Motsvarande soliditetsmått för kommunkoncernen inklusive pensionsåtaganden är 55,3 procent (54,2). En långsiktigt stabil soliditet är bra för att ge kommunkoncernen en

god betalningsförmåga på lång sikt och därmed en god finansiell handlingsberedskap för framtiden. Nedanstående tabell visar soliditeten under perioden 2010-2014.

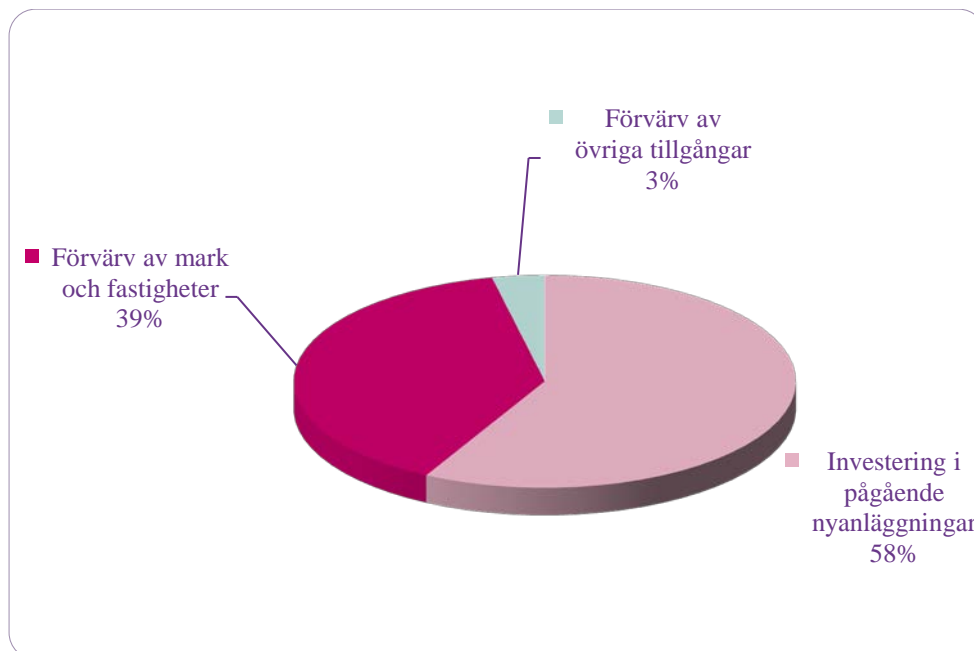
Soliditet för kommunkoncernen (inklusive pensionsåtaganden), procent

2014	2013	2012	2011	2010
55,3	54,2	54,9	54,5	59,2

Investeringar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar ligger på en fortsatt hög nivå och uppgår 2014 till 15 455,7 mnkr (12 379,2). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB ligger också på en fortsatt hög nivå och uppgår 2014 till 10 552,2 mnkr (8 112,0).

Diagrammet nedan ger en översikt över hur bruttoinvesteringarna för kommunkoncernen har fördelats under 2014. Investeringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Bolagens investeringar

Den utökade investeringsvolymen beror bland annat på SISAB:s förvärv av Campus Konradsberg under hösten 2014 enligt beslut i kommunfullmäktige. Köpeskillingen uppgick till drygt 2 mdkr och Campus är ett strategiskt förvärv för att säkra stadens långsiktiga

skolplanering. Under året har SISAB genomfört större ombyggnationer i Högalidskolan, Kungsholmens grundskola. En ny skola byggs i Mariedal och en konceptförskola blev klar under 2014 i Grimsta.

De tre bostadsbolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem redovisar en sammanlagd investeringsvolym om 4,4 mdkr. Det motsvarar cirka 42 procent av bolagskoncernens totala investeringar under året. Bostadsbolagen har under 2014 påbörjat cirka 890 lägenheter, vilket är lägre än målet om 1 500 lägenheter. Orsaken till förskjutningarna beror bland annat på överklaganden i plan och tillståndprocesserna. Även vissa underhållsprojekt redovisar fördröjningar. Projektförskjutningar har medfört att investeringsutgifterna år 2014 är cirka 600 mnkr lägre än budget. Bolagen har under året arbetat med ett stort antal genomförandeprojekt som innebär nya lägenheter under de närmaste år.

Stockholm Vattens investeringar uppgår till sammanlagt drygt 1 430 mnkr vilket är en fördubbling av investeringsvolymen i jämförelse med föregående år. Investeringar i ledningsnät i befintligt nät och exploateringsområden samt vatten- och avloppsverk uppgår till närmare 900 mnkr.

Resterande ökning avser på bland annat på verksamhetsöverföring från trafikkontoret av renhållnings- och dagvattenanläggningar samt förvärv av biogasanläggningar från Fordonsgas Stockholm AB. Kommunfullmäktige har år 2014 beslutat om att Stockholm Vatten ska genomföra projektet Stockholms framtida avloppsrening. Projektet ska ge Stockholm ett av världens modernaste reningsverk i Henriksdal. Investeringsramen uppgår till cirka 6 mdkr och kommer att vara bolagskoncernens enskilt största projekt. Under år 2014 har projektet förbrukat drygt 150 mnkr.

S.t Erik Markutveckling ABs investeringar under året avser i huvudsak förvärv av tomträtter belägna i Slakthusområdet, Västberga och Hammarby Sjöstad. Genom förvärven får staden ytterligare rådighet över fastigheter i dessa områden inför kommande stadsutveckling.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB har under året fortsatt ombyggnad och upprustning av boenden i Dalen, på Gärdet samt Tunet i Vällingby.

Stockholm Hamnar har under året fortsatt ombyggnaden av Värta-
hamnen och moderniseringen av Kapellskärs hamn.

Finansiell verksamhet

Kommunkoncernens lånebehov tillgodoses genom en central upplå-
ning. All extern lånefinansiering och placering hanteras centralt av
Stockholms stads internbank. Internbanken har till uppgift att stödja
kärnverksamheten och tillvarata skalfördelarna i den finansiella
hanteringen. Detta uppnås bland annat genom ett gemensamt kon-
cernkontosystem, som möjliggör att alla flöden nettas innan kom-
munen behöver vända sig mot den finansiella marknaden. På så sätt
underlättas administrationen av de interna flödena samtidigt som det
ger lägre totala finansieringskostnader.

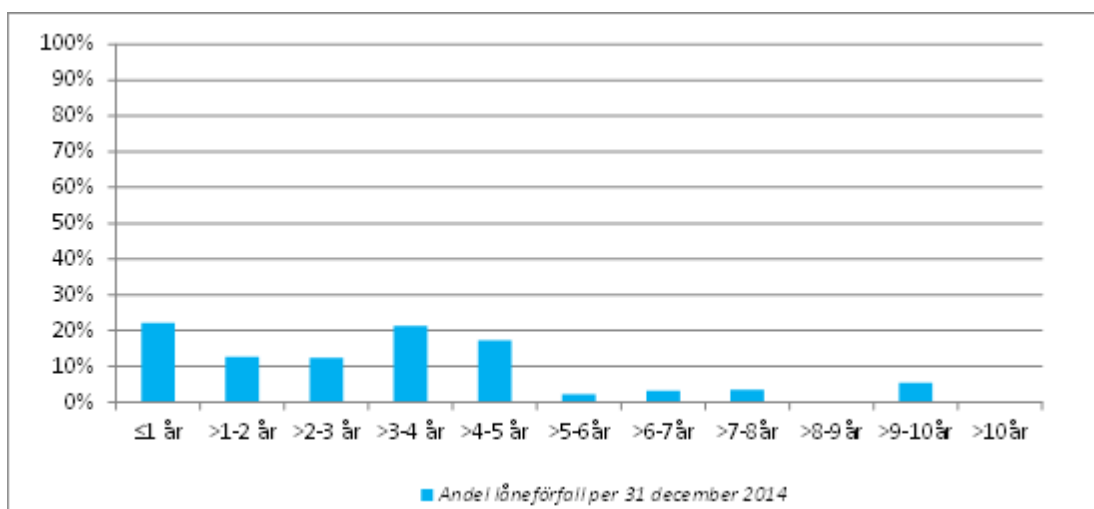
Kommunkoncernen har en mycket hög kreditvärdighet, så kallad
rating. Ratingen ska återspegla kommunkoncernens förmåga att
infria sina betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på kort
respektive lång sikt. Kreditbedömningen utförs av kreditvärderings-
institutet Standard & Poor's som ger kommunkoncernen Stock-
holms stad högsta möjliga betyg för både den korta och långa upp-
låningen, A-1+ respektive AAA. Ratingen uppdateras årligen och
bekräftades den 21 november 2014. För investerare innebär denna
rating att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar
till Stockholms stad. Detta möjliggör att kommunkoncernen erhåller
fortsatt förmånliga lånevillkor.

Kommunkoncernens upplåning

Kommunkoncernen Stockholms stad hade den 31 december 2014
en extern skuldportfölj om 23 148,1 mnkr (18 441,3). Den externa
skuldportföljen har under året ökat med 4 706,8 mnkr. Ökningen i
skuldportföljen beror på en fortsatt hög investeringsnivå i kommun-
koncernen. Investeringarna består i likhet med föregående år främst
av byggnation av fler bostäder, publika anläggningar samt infra-
strukturprojekt. Nettoskuldportföljen, d.v.s. bruttoskuld minus pla-
ceringar, var för kommunkoncernen 22 825,4 mnkr (16 752,5).

Skuldstrategin har under året reviderats. Revideringen innebär att
skuldförvaltningen återgår till en extern skuldportfölj där upplåning
begränsas till en maximal löptid för hela skuldportföljen. Den tidi-
gare skuldstrategin med två skuldportföljer skapades för att hantera
övergången från en relativt låg skuld till en i högre grad ökande
skuld. Då kommunkoncernens skuld nu är högre och fortsatt ökande
i och med ökat investeringsbehov har skuldstrategin reviderats för
att möta nya förutsättningar.

Kommunkoncernen hanterar skuldförvaltningen effektivt inom de ramar som finns i enlighet med fastställd finanspolicy. För att bland annat uppnå detta lånar Stockholms stad med både fast och rörlig ränta på inhemsk och internationell lånemarknad. Stockholms stad arbetar även aktivt med att hantera förfallostrukturen och samarbetar med många olika motparter, vilket medför minskad refinansieringsrisk.

Valuta- och räntederivat uppgår per den 31 december till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om 7 948 mnkr efter säkrad kurs. Enligt finanspolicyn får derivat ingås för att hantera uppkommen ränte- och valutarisk. Samtliga derivatinstrument utestående på balansdagen är säkringsinstrument med syfte att säkra ränte- och valutarisk för kommunkoncernens skuldportfölj. Den del av skuldportföljen som är i utländsk valuta är genom derivaten omvandlade till SEK och fast svensk ränta. Det ger en förutsägbarhet avseende valutarisk och räntekostnader, som bland annat underlättar för kommunkoncernens verksamhetsplanering. I analys av upplåningen används, om inte annat anges, belopp inklusive säkring med derivat i linje med säkringsredovisning. Utestående derivat omfattar terminer och swappar.

Den genomsnittliga räntan för kommunkoncernens externa skuldportfölj uppgår för 2014 till 2,4 procent och årets räntekostnad för den externa skuldportföljen är 518,3 mnkr. Den genomsnittliga räntebindningstiden för den externa skuldportföljen per den 31 december är 3,0 år.

Grunden för en god låneplanering är bra prognoser över koncernens kassaflöden. Bolagen och de största investerande nämnderna i kommunkoncernen upprättar både kortsiktiga och mer långsiktiga

prognoser över sina kassaflöden. Dessa prognoser är en förutsättning för att kunna se till att upplåning och placering sker på lämpliga räntenivåer och löptider.

Kommunkoncernen lånar i huvudsak genom olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden. Det sker genom att Stockholms stad ger ut certifikat (korta lån) och obligationer (långa lån). Marknadsprogram och utnyttjad andel per den 31 december anges i nedan tabell.

Marknadsprogram	Rambelopp, lokal valuta	Utnyttjat, lokal valuta	Utnyttjat SEK miljoner
Kommuncertifikat, KC, miljoner SEK	12 000	0	0
Euro commercial paper, ECP, miljoner USD	1 500	0	0
Medium term note, MTN, miljoner SEK	10 000	3 900	3 900
Euro medium term note, EMTN, miljoner EUR	5 000	1 911	18 100

Utöver lån via marknadsprogrammen sker upplåning hos Europeiska Investeringsbanken (EIB). De låneramar som använts för stadens delfinansiering av Norra Länken respektive Citybanan Staden om 1 000 mnkr är idag fullt utnyttjade. Med utgångspunkt i kommunkoncernens utökade lånebehov upprättades i december en ny låneram med EIB om 1 050 mnkr, med möjlighet till ytterligare låneram om 2 450 mnkr, enligt beslut i kommunstyrelsens ekonomiskskott den 19 februari 2014.

Kommunkoncernen har extra betalningsberedskap i form av en checkräkningskredit om 3 000 mnkr samt ett kreditlöfte i form av ett syndikerat lån om 5 000 mnkr. Det syndikerade lånet har funnits tillgänglig enligt avtal med 2 500 mnkr från den 27 november 2013 och höjdes till 5 000 mnkr från den 28 februari 2014.

Finanspolicyn sätter ramarna

Finanspolicyn anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen samt identifierar de finansiella risker som kommunkoncernen är exponerad för och hur de ska hanteras.

Risker förenade med stadens finansiella verksamhet hänför sig huvudsakligen till kredit- och marknadsrisk. Det finns även andra risker såsom likviditetsrisk, finansieringsrisk och operativa risker.

Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan uppfylla sina betalningsförpliktelser gentemot kommunkoncernen. Kreditrisken mäts som kreditvärde per motpart eller instrument. Marknadsrisk definieras som risken för att förändringar av räntor, växelkurser och priser leder till en ofördelaktig förändring av värdet av tillgångar och skulder. Ränterisk uttrycks som målduration med ett tillåtet avvikel-seintervall och en definierad ränteförfallostruktur. Finansieringsrisken är risken att vid kapitalförfall inte kunna återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Finansieringsrisken hanteras genom att kapitalförfallen, i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar, sprids över tiden och genom en definierad kapitalförfaloprofil. För att minimera risken för oförutsett högre räntekostnader, orsakade av ränte- och valutaförändringar under löptiden för ingående lån i skuldportföljen, får Stockholms stad använda derivat.

Stockholms stad har valt att ha en sammanhållen central finansfunktion, internbanken, som hanterar de aggregerade riskerna, säkerställande av finansiering, likviditetshantering, bankrelationerna etcetera. En central hantering innebär även en minskad finansiell risk avseende ränterisk, finansieringsrisk, kreditrisk, operativ risk med flera och möjliggör för en bättre intern kontroll.

Riskerna följs upp löpande av en riskkontrollfunktion och rapporteras till kommunstyrelsen.

Om staden

Årets resultat

Resultatet för året, efter skatteintäkter och finansiellt resultat, uppgår till 2 683,1 mnkr (3 597,7). Realisationsvinsterna utgör den största delen och uppgår till 1 911,8 mnkr netto. Stadens verksamheter har exklusive resultatfonder lämnat ett överskott gentemot budget på 549,7 mnkr. Pensionskostnaderna har blivit lägre än beräknat beroende på en lägre kostnad för pensionsskuld förändringen. Totalt har skatteintäkter inklusive generella statsbidrag och utjämning ökat med 919,2 mnkr (1 077,6) vilket innebär 134,0 mnkr mer än beräknat. I likhet med 2013 har premierna för avtalsgruppsjukförsäkringen och avgiftsbefrielseförsäkringen ej behövt erläggas.

Efterutdelning om 450,0 mnkr från Stockholms Stadshus AB enligt § 5:1 i allbolagslagsstiftningen har erhållits. Av den budgeterade utdelningen från Stockholm Stadshus AB på 1 000 mnkr har enligt

beslut i kommunfullmäktige i samband med tertialrapport 2
500 mnkr återbetalats.

Efter ianspråktagande av tidigare års avsättningar och årets avsättningar uppgår årets resultat (förändring av eget kapital) till 3 450,4 mnkr (3 444,4). Utöver den lagstadgade regleringen av begravningsverksamhetens resultat, har ingen ny avsättning gjorts. Resultatet justerat enligt kommunallagens krav på en ekonomi i balans, visar att staden uppfyller kravet då resultatet är positivt, och uppgår till 2 794,5 mnkr (2 286,4).

Resultat per den 31 december, mnkr

	2014	2013	2012	2011	2010
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat	2 683,1	3 597,7	2 617,3	1 136,8	1 761,9
Resultat förändring eget kapital	3 450,4	3 444,4	3 037,3	881,3	947,7
Årets balanskravsresultat	2 794,5	2 286,4	2 317,7	678,7	342,7

Notning av eget kapital

Årets resultat uppgår till 3 450 mnkr. Resultatet innebär att möjlighet ges till att disponera delar av eget kapital utan att stadens långsiktiga finansiella mål äventyras. Disposition av eget kapital kan dock endast ske om stadens långsiktiga finansiella mål om en hållbar ekonomi i balans kan uppnås.

Social investeringsfond

Staden avser att under 2015 öka insatserna för att bryta socialt utanförskap. Ett viktigt verktyg i detta arbete är inrättandet av en social investeringsfond. Syftet med den sociala investeringsfonden är att genom ett förebyggande arbete bryta negativa händelseförlopp i ett tidigt skede, för att t ex undvika kostnader för genomgripande insatser i skolan, kostnader för placering av barn och ungdomar mm. På sikt ska det förebyggande arbetet minska risken för långvarig arbetslöshet. Den sociala investeringsfonden inrättas för 2015 och uppgår till 300 mnkr och finansieras via notning av eget kapital med samma belopp. Staden avser att under våren 2015 ta fram regelverk och anvisningar för hur fonden ska tillämpas.

Medel för kompetensutveckling

Det finns ett stort behov av kompetensutvecklingsinsatser för ett flertal stora yrkesgrupper i staden. Det är därför angeläget att till skapa resurser för satsningar för en ökad utbildning och kompetensutveckling. Staden har tidigare haft medel i en särskild kompetensfond för detta ändamål. De medel som återstår från denna överförs tillsammans med nya medel till en ny fond. För 2015 inrättas

sålunda en ny kompetensfond om 200 mnkr och finansieras via notning av eget kapital med samma belopp. Staden avser att under våren 2015 ta fram regelverk och anvisningar för hur fonden ska tillämpas.

Stimulansbidrag förskola/äldreomsorg

I tidigare bokslut har funnits skuldbokförda avsättningar för bland annat nya förskolor, äldreboenden mm. Dessa avsättningar har upplösts i bokslut 2014 då de inte överensstämde med nuvarande redovisningslagstiftning. Stimulansbidraget har dock varit och är ett viktigt medel för en nödvändig utbyggnad av förskola och äldreboenden mm. En noggrann inventering har gjorts av såväl tidigare fattade beslut och behovet för 2015. Ett särskilt stimulansbidrag inrättas därför om 150 mnkr med finansiering via notning av eget kapital med samma belopp.

IT-kostnader

Kommunfullmäktige har 2006, 2011 och 2012 beslutat att reservera sammanlagt 1 450 mnkr för IT-satsningar i staden. Medlen har bland annat använts till upphandling av GS-IT och till stadens beslutade program för "Digital förnyelse". Av dessa medel återstår 765 mnkr vilka ligger kvar som notning av eget kapital med samma belopp.

Vision Järva mm

Medel har tidigare avsatts för Vision Järva, Vision Söderort samt Hässelbylyftet. Projektet kommer att avslutas 2015 varför de medel om 74,5 mnkr ligger kvar som notning av eget kapital med samma belopp.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 9 804,2 mnkr (9 695,3), vilket är en ökning med 108,9 mnkr eller 1,1 procent jämfört med föregående år. Renhållningsverksamheten har från och med halvårsskiftet övergått i bolagsform, vilket ger ett intäktstapp på cirka 200 mnkr med motsvarande minskning på kostnadssidan. Parkeringsintäkter både i form av felparkeringsavgifter och övriga avgifter har ökat med nästan 150 mnkr. Ett ökat barnantal inom förskoleverksamhet och skolbarnomsorg ger även högre taxeintäkter. Statsbidragen har ökat för ett ökat flyktingmottagande. Däremot minskar statsbidrag för maxtaxa 2014 på grund av nya beräkningsgrunder i samband med nytt system för den kommunalekonomiska utjämningen. Statsbidraget avseende karriärtjänster inom utbildningsområdet har ökat. Även bidrag till satsningar inom matematikundervisning och yrkesintroduktion ökar. Till genomförandet av de två valen 2014 har utgått statsbidrag.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar, uppgår till 46 405,3 mnkr (44 502,4), vilket är en ökning med 1 902,9 mnkr eller 4,3 procent (2,8). Som jämförelse har skatteintäkterna inklusive utjämning ökat med 919,2 mnkr eller 2,6 procent. En befolkningsökning på knappt 15 900 personer har ställt krav på utbyggd service. Den låga inflationen 2014 (-0,3 procent jämfört med december 2013) har hållit tillbaka kostnadsökningar.

Bidrag och transfereringar

Kostnaden för bidrag och transfereringar uppgår till 2 195,0 mnkr (2 237,1), vilket är en minskning med 1,9 procent jämfört med föregående år. Ekonomiskt bistånd har, liksom år 2013 minskat, och kostnaden uppgår 2014 till 962,2 mnkr (970,0). Antal biståndshushåll minskade med 3,8 procent 2014 till 15 960 hushåll. Av de vuxna biståndstagarna i december var 48 procent arbetslösa (50). Biståndstiden för hushållen ökade något till 7,3 månader under året (7,2). Kostnaden för kommunalt vårdnadsbidrag uppgår till 21,0 mnkr. Under året har 1 538 personer fått ersättning via vårdnadsbidrag, vilket är något färre jämfört med 2013 (1 551). Kostnaderna för ersättning för personlig assistans har ökat med 11,9 mnkr till 381,9 mnkr.

Externa utförare

Kostnaderna för externa utförare uppgår till 17,0 mdkr (16,1) en kostnadsökning med 5,2 procent. Om en neutralisering görs av renhållningsverksamhetens övergång till bolagsform blir kostnadsökningen 6,5 procent. För verksamhetsområdet äldreomsorg utförs över 60 procent av verksamheten av externa entreprenörer och för verksamhetsområdena omsorg om funktionshindrade, utbildning gymnasieskolan, övrig utbildning och infrastruktur är hälften eller mer än hälften av verksamheten utlagd på entreprenad. Detta innebär att över en tredjedel av stadens totala kostnader utgörs av entreprenadkostnader. År 2014 överstiger entreprenadkostnaderna stadens personalkostnader.

Konsultkostnader

Kostnaderna för konsulter uppgår till 894,1 mnkr (856,1) en ökning med 38 mnkr eller 4,4 procent. Det är främst kostnaderna för IT-konsulter som ökat till följd av flera stora pågående projekt, bland annat har en elevsupport från stadens upphandlade IT-leverantör införts i samband med att samtliga elever i gymnasieskolan fått datorer. Kostnaderna för upphandlingskonsulter har gått ned.

Personalkostnader

Personalkostnaderna har 2014 ökat med 3,1 procent. Utöver ordinarie löneöversyn med effekt från april månad ingår en satsning på

förskollärare, lärare och skolledare med 2 procent från andra halvåret 2014. Den genomsnittliga medellöneökningen i december jämfört med samma månad föregående år var 4,1 procent. Premien för avtalsgruppsjukförsäkringen, som ingår i personalkostnaderna, har utgått 2014 liksom 2013 på grund av positiv avkastning på förvaltad kapital.

Inom utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnomsorg har personalkostnaderna stigit även till följd av ett ökat barnantal. Personalkostnaderna för äldreomsorgen minskar bland annat beroende på att de vårdtunga åldersgrupperna bland äldre minskar. Även kostnaderna för anhörigvårdare minskar.

I december uppgick antalet helårsarbetare till 38 424 (37 831). Det genomsnittliga antalet helårsarbeten under januari till och med december har ökat med 181 helårsarbetare eller 0,5 procent i jämförelse med föregående år.

Kostnaderna för sjukfrånvaron har under året ökat med 8,1 procent. Efter att under det första kvartalet 2014 ha minskat i jämförelse med samma period 2013 har kostnaderna stadigt ökat i jämförelse med motsvarande perioder året innan. Den genomsnittliga korttidssjukfrånvaron har totalt gått ned i jämförelse med 2013, men ligger under det sista halvåret över motsvarande period föregående år.

Jämförelsestörande poster

För 2014 uppgår jämförelsestörande intäkter till 2 052,4 mnkr (1 605,7⁶) och jämförelsestörande kostnader till 206,0 mnkr (279,7⁷). Intäkterna avser realisationsvinster vid försäljningar. Härav uppgår realisationsvinster från försäljning av exploateringsfastigheter till 1 331,0 mnkr. Återstoden avser till största delen försäljning av tomträttsmark främst i Hagastaden. År 2013 erhöles återbetalning av premier för avtalsförsäkringar erlagda 2005 och 2006 med 511,0 mnkr. Realisationsförluster vid försäljning av fastigheter och mark uppgår till 35,9 mnkr (48,7). Försålda exploateringsfastigheters bokförda värde anges från och med 2014 som en jämförelsestörande kostnad och därmed följs gällande regler att en försäljning av en exploateringsfastighet ska bruttoredo visas. Det bokförda värdet uppgick 2014 till 104,7 mnkr (59,1). Övriga jämförelsestörande kostnader är e-tjänstprogrammet, 11,4 mnkr, kompe-

⁶ Jämförelsestörande intäkter är korrigerade med bokfört värde exploateringsfastigheter beroende på byte av redovisningsprincip 2014.

⁷ Jämförelsestörande kostnader är korrigerade med bokfört värde exploateringsfastigheter beroende på byte av redovisningsprincip 2014.

tensfonden, 0,5 mnkr samt IT-satsning 53,5 mnkr. Dessa kostnader finansieras från tidigare års överskott enligt fullmäktigebeslut 2002, 2006, 2010, 2011 och 2012.

Avskrivningar

Årets avskrivningar av anläggningstillgångar uppgår till 980,1 mnkr (918,9), en ökning om 61,2 mnkr. Avskrivningar enligt plan uppgår till 936,1 mnkr (878,0), nedskrivningar av värdet på anläggningstillgångar till 13,0 mnkr och utrangeringar till 31,1 mnkr. Den kraftiga ökningen av planenliga avskrivningar på 6,6 procent beror på en ökad investeringsvolym de senaste åren. Drygt 4 mdkr investeras per år.

Skatter, statsbidrag och utjämning

Årets skatteintäkter är beräknade till 37 236,7 mnkr (35 866,6) vilket är en ökning med 3,8 procent jämfört med år 2013. Det innebär en något lägre ökningstakt än föregående år. Slutavräkningen för år 2013 har blivit lägre på grund av ett lägre taxeringsutfall än prognostiserat. Även prognosen för slutavräkningen år 2014 har justerats ned. Nettot för generella statsbidrag och utjämning är beräknat till -339,2 mnkr (111,7). Försämringen förklaras av att ett förändrat utjämningssystem trädde i kraft från och med 2014. För Stockholms stads del medförde förändringarna att kostnadsutjämningsbidraget minskade med 1 233,2 mnkr, framför allt beroende av att modellen för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg förändrats. Samtidigt har inkomstutjämnings effekter för de kommuner som betalar en avgift till inkomstutjämnings mildrats något. För Stockholms del har avgiften till inkomstutjämnings minskat med 494,5 mnkr. Under 2014 utgår ett införandebidrag på 555,8 mnkr, som minskar effekterna av det nya systemet.

Stadens sammanlagda intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning har totalt ökat med 2,6 procent (3,1) att jämföra med en kostnadsökning inklusive avskrivningar på 4,3 procent (2,9). I jämförelse med 2013 gäller alltså omvänt förhållande att kostnaderna ökar mer än intäkterna.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet inkluderar räntenettet för staden samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansiella resultat uppgår till 1 520,4 mnkr (2 019,4), varav aktieutdelning från AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad uppgår till 200,0 mnkr (200,0) och utdelning från Stockholms Stadshus AB till 500,0 mnkr (0). Stockholms Stadshus AB har enligt allbolagslagstiftningen gjort en utdelning på 450,0 mnkr (1 900,0). Denna är riktad till den del av kommunens bostadsförsörjningsansvar som

främjar integration och social sammanhållning eller tillgodoser bostadsbehovet för personer, som kommunen har ett särskilt ansvar för. Under 2014 har 48,8 mnkr förbrukats till projekt som uppfyller villkoren. Förbrukningen av gjord utdelning 2013 på 1 900 mnkr uppgår till och med 2014 till 112,3 mnkr och av gjord utdelning 2012 på 670 mnkr till 269,0 mnkr.

Det finansiella resultatet påverkades 2013 av en jämförelsestörande kostnad på 414,7 mnkr hänförlig till en förändring av den ränta, som används för att diskontera pensionsskulden, RIPS-räntan. Realisationsvinster 2013 avseende bostadsrätter och försäljning av aktieinnehavet i Mässfastigheter i Stockholm AB påverkade det finansiella resultatet med 24,9 mnkr.

Räntenettet för staden är positivt och uppgår till 446,6 mnkr (403,6). Staden hanterar bolagskoncernens upplåning mot ränta inklusive omkostnadsersättning. Bolagens ökade låneskuld gentemot staden ger ökade ränteintäkter samtidigt som den låga räntenivån har hållit nere räntekostnaderna för låneskulden. Under posten finansiella intäkter och kostnader redovisas årets kostnad för värdesäkring av pensionsskulden som uppgår till 60,4 mnkr (94,7 mnkr utöver förändringen hänförlig till RIPS-räntesänkningen).

Övriga avsättningar

Årets avsättning avser den lagstadgade regleringen av överskott avseende begravningsavgiften och uppgår till 16,4 mnkr.

Ianspråktagande av övriga avsättningar har gjorts främst till medfinansiering av infrastrukturell utbyggnad. Bland annat har 256,5 mnkr betalats till den nya tunnelbaneutbyggnaden. Avsättningen för infrastrukturella bidrag uppgår vid årets slut till 7 703,0 mnkr. Stimulansbidrag har betalats med 22,8 mnkr till förskoleutbyggnad, äldreomsorg, boende till fysiskt och psykiskt funktionsnedsatta och evidensbaserade projekt för att förhindra hemlöshet. Avsättningen avseende renhållningsverksamhetens resultat, har ingått i köpeskillingen vid bolagiseringen 2014-06-30. Samtliga stadens kvarvarande avsättningar bedöms uppfylla gällande regler.

Kassaflödesanalys

Summan av årets kassaflöde är positivt och uppgår till 438,9 mnkr. De likvida tillgångarna parerar upplåningsbehov och nivån påverkas av aktuell ränta. Kassaflödet varierar efter bedömt behov av likvida tillgångar.

Kassaflödet från verksamheten består av årets resultat exklusive realisationsvinster/förluster och återläggning av ej likvidpåverkande poster i form av avskrivningar, avsättningar med mera. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 2 333,1 mnkr (4 475,2). Den stora förändringen i förhållande till föregående år beror på att delen av resultatet som avser realisationsvinster vilka återläggs, är 900 mnkr större 2014 än 2013. De ej likvidpåverkande posterna var betydligt större år 2013 då en avsättning till infrastrukturella bidrag gjordes beroende på överenskommelsen om tunnelbaneutbyggnaden i Stockholmsområdet. Härutöver gjordes även avsättning till ökad pensionskund beroende på beslutet om en förändrad rips-ränta.

Kassaflödet från förändringen av kortfristiga fordringar/skulder samt lager är främst avhängigt av förändringar i fordringar/skulder gentemot stadens bolag. Förändringen är negativ för året, -4 405,3 mnkr, beroende på högre nettofordran på bolagen med 6 437,8 mnkr som delvis motverkas av högre kortfristiga lån än tidigare. Bolagen har genomfört stora investeringar under året samtidigt som försäljningsvolymen minskat, vilket ökat behovet av upplåning. Kassaflödet från stadens investeringsverksamhet är negativt, -1 971,8 mnkr, beroende på en hög investeringsvolym på mer än 4 mdkr. Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur bidrar till det negativa flödet med -423,8 mnkr.

Staden har ökat sina långfristiga skulder för att täcka bolagens lånebehov. Flödet från den löpande verksamheten tillsammans med gjorda försäljningar täcker stadens egna investeringsutgifter. De räntebärande nettotillgångarna uppgår till 13 197,1 mnkr. De har ökat med 158,9 mnkr under året.

Balansräkning

Stadens balansomslutning har ökat med 8 014,5 mnkr till 120 823,0 mnkr (112 808,5). Staden administrerar upplåning och placering för stadens bolag. Nettofordran på bolagen har ökat med 6 437,8 mnkr medan stadens materiella anläggningstillgångar och exploateringsfastigheter har ökat med 3 483,5 mnkr. Stadens lån till Fortum Oyj har förtidsinlösts, en minskning av stadens långfristiga fordringar med nästan 1,7 mdkr. För att möta bolagens lånebehov har den kort- och långfristiga upplåningen ökat med 4 790,8 mnkr. Stadens investeringsutgifter täcks av medel från verksamheten och försäljningar. Resultatet har minskat upplåningsbehovet generellt.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 3 325,2 mnkr och uppgår till 65 669,0 mnkr (62 343,8). Materiella anläggningstillgångar har ökat medan de finansiella har minskat. Investeringarna uppgår till

4 314,5 mnkr, av- och nedskrivningar till 980,1 mnkr och det bokförda värdet vid försäljningar till 431,0 mnkr. Investeringsvolymen är helt i nivå med föregående år. Investeringar sker främst i bostadsbyggande, Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden är de största objekten. Inom infrastruktur är byggandet av nya Slussen det dominerande projektet. En omklassificering av exploateringsfastigheter med 1 523,0 mnkr från omsättnings- till anläggningstillgångar har gjorts under året på grund av förändrad bedömning av vad som kommer att säljas. Investeringsinkomster i form av avgifter och bidrag bruttoredovisas vid aktiveringen, så att inkomsterna skuldförs och intäktsredovisas i takt med en anläggnings förbrukning. Dessa investeringsinkomster uppgår för 2014 till 12,9 mnkr (13,5).

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har ökat med 4 689,4 mnkr och uppgår till 55 154,1 mnkr (50 464,7). Den största förändringen är bolagens ökade upplåningsbehov beroende på en fortsatt hög investeringsvolym främst avseende bostäder. Stadens fordran på bolagen har under året ökat med 6 427,1 mnkr. Exploateringsfastigheter har minskat till 1 093,0 mnkr (2 616,0). Staden likvida tillgångar vid årsskiftet uppgår till 308,8 mnkr (-130,1) en ökning med 438,9 mnkr. De likvida tillgångarna parerar upplåningsbehov och nivån påverkas av aktuell ränta.

Eget kapital och skulder

Det egna kapitalet har ökat med 4 030,4 mnkr till 60 663,2 mnkr (56 632,8). Härav utgör årets resultat 3 450,4 mnkr och 580,0 mnkr en korrigering avseende medfinansiering till E18 Hjulsta-Kista, där staden kommer ta över ägandet av två överdäckningar. I enlighet med beslut i kommunfullmäktige 2002, 2006, 2010, 2011 och 2012 om disposition av eget kapital har sammanlagt under året disponerats 65,4 mnkr. Dessa redovisas under jämförelsestörande kostnader.

Långfristiga skulder har ökat med 3 222,3 mnkr till 18 809,6 mnkr (15 587,3). Obligationslån har tagits upp för att möta bolagens ökade lånebehov. Lån, som förfaller till betalning inom ett år klassificeras som kortfristiga lån. (Se avsnittet om finanspolicy för en närmare analys.) Bland långfristiga lån ingår Stockholms stads åtagande i projektet avseende strömförsörjning, Stockholms Ström, med 656,0 mnkr. Utbetalning till projektet på 258,2 mnkr 2015 är klassificerad som kortfristig skuld.

Kortfristiga skulder ökar med 1 368,2 mnkr till 28 261,4 mnkr (26 893,2). mdkr. Skillnaden förklaras av en ökning av den kortfristiga delen av den långfristiga upplåningen. Skulden för slutavräk-

ningen för stadens skatteintäkter 2013 beräknas bli större än som bedömdes i bokslut 2013.

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Måttet redovisas inklusive stadens ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden. Soliditeten per den 31 december 2014 uppgår till 35,5 procent (34,0). Ökningen beror på årets resultat kombinerat med den justering som gjorts av resultatföring åren 2002 och 2003. En minskning av ansvarsförbindelsen påverkar även. Eget kapital uppgår till 60 663,2 mnkr, vilket motsvarar cirka 66 487 kr per invånare (inklusive ansvarsförbindelse 46 999 kronor).

Pensioner

Pensionsskulden inklusive särskild löneskatt redovisas i balansräkningen med totalt 5 050,5 mnkr. Pensionsavsättningarna har under året ökat med 160,8 mnkr, en måttlig ökning i förhållande till tidigare år. Sänkningen av räntan för deflationsberäkning av pensionsskulden 2013, innebar ett högre ingångsläge 2014, vilket hållit nere skuldökningen. Beräkningen av pensionsskulden bygger på Sveriges Kommuner och Landstings riktlinjer, RIPS07. Grunden för beräkningar är pensionsavtalet KAP-KL. Avtalet har år 2014 för anställda födda 1986 och senare ersatts av ett nytt avtal AKAP-KL. Det nya avtalets effekt på skuldförändringen och pensionsavgifterna är hittills marginella. Lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet är inlagda i pensionsskulden.

Pensionsskulden intjänad till och med 1997 utgör en ansvarsförbindelse i stadens bokslut och uppgår till 17 781,1 mnkr inklusive särskild löneskatt. Redovisningen, av denna del av pensionsskulden som ansvarsförbindelse, sker enligt den så kallade blandmodellen. Denna innebär att en del av stadens skulder inte redovisas i balansräkningen, som därmed visar en mer positiv bild av den ekonomiska ställningen. Pensionsskulden intjänad till och med 1997 har minskat med 549,3 mnkr jämfört med 2013. Den sänkta diskonteringsräntan påverkar även här, men denna del av skulden har nått sitt högsta läge och trappas av framöver. Den upplupna pensionsavgiften och upplupen löneskatt redovisas som kortfristig skuld och uppgår sammanlagt till 759,6 mnkr.

Leasingavtal

Värdet för stadens framtida åtagande för operationell leasing uppgår i bokslut 2014 till 7 183,8 mnkr, varav 71 % (5 081,1 mnkr) avser avtal med stadens bolag. I stort sett alla leasingavtal avser hyresavtal för lokaler. Avtalen med externa hyresvärdar är spridda över ett stort antal hyresvärdar, varför risken bedöms som låg. Endast ej

uppsägningsbara leasingavtal med en avtalstid som överstiger tre år redovisas. Avtalen med Skolfastigheter i Stockholm AB är uppsägningsbara och ingår ej i redovisningen. Avtalen med Micasa Fastigheter i Stockholm AB är uppsägningsbara, men till en väsentlig kostnad för staden varför det bedömts att de ska ingå i redovisningen. Leasingavtalen för stadens it-leverantör ingår inte, då de inte uppfyller villkoren, men utgör en stor kostnad för staden, 564,0 mnkr 2014.

Försäljningar

Stadens försäljningsinkomster från materiella anläggningstillgångar uppgår under året till 2 342,8 mnkr vilket medfört en realisationsvinst netto för staden på 1 911,8 mnkr. Försäljningarna avser fastigheter, friköp av tomträttsmark och försäljningar kopplade till exploatering. Fastighetsförsäljningar till följd av exploateringsverksamhet utgör den största delen på 1 331,0 mnkr. Friköp av tomträttsmark har inneburit försäljningsinkomster för staden på 571,9 mnkr.

Investeringar i staden

Stadens investeringar 2014 uppgår till 4 314,5 mnkr (4 271,6), vilket är i nivå med föregående år. Investeringsinkomsten för året uppgår till 12,9 mnkr (13,5).

Stadens satsning på bostadsbyggande fortgår. Investeringsutgifterna för stadsutvecklingsområdena Hagastaden, Norra Djurgårdsstaden, Hammarby sjöstad och Nordvästra Kungsholmen uppgår sammanlagt till 1 582,0 mnkr vilket är 222,0 mnkr högre än föregående år. Investeringsstakten har ökat i Norra Djurgårdsstaden.

Stadens största infrastrukturprojekt är rivning och nyanläggning av Slussen. Förberedande arbeten i form av främst ledningsomläggningar har handlats upp och arbete pågår sedan våren 2013. I november 2014 påbörjades en genomlysning av projektet. En expertgrupp har granskat projektet på uppdrag av kommunstyrelsen. Rapporten från expertgruppen överlämnades till kommunstyrelsen den 2 februari 2015, och ska nu analyseras vidare innan staden tar ställning till hur arbetet med Slussen ska fortsätta.

Den första etappen av renoveringen av Sergels torgs tätskikt slutfördes till årsskiftet 2013. Efter planlig utvärdering av etapp ett har tätskiktsarbetena återstartats i oktober 2014. Flera reinvesteringprogram med syfte att säkerställa funktionen i stadens infrastruktur pågår. Inom ramen för stadens satsning på cykel, den så kallade "cykelmiljarden", genomförs infrastrukturåtgärder på cy-

kelvägnätet. Projektet omfattar de mest prioriterade åtgärderna på pendlingsstråken.

I juni beslutade kommunfullmäktige att den planerade upprustningen och utvecklingen av Östermalmshallen ska genomföras. Kommunfullmäktige beslutade även att genomföra en ombyggnad och upprustning av Stadsmuseet. Vanadisbadet har renoverats under året, och badet kunde öppna i juni 2014 efter att ha varit stängt sedan 2008.

I följande tabell redovisas ett antal större projekt med genomförandebeslut som pågått under året (nettoutgifter, mnkr).

Projektnamn	Avser	Budget 2014	Utfall 2014	Avvikelse
Hagastaden	Bostäder	-648,0	-608,3	39,7
Hammarby sjöstad	Bostäder	-97,1	-102,0	-4,9
Norra Djurgårdsstaden	Bostäder	-1 114,9	-947,4	167,5
Nordvästra Kungsholmen	Bostäder	-22,0	75,7	97,7
Järvalyftet	Bostäder	-116,1	-51,1	65,0
Älvsjö Centrum	Bostäder	-19,5	-17,2	2,3
Slussen	Infrastruktur	-532,1	-407,5	124,6
Sergels torg, renovering av tätskikt	Infrastruktur	-54,0	-83,6	-29,6
Infrastrukturåtgärder på cykelvägnätet	Infrastruktur	-111,1	-136,2	-25,1
Reinvesteringsprogram: gatuytor, belysning och trafiksignaler	Infrastruktur	-152,7	-149,8	2,9
Östermalmshallen	Fastighet	-20,0	-34,5	-14,5
Stadsmuseum	Fastighet	-5,0	-7,5	-2,5
Vanadisbadet	Idrott	-42,0	-49,6	-7,6

Investeringsutgifternas avvikelse jämfört med budget beror i många fall på tidsförskjutning av investeringsprojekten, vars genomförandetid sträcker sig över flera kalenderår. Projektens utfall kommer att kunna mätas först i samband med avslut och slutredovisning. Avvikelserna beror bland annat på att planprocesserna, inklusive överklaganden, ofta tar längre tid än beräknat.

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga infrastrukturprojekt. Staden har under 2014 betalat ut drygt 420,0 mnkr i medfinansiering av de statliga infrastrukturprojekten Citybanan, Trafikplats Lindhagensgatan samt medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan. Stockholmsförhandlingen gällande ut-

byggnad av tunnelbanan slutfördes i december 2013. Stadens åtagande för medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan uppgår enligt överenskommelsen till 2 950,0 mnkr i 2013 års prisnivå. Av utbetalningarna ovan avser cirka 260,0 mnkr tunnelbaneutbyggnaden.

Den nya lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag innebär en möjlighet för staden att via en särskild utdelning finansiera projekt inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar, inom vilka åtgärder som främjar integration och social sammanhållning kommer att genomföras. Den särskilda utdelningen uppgick 2014 till 450,0 mnkr. Utdelningen har öronmärkts för projekt inom kommunfullmäktiges långsiktiga visioner Järvalyftet och Söderortsvisionen, men även för finansiering av projekt i andra prioriterade områden i ytterstaden. Många av de projekt för vilka medel öronmärkts befinner sig i planeringsfasen. Finansieringsbehovet kommer att öka under kommande år när projekten genomförs. Under 2014 har drygt 200,0 mnkr tagits i anspråk för finansiering av bland annat projekten Rinkeby Allé, Rinkebyterassen och Rinkebystråket inom Järvalyftet, förnyelse av Älvsjö centrum och bostadsprojektet Johannelund vid Lövestavägen i västerort. Utdelningen har även finansierat stadens satsning på enklare idrottshallar i prioriterade områden, där idrottshallarna på Sätra IP och Blommensberg BP beräknas färdigställas 2015.

Ansvars och borgensförbindelser

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår till 792,9 mnkr, en minskning med 19,4 mnkr. Borgensåtagandet avser dels ideella föreningar dels stiftelser eller bolag. Staden har även gått i borgen för pensionsutfästelser för stadens majoritetsägda bolag samt till vissa stiftelser. Större delen av dessa pensionsutfästelser har bortförsäkrats till S:t Erik Livförsäkring AB. Den samlade risken för stadens borgensåtagande bedöms som låg.

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera ställer vissa krav på redovisning i offentliga företag, genom krav på öppen och separat redovisning. Syftet med lagen är att implementera EU-kommissionens direktiv 08/723/EEG i svensk lag (transparensdirektivet) för att motverka otillbörlig konkurrens.

Lagen omfattar offentliga företag där staten, kommuner eller landsting har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande genom ägande, finansiell medverkan eller genom de regler som gäller för

företaget. Även ekonomisk eller kommersiell verksamhet som drivs i förvaltningsform kan omfattas av begreppet.

Enligt lagen ska offentliga företag som har en årlig nettoomsättning överstigande 40 miljoner euro under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren tillämpa bestämmelserna om öppen redovisning.

De bolag som omfattas av direktivet och uppgiftsskyldigheten är Stockholms Hamn AB, AB STOKAB och Stockholms Stads Parke- rings AB. Inom staden bedrivs ekonomisk verksamhet av enheten för redovisning och finansstrategi, stadsledningskontorets finansav- delning. All upp- och utlåning till stadens bolag sker genom denna enhet. Samtliga bolag erbjuds upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. Inga kapitaltillskott, amorteringsfria lån eller förlustbidrag lämnas.

Övriga ärenden

Fördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Medel har reserverats för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler. Bromma stadsdelsnämnd föreslås i samband med årsredovisning för 2014 beviljas medel om 0,5 miljoner kronor för merkostnader efter återkallat bygglov för förskola vid Gamla Bromstensvägen. Utbetalning av beviljade bidrag sker mot begäran, faktura, från nämnden.

Stiftelsen Electrum

Staden har för avsikt att ianspråkta medel från i tidigare bokslut avsatta medel för stadens åtagande och samarbete med universitet och högskolor för medfinansiering av stiftelsen Electrum inklusive Kista Science City.

Kommunalisering av hälso- och sjukvård, organisation, dnr 326-895/2014

När omsorgsverksamheten för personer med funktionsnedsättning överfördes till kommunen 1994 undantogs hälso- och sjukvården. Hälso- och sjukvården har sedan dess styrts av en principöverenskommelse mellan landsting och kommun. Kommunförbundet Stockholms län (KSL) och Landstingets presidiegrupp beslutade i november 2013 att utreda hur principöverenskommelsen kan avvecklas. Resultatet blev att länets kommuner från och med 1 oktober 2015 kommer att ansvara för att hälso- och sjukvårdsinsatser utförs inom LSS-verksamheterna. Skatteväxling kommer att ske från och med 1 januari 2016.

Det råder i dagsläget en viss osäkerhet om hur Stockholms läns landsting utför hälso- och sjukvård i stadens LSS-verksamheter och i vilken omfattning detta görs. Det är osäkert om vilka ytterligare insatser som staden kan behöva utföra för att LSS-lagstiftningens intentioner ska följas.

Med tanke på detta osäkra läge och den korta tidsplan som ett övertagande innebär så kommer hälso- och sjukvården för LSS-verksamheterna att organiseras i projektform och utvärderas efter två år. En projektledare/chef anställs under våren och organiseras under socialnämnden. Denna tjänst ska dels kunna driva arbetet med ett kommunalt övertagande framåt men också kunna ansvara för rekryteringen av den personal som ska arbeta med hälso- och sjukvård inom LSS från och med 2015-10-01.

Efter att den tvååriga projektiden löpt ut har staden en bättre kunskap om omfattning och innehåll och beslut kan tas om denna verksamhet ska integreras i stadsdelsnämndernas verksamhet, i regioner eller kvarstå under socialnämnden.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att verksamheten för de hälso- och sjukvårdsinsatser avseende LSS-verksamheten inom Stockholms stad som Stockholms stad övertar från Stockholms läns landsting från och med 2015-10-01 organiseras under socialnämnden under en projekttid på två år.

Skrivelse om initiativ på EU-nivå för en hållbar lösning av alla EU-medborgares försörjning och bostad, dnr 325-77/2014

Ann-Margrethe Livh (V) föreslår i skrivelsen att finansborgarrådet gör gemensam sak med andra borgmästare i norra Europa för att av Europeiska kommissionen kräva snabba och verkningsfulla insatser för bland annat bostäder i de EU-länder de utblottade människor som söker sig till europeiska storstäder kommer från.

Kommunstyrelsen beslutade den 28 januari 2015 att stärka arbetet för fattiga EU-medborgare i Stockholm (Dnr 156-139/2015). Genom detta ärende beslutades om aktiviteter och insatser på flera nivåer, bland annat den internationella nivån, för att bättre möta den situation som råder idag. För arbetet på EU-nivå uppmanas bland annat socialnämnden att göra en sammanställning av kyrkors/trossamfunds och frivilligorganisationers projekt i fattiga EU-länder som underlag för ett fortsatt utvecklingsarbete.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att skrivelsen anses besvarad med hänvisning till den åtgärdsplan kommunstyrelsen beslutat om vilken bedöms skapa förutsättningar för att på den internationella nivån stärka arbetet för fattiga EU-medborgare.

Skrivelse om human behandling av romer, dnr 333-627/2013

Ann-Margrethe Livh (V) föreslår i skrivelsen att staden skyndsamt ordnar beredskap för att agera på ett humant sätt i enlighet med mänskliga rättigheter i samband med bosättningar och att resurser ges så att ingen ska behöva avvisas från logi på härbärgen.

Kommunstyrelsen beslutade den 28 januari 2015 att stärka arbetet för fattiga EU-medborgare i Stockholm (Dnr 156-139/2015). Genom detta ärende beslutades om aktiviteter och insatser på flera

nivåer för att bättre möta den situation som råder idag. Bland annat fattades beslut om att socialnämnden ska ta fram en evakueringslokal som kan öppnas vid behov av nattvila för personer som avhysts från boplatser eller vid särskilt kalla nätter.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att skrivelsen anses besvarad med hänvisning till den åtgärdsplan kommunstyrelsen beslutat om vilken tillsammans med stadens satsning på att stärka arbetet för mänskliga rättigheter bedöms stärka arbetet för en human behandling av fattiga EU-medborgare.

Skrivelse om utvärdering av rapportering av icke verkställda beslut, dnr 325-1243/2013

Karin Rågsjö (V) föreslår i skrivelsen att kommunstyrelsen ska besluta om utvärdering av rapporteringen av icke verkställda beslut. Rapporteringsskyldigheten infördes 2006 i syfte att stärka rättssäkerheten för personer som beviljats insatser och att förbättra förutsättningarna för en intern och extern uppföljning av beslutade insatser.

Genom budgeten och verksamhetsplaneringen för 2015 utvecklas arbetet för barn och unga, äldre och personer med funktionsnedsättning. För att förebygga sociala problem ska fokus ligga på det förebyggande arbetet samt tidiga insatser och åtgärder. Problem med att verkställa beslut beror till viss del på brist på bostäder samt brist på kontaktpersoner och kontaktfamiljer. Arbetet för att öka tillgången till bostäder, framförallt gruppboenden för personer med LSS-beslut samt försöks- och träningslägenheter för personer med SoL-beslut, ska fortsatt prioriteras. Staden arbetar även för att öka rekryteringen av kontaktfamiljer och kontaktpersoner.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att skrivelsen anses besvarad med hänvisning till stadens påbörjade utvecklingsarbete.

Huvudmannaskap för sopsugsanläggningar, dnr 303-783-2010

I oktober 2008 fick trafikkontoret i uppdrag av trafikinämnden, dåvarande trafik- och renhållningsnämnden att, i samråd med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret, utreda konsekvenserna av ett kommunalt övertagande av huvudmannaskapet för sopsugsanläggningar och belysa alternativa möjligheter för hanteringen av finansiering och drift av dessa. Bakgrunden var en skrivelse som trafik- och renhållningsnämnden, exploateringsnämnden respektive stadsbyggnadsnämnden fick i juni 2008 från arton aktörer i bygg- och fastighetsbranschen.

I ett gemensamt ärende år 2010 föreslår exploateringsnämnden (25 mars 2010) respektive trafik- och renhållningsnämnden (23 mars 2010) att staden finansierar och äger tillkommande stationära sopsugsanläggningar och föreslår samtidigt en vidare utredning angående var ansvaret för sopsugsanläggningarna organisatoriskt ska ha sin hemvist inom staden.

Ärendet remitterades bland annat till stadsledningskontoret som då i remissvar daterad 2011-02-07 anförde att det finns stora osäkerheter kring ett kommunalt huvudmannaskap för sopsugsanläggningar, framförallt juridiska och ekonomiska aspekter och att frågan om kommunalt huvudmannaskap av sopsugsanläggningar måste genomlysas grundligt innan något beslut om kommunalt huvudmannaskap kan fattas eller inte.

Det kan konstateras att kommunfullmäktige i samband med genomförandebeslut om Norra Djurgårdsstaden, överenskommelse om exploatering inom detaljplanen Västra samt anläggande av sopsugsanläggning i Hjorthagen, Dnr 302-806/2010, fastslagit att ”Beträffande anläggande av sopsugsanläggning är stadens principiella uppfattning att denna som regel ska ägas och drivas av fastighetsägarna, eftersom detta inte bedöms vara en kommunal angelägenhet.”

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att hemställan från exploateringsnämnden och trafiknämnden får anses besvarad med anledning av kommunfullmäktiges beslut den 29 november 2010.

Stockholms stads sommarkoloniverksamhet 2014

Inledning

Alla barn som är folkbokförda i Stockholms stad och som går i skolår 3-9 har 2014 haft möjlighet att söka plats på sommarkoloni. Från och med 2015 kommer målgruppen att utökas genom att barn i årskurs 2 kommer att kunna åka på kollo. Det finns ett stort antal olika kollon att välja mellan. Många är traditionella, vilket innebär att barnen mest ägnar sig åt olika sommaraktiviteter som till exempel bad, hajk, idrott, spel och lek. Vissa kollon erbjuder specialinriktningar såsom exempelvis fotboll, teater eller segling. Vistelsetiderna varierar mellan 7-14 dagar. Det finns också sommarkoloniverksamhet och annan lovverksamhet för barn med funktionsnedsättning inom ramen för LSS.

Sommarkollodeltagare i siffror

Under 2014 åkte 3 678 barn och ungdomar på sommarkollo, det är en ökning med knappt 5 procent jämfört med förra året. Antalet ansökningar har ökat med ca 8 procent sedan förra året. Detta är ett positivt trendbrott efter år med generellt vikande intresse (Se tabell 1). Det har inte skett några större förändringar i fördelning mellan pojkar och flickor mellan de senaste åren. 56 procent av de som deltog på sommarkollo var flickor och 44 procent pojkar.

Differensen mellan andelen som sökt och andelen som faktiskt åkt beror på att kolloarrangörerna har ett bestämt antal platser och i de fall barnet endast haft ett förstahandsval har det ibland inneburit att utförarna inte haft kapacitet att ta emot.

Tabell 1. Sökta och beviljade kolloplatser

År	Sökta platser	Antal barn som åkte på kollo	Andel barn som åkte på kollo	Skillnad antal placerade barn i jämförelse med året innan
2006	5 133	4 365	85 %	-1 936
2007	4 643	3 977	85 %	- 388
2008	4 360	3 618	83 %	- 359
2009	4 537	3 657	81 %	+39
2010	4 670	3 790	81 %	+133
2011	4 223	3 702	88 %	-88
2012	3 853	3 481	90 %	-221
2013	3 924	3 507	89 %	+26
2014	4 432	3 678	83 %	+171

Brukarundersökning och analys

I syfte att ta reda på vad deltagarna tycker om sin kollovistele genomförs årligen en brukarundersökning. Undersökningen är en totalundersökning vilket innebär att samtliga som deltagit på kollo arrangerade av olika aktörer med eller utan särskilda inriktningar har fått möjlighet att ge sina synpunkter på sin kollovistelse.

Deltagarna ger sommarkollo, precis som tidigare år, ett högt betyg. 93 procent (95 procent 2013) svarade att deras kollovistelse varit bra eller mycket bra. Det är femte året i rad som det övergripande omdömet får ett högt betyg vilket bekräftar deltagarnas upplevelse av att det är en bra verksamhet.

Det finns tre faktorer med sociala aspekter som stadsledningskontoret bedömer har lite större betydelse för att barnen ska få en bra upplevelse. Att känna gemenskap och delaktighet är viktigt och sätter stor prägel på kollovistelsen som helhet. 87 procent (93 procent 2013) av alla barn och ungdomar uppgav att de fått nya vänner. För året finns svarsalternativet "kanske" på just den frågan och 8 % av ungdomarna valde det svarsalternativet, vilket rimligen är anledningen till det lägre resultatet för året. Vidare var det 96 procent (96 procent 2013) som uppgav att det alltid eller oftast fanns någon ledare till hands att prata med om det behövdes. Slutligen svarade 97 procent (92 procent 2013) att ledarna alltid eller oftast såg till att alla fick vara med på arrangerade aktiviteter, vilket var en förbättring i linje med målsättningen efter att samtliga kolloarrangörer och ledare informerats om det försämrade resultatet 2013.

Brukarundersökningen visar tydligt att barnen och ungdomarna som åker på sommarkollo är nöjda med verksamheten och utbudet av de olika aktiviteterna på kollo som erbjuds.

Kostnader

Ingen förändring av avgifterna har skett sedan 2005. En liten förändring kan noteras i antalet barn som deltagit på sommarkollo per avgiftsnivå. Under de senaste åren har en minskning noterats i två av de lägsta avgiftsklasserna. I de två mellersta klasserna har det endast skett marginella förändringar men i den högsta klassen har det skett en tydlig ökning. (Se tabell 2).

Tabell 2. Andel kollobarn per avgiftsnivå och år i procent 2006-2014

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
2006	12	24	17	9	38
2007	10	23	18	9	40
2008	10	19	20	9	42
2009	10	16	18	9	48
2010	9	14	19	9	49
2011	8	13	17	9	54
2012	7	11	18	10	54
2013	7	11	17	12	53
2014	7	11	17	11	54

Generellt kan en trend skönjas där en större andel barn boende i hushåll med högre inkomster åker på sommarkollo. Det är svårt att dra några konkreta slutsatser av varför antalet deltagande i de två lägre klasserna minskar. Föräldrar har möjlighet att söka ekonomiskt bistånd för att kunna skicka sina barn på sommarkollo. Olika kolloformer såsom ”prova på kollo” utvecklas med fokus att attrahera nya målgrupper med fokus på hushåll med lägre inkomster.

Information

Kollokatalogen, som skickades ut till 41 007 hushåll med barn i skolår 3-9. Katalogen översattes till totalt 13 språk som lades ut på webben. Alla stadsdelsnämnder informerade om sommarkollo på sin respektive hemsida samt i lokaltidningen.

Informationsinsatser 2014

Kollokatalogen skickades ut till stadens samtliga hushåll med barn i skolår 3-9, skrivna i Stockholms stad. Inför kollosäsongen 2014 utökades det årliga kolloevenet i Kista galleria med ytterligare event i Skärholmens centrum. Där gavs möjlighet att träffa både kolloledare och kollobarn som berättade om sina erfarenheter och visade vad kollo är. Personal från stadsdelarna fanns också på plats

som visade hur man ansöker om kollplats och personal från Kontaktcenter visade hur e-tjänsten fungerar. Kolloaffischer skickades ut till samtliga kollohandläggare för spridning till utvalda verksamheter som fritidsgårdar, bibliotek och skolor m.fl. I mars publicerades kolloinformation på stadens cirka 250 stortavlor. Kollosummeren 2014 marknadsfördes också via Stockholms stads webbplats, via annonsering i stadsdelarnas lokaltidningar både i Hallå Stockholmare och på stadsdelarna lokala annonser, via Sommarlov och Kollo's facebooksida samt Stockholms stads Twitterkonto. Utöver detta fanns resultaten från brukarundersökningen, precis som föregående år, i Jämför Service där medborgarna har möjlighet att söka och jämföra information från alla utförare av sommarkollo.

Stadsledningskontoret bedömer att informationssatsningar kommer att bidra till att öka antal deltagande ungdomar. I de stadsdelar där det är minst andel barn som åker, främst ytterstadsstadsdelar, bedömer stadsledningskontoret att informationen spelar en avgörande roll. Syftet med sommarkollet, att erbjuda barn och ungdomar möjligheten till en friluftsupplevelse i naturmiljö och träffa nya vänner, måste framgå tydligt för att föräldrarna ska se värdet av att låta sina barn åka.

Annan sommarverksamhet

Stadsdelsnämnderna har under sommarmånaderna arrangerat ett flertal olika aktiviteter för ungdomarna. Under sommarlov har ett varierat kulturprogram erbjudits. Flertalet av kulturprogrammen har arrangerats i samarbete med det lokala föreningslivet. Aktiviteterna har varit varierande; till exempel scenkonstföreställningar, workshops och utflykter.

I Skärholmen anordnades den årliga 127 sommarfestivalen. Under sex veckor gavs ungdomar möjlighet att delta i kultur- och idrottsaktiviteter runt om i stadsdelsområdena. Festivalen hade cirka 22 000 besökare och ett 50-tal ungdomar erbjöds sommarjobb som funktionärer.

På Farstafestivalen erbjuds flera aktiviteter och uppträdanden för alla åldrar. Inom ramen för Parklekskulturprogrammet har 35 evenemang med bland annat trolleri- och ljusshow, teaterföreställningar och skaparworkshops genomförts.

I Spånga-Tensta har stadsdelsnämnden erbjudit ett brett urval av aktiviteter under loven, exempelvis sommarfest i samband med skolavslutning, utomhusvisning med storbilds tv, musik, grillning, teater, kulturbesök, bad, träning och lägervistelse.

Under sommarmånaderna anordnade stadsdelsnämnderna även aktiviteter för ungdomar i samverkan med det lokala föreningslivet sommaraktiviteter såsom: teaterföreställningar, dagsutflykter och badresor. Dessutom har ett antal parklekar och fritidsgårdar extra öppettider. Feriearbetande ungdomar har i projektet "Vackra Stockholm" genomfört förbättringsprojekt i stadens parker och grönområden.

Sommarkollo i framtiden

Från och med 2015 kommer åldersspannet för barn och ungdomar som vill åka på sommarkollo utökas genom en sänkning av lägsta ålder. Målgruppen kommer att utökas, vilket gör att skolungdomar i årsklasserna 2-9 får söka sommarkollo.

Den nedåtgående trend i antalet ansökningar och antalet barn som åker på sommarkollo har brutits, vilket är glädjande. Ambitionen är att 2015 ska vara ett avstamp för en starkt uppåtgående trend. Eftersom att det finns en tydlig tendens till att färre barn med annan etnisk härkomst åker mer sällan, kommer fokus framgent vara att inkludera och arbeta aktivt med att barn i stadens ytterstadsområden åker på kollo. Staden kommer fortsatt aktivt arbeta med att nå barn i stadens alla områden, samhällsskikt och härkomster. För att göra sommarkollo attraktivt för barn och familjer i ytterstadsområdena görs satsningar på nya former av sommarkollo som till exempel "prova på kollo" och även kollogårdar där föräldrar får följa med. Att skapa fokusgrupper med föräldrar för att se på behoven och lyfta frågor kring sommarkollo är också ett led i det arbete som fortskrider för att utveckla verksamheten och öka intresset för sommarkollo. Södermalms stadsdelsnämnd som fr.o.m. år 2014 är samordningsansvarig för stadens sommarkoloniverksamhet har en nyckelfunktion i utvecklingsarbetet som föreligger.

Att barn med skilda bakgrunder och erfarenheter ges möjlighet att träffas i en inspirerande miljö på sommaren är något mycket positivt för barnen och för samhället i sin helhet.

Uppföljning av öppen fritidsverksamhet i Stockholm stad 2014

Inledning

Öppen fritidsverksamhet är den samlande beteckningen på verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar i åldrarna 7-19 år. För att betecknas som "öppen" ska verksamheten vara öppen till sin karaktär, bygga på frivillighet och vara möjlig att besöka spontant för alla inom målgruppen oavsett etnisk bakgrund, kön, bostadsadress och eventuella funktionshinder.

Uppföljningen omfattar såväl verksamheter som utförs i egen regi eller genom upphandlade entreprenader. Uppföljningen avser inte avtalsuppföljning eller tillsynsansvar vilket åligger respektive stadsdelsnämnd. Den öppna fritidsverksamheten i stadsdelarna redovisas dels i antal verksamheter, dels i avsatta medel för respektive kategori. Kategorierna är fritidsgårdar, parklekar och fältassistenter. Samtliga stadsdelsnämnder har lämnat underlag till uppföljningen.

Fritidsgårdar

Fritidsgård används som ett samlat namn för de mötesplatser med öppen verksamhet som riktar sig till målgruppen 13-19. Andra namn som används på mötesplatser är ungdomscafé, mötesplats, ungdomsgård eller träffpunkt.

Fritidsgårdarna arrangerar utflykter, fiskeläger, idrottsaktiviteter och familjefester. I samarbete med föreningslivet, frivilligorganisationer och näringsliv arrangeras bland annat festivaler, nationaldagsfirande, Lucia och Valborgsarrangemang, midsommarfirande och musikfestivaler.

Goda exempel

Vid skärholmen stadsdelsnämnd arrangeras Friday Inspiration är en verksamhet av ungdomar för ungdomar där besökarna varann vecka får möjlighet att träffa inspiratörer från olika delar av samhället som vågat satsa på och förverkliga sina drömmar.

Vid Farsta stadsdelsnämnd anordnas Tisdagsgruppen som är en öppen verksamhet för flickor med autismspektrumstörning. Onsdagsgruppen är en biståndsbedömd verksamhet för pojkar med autismspektrumstörning.

På fritidsgårdarna inom Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har ett Tjejforum inrättats för tjejer i stadsdelen. Verksamheten drivs tillsammans med Rädda barnen och äger rum två gånger i veckan. Nämnden har också startat ett killforum tillsammans med Rädda Barnen för att samtala om manlighet identitet och våld. Därutöver erbjuds barn med extra stöd aktiviteter under alla skollov under året. Tillammans med Djurgårdsandan och Järvalytet bedrivs ”drive in fotboll” framför allt under helger i Kista och i Rinkeby.

Inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har fritidsgårdarna utökat sina öppettider och HBT-certifiering av fritidsgårdarna har fortgått. På fritidsgårdarna arrangeras också uppskattade festkvällar för ungdomar med funktionsnedsättning.

Parklek

I en parklek är tonvikten lagd på utomhusaktiviteter, till exempel lekar, spel, odling, natur och miljö, djurhållning, idrott på lek, skapande verksamhet, grillning, umgänge och fest. Parkleken är till för barn och unga i alla åldrar och deras föräldrar. Det är gratis att komma till parkleken och på dagarna finns personal som gör att barn och föräldrar kan känna sig trygga. Ibland kan parklekarna ha verksamhet på kvällar och helger och vissa parklekar går att boka för barnkalas och andra händelser. Många parklekar har de senaste åren rustats upp och tillgänglighetsanpassats för barn och föräldrar med funktionsnedsättning.

Goda exempel

Vid Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd genomförs badturer för ungdomar med funktionsnedsättning i samarbete med Farsta och Södermalm. Sommarjobb och jullovsjobb arrangeras för ungdomar både på Gålö och inom fritidens övriga verksamheter. Flera uppträdanden anordnas i parklekarna under sommarmånaderna, samt att barn och ungdomar erbjuds djurhållning i Bandängens parklek.

Fältassistenter

Fältassistenter arbetar bland barn och ungdomar i åldersgruppen 10-20 år med särskilt fokus på tonårsgruppen 13-17 år. Assistenterna möter ungdomar på gator och torg, skolor, fritidsgårdar och Internet. Syftet är att skapa en relation till ungdomarna som bygger på tillit och respekt för deras integritet. Fältassistenterna arbetar utifrån lokala förutsättningar och ungdomars behov. Ungdomar rör sig över stora områden, därför samverkar fältassistenterna också över stadsdelsgränserna, med fritidsgårdar, myndigheter, föräldrar, med flera. Ökad gruppverksamhet för ungdomar med särskilda behov sker i samarbete med skolan.

Goda exempel

Östermalms stadsdelsnämnd har genomfört ett Cannabisprojekt som varit lyckat och uppskattat där fältassistenterna har utbildat skolpersonal i cannabiskunskap och tagit fram ett lektionsupplägg som skolpersonalen ska hålla med elever t.o.m. år 2 på gymnasiet. Vid dessa lektioner får eleverna möjlighet att diskutera, reflektera och kritiskt granska cannabisfrågan. Fältassistenterna har även genomfört särskilda föräldramöten kring cannabiskunskap och vad man som förälder kan göra om man befärdar att ett barn brukar cannabis.

Vid Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har fältassistenterna arrangerat ett stort utbud av fritidsaktiviteter samt organiserad fritidsverksamhet på Gålö under sommarmånaderna, vilken besöktes av cirka 3 100 deltagare. Fältgruppen och fritidsverksamheten har

arbetat via olika kanaler för att nå och komma i kontakt med såväl ungdomar som samarbetspartners. Fältassistenter har varit aktiva i olika sociala medier och deltagit i olika forum där de har informerat om sitt arbete.

På Skärholmens stadsdelsnämnd har familjehemsplacerade barns skolgång noggrant följts upp, bland annat inom ramen för projektet SkolFam. Där stadsdelsnämnden tillsammans med socialnämnden och utbildningsnämnden driver ett pilotprojekt för ökad samverkan mellan skola och socialtjänsten gällande barn som riskerar att gå ut grundskolan utan godkända betyg. Inom SkolFam är två fältassistenter anställda med placering på två skolor i stadsdelsnämndsområdet.

Öppen fritidsverksamhet i siffror

Under 2014 uppgick antalet fritidsgårdar till 62, det är 12 st fler än 2003. Antalet har varierat sedan 2003 och flest fanns det under 2008, då fanns det 70 st. Kostnaden för fritidsgårdarna uppgick under året till 116,8 mnkr. Det är en ökning med ca 66 procent sedan 2003.

Antalet parklekar har under perioden 2003 till 2014 varierat marginellt. Under 2014 är antalet 52 vilket detsamma som 2003. Jämfört med samma period har kostnaderna dock ökat markant, under 2014 var den 55,7 mnkr jämfört med 2003 då den var 38,7 mnkr. Detta är en ökning som motsvarar cirka 44 procent.

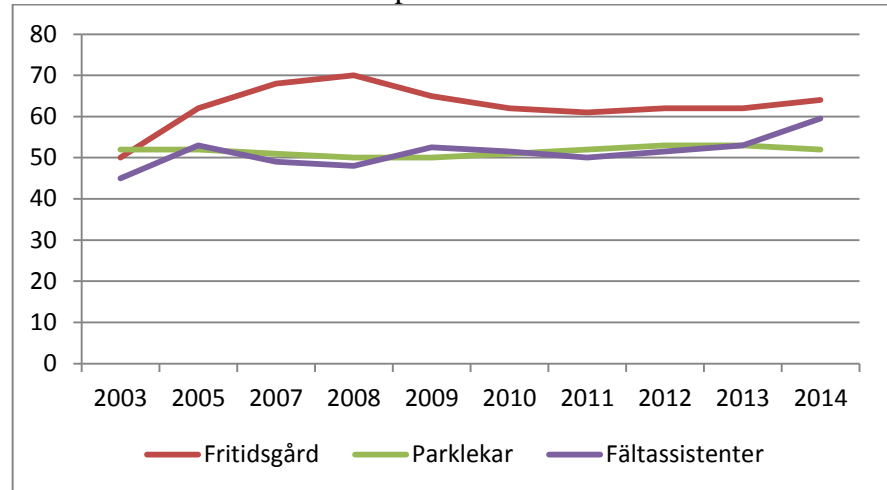
En anledning till att antalet parklekar varit konstant men att kostnaderna ökat är att öppettiderna på vissa parklekar utökats till att även omfatta kvällar och helger.

Antalet tjänster för fältassistenter har under perioden 2003 till 2014 ökat från 45 till 59,5. Detta är en ökning som motsvarar 84 procent. Kostnaden för assistenterna uppgick 2014 till 29,5 mnkr.

Förändringen av antalet fritidsgårdar, parklekar och fältassistenter beror främst på stadsdelsnämndernas bedömning av behov av antalet. Genom samarbete med skolor, polis och föräldravandrare används resurserna på ett effektivt sätt.

Förändringar i kostnader inom de olika verksamheterna beror ofta på bemanning, men också förändringar i öppettider för att bättre svara upp mot ungdomars behov av aktiviteter på prioriterade tider, hyreshöjningar, indexhöjningar för entreprenader samt löneutvecklingskostnader.

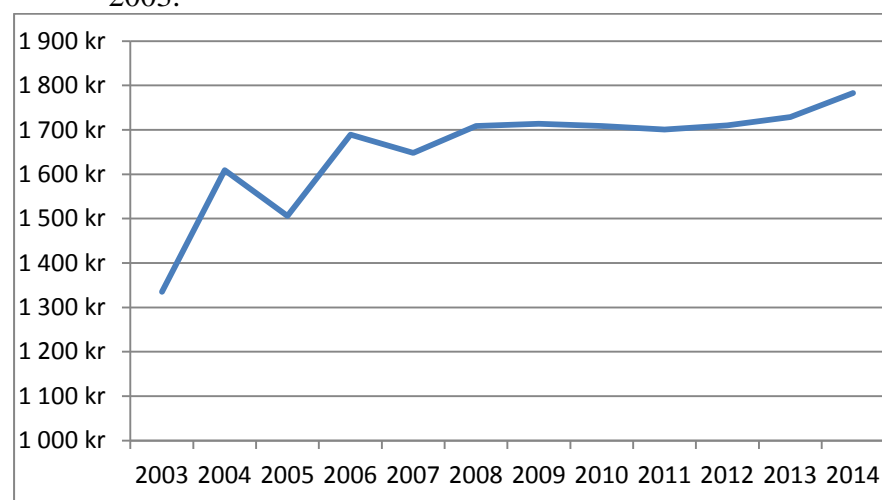
Tabellen nedan visar utvecklingen för antalet fritidsgårdar, parklekar och fältassistenter mellan perioden 2003 till 2014.

Antalet barn och ungdomar i Stockholm stad mellan åldrarna 7 till 19 år uppgick under 2014 till 111 420.

Under 2014 uppgick den totala kostnaden för den öppna fritidsverksamheten i Stockholms stad till 202,1 mnkr vilket är en ökning med 66,0 mnkr sedan 2003. Ökningen motsvarar ca 48 procent.

Nettokostnaden per individ i åldersgruppen 7-19 år för öppen fritidsverksamhet uppgick 2014 till 1 783 kr vilket är en marginell ökning sedan förra året. Jämfört med 2003 är det en ökning med 42 procent. Tabellen nedan visar hur nettokostnaden förändrats sedan 2003.

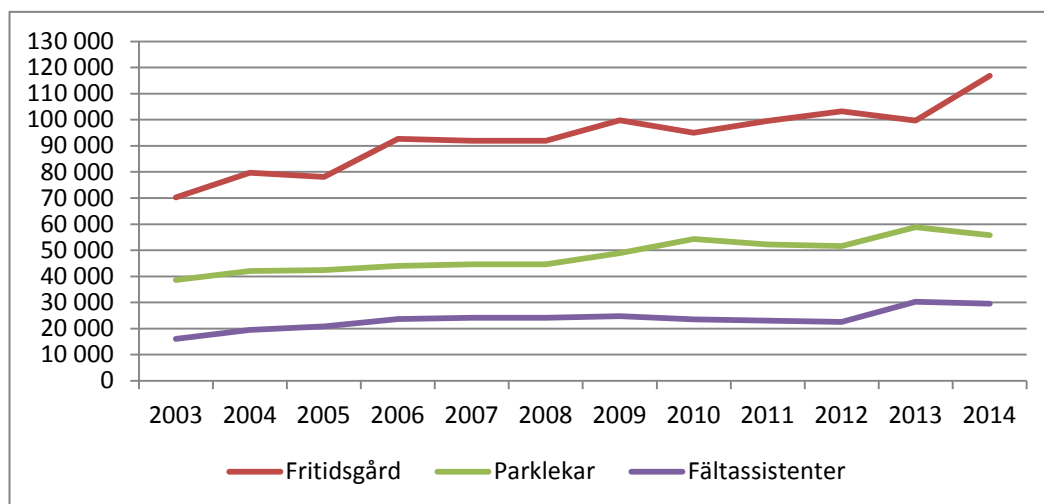

Tabeller och diagram med enkätsvar från stadsdelsförvaltningarna

Tabell 1. Utveckling i antal av stadsdelsnämndernas öppna fritidsverksamheter per kategori mellan åren 2003-2014

Kategori	2003	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fritidsgård	50	62	68	70	65	62	61	62	62	64
Parklekar	52	52	51	50	50	51	52	53	53	52
Fältassistenter	45	53	49	48	52,5	51,5	50	51,5	53	59,5
Summa	156	172	171	168	169,5	166,5	165	168,5	170	175,5

Diagram 1 Kostnadsutveckling för stadsdelsnämndernas öppna fritidsverksamhet per kategori mellan åren 2003-2014 (Tkr)

Tabell 2 Stadsdelsnämndernas nettokostnader för öppen fritidsverksamhet per nämnd 2003-2014 (Tkr)

Kategori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fritidsgård	70,3	79,7	78,1	92,7	91,9	91,9	99,8	95,0	99,5	103,2	99,7	116,8
Parklekar	38,7	42,1	42,4	44,0	44,6	44,6	49,0	54,3	52,2	51,7	58,9	55,7
Fältassistenter	16,0	19,5	20,8	23,7	24,1	24,1	24,7	23,6	23,1	22,6	30,3	29,5
Summa	125,0	141,3	141,2	160,4	160,6	160,6	173,5	173,0	174,8	177,4	188,9	202,1

Tabell 3, Nettokostnader för öppen fritidsverksamhet per stadsdelsnämnd för åldersgruppen 7-19 under 2013

	Total nettokostnad	Antal 7-19 år	Nettokostnad per individ 7-19 år i kr
Rinkeby- Kista	22 750	8 678	2 622
Spånga- Tensta	10 457	8 112	1 289
Hässelby- Vällingby	19 000	11 626	1 634
Bromma	10 996	11 144	987
Kungsholmen	4 238	4 797	883
Norrmalm	6 442	5 915	1 089
Östermalm	10 236	6 077	1 684
Södermalm	17 166	11 671	1 471
Enskede- Årsta- Vantör	30 985	11 956	2 592
Skarpnäck	9 296	5 915	1 572
Farsta	17 323	7 087	2 444
Älvsjö	6 856	4 456	1 539
Hägersten- Liljeholmen	16 128	8 338	1 934
Skärholmen	16 797	5 648	2 974
	198 670	111 420	1 783

Motion (2013:4) av Åke Askensten (MP) om skyddandet av Stockholm och andra kommuner mot stigande vattennivåer i Östersjön, dnr 307-156/2013

Åke Askensten (MP) har den 28 januari 2013 lämnat in en motion till kommunfullmäktige om skyddandet av Stockholm och andra kommuner mot stigande vattennivåer i Östersjön. Motionären anför att kommunstyrelsen ges i uppdrag att initiera en ny utredning som bland annat omfattar att ta fram förslag till skyddsåtgärder mot stigande vattennivåer i Östersjön och att arbetet för att skydda kommunerna runt Mälaren mot stigande vattennivåer intensifieras. Motionären anför vidare att en åtgärdsplan för att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser tas fram. Detta bör ske i samarbete med övriga kommuner i Stockholms län, Mälardalen, länsstyrelsen, SMHI, Kommunförbundet Stockholms län och Stockholms läns landsting.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning om att det är angeläget att minska stadens klimatpåverkan och vidta åtgärder för att minska stadens sårbarhet i ett förändrat klimat. Staden skall under 2015 utarbeta en klimatstrategi till 2020 och en Färdplan 2040 för ett fossilbränslefritt Stockholm. Under 2015 påbörjas även arbetet med att ta fram med en klimatanpassningsplan med en inledande sårbarhetsanalys där stigande vattennivåer är en parameter. Stadsledningskontoret anser att länsstyrelserna är de mest lämpade aktörerna att koordinera insatser av eventuella skyddsåtgärder för stigande vattennivåer i Mälardalen.

Stadsledningskontoret föreslår därför kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion (2013:4) om skyddandet av Stockholm och andra kommuner mot stigande vattennivåer i Östersjön av Åke Askensten (MP) anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Motion (2014:6) av Åke Askensten (MP) om Park istället för parkering på Skeppsbrokajen, dnr 302-517/2014

I motionen framförs ett förslag om anläggande av park på Skeppsbrokajen, som exempelvis kan innehålla minigolfbana, boulebana, träningsredskap och lekplatser. I motionen föreslås att kommunfullmäktige ger stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden i uppdrag att gemensamt utreda park och förändrad biltrafik i enlighet med intentionerna i motionen.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens kajer är attraktiva platser där många olika intressen ska samsas. Under våren 2014 har ett förslag till kajstrategi från Stockholms Hamn AB behandlats av stadens nämnder och styrelser. Enligt strategin har stadens hamnverksamhet för avsikt att även i framtiden prioritera kajen vid Skeppsbron för skärgårdstrafik och annan rörlig sjöfart. Under sommartid kommer mindre kryssningsfartyg även fortsättningsvis att lägga till. Ytor behöver också reserveras för evenemang där tillfälliga tält och andra nödvändiga faciliteter kan uppföras, då Skeppsbron är ett av de områden som ofta används för större vattennära evenemang.

Stadsledningskontoret instämmer i motionens synpunkt att Skeppsbrokajen kan utvecklas och bli en attraktivare plats att vistas på. Stadsledningskontoret förutsätter att utvecklingen av kajen sker i samarbete mellan berörda nämner och bolag inom ramen för ett gemensamt strategiskt arbete kring stadens kajer, och i stadens ordinarie plan- och budgetprocesser.

Vad gäller framkomligheten för olika trafikslag, där framför allt buss och cykel lyfts fram i motionen, förutsätts dessa frågor hantearas, förutom i det stadsövergripande kajstrategiska arbetet, även inom ramen för projekt Slussen, framkomlighetsstrategin och cykelstrategin. Dessa strategier syftar generellt till att öka utrymmet för kollektivtrafik, gång och cykel.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion (2014:6) om Park istället för parkering på Skeppsbrokajen av Åke Askensten (MP) anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Slutredovisning – projekt Tele2 Arena

Den 13 december 2009 beslutade Stockholms kommunfullmäktige att uppföra en multifunktionsarena söder om Globen. Kommunfullmäktiges beslut omfattade investeringar i arenan om 2 480 mnkr, förvärv av mark för 35 mnkr samt försäljningar av byggrätter om 1 260 mnkr. Investeringens mål och syfte var tydligt i genomförandebeslutet. Stockholmsarenan skulle bli en arena i världsklass.

Under 2010-2014 har Tele2 Arena färdigställts. En godkänd slutbesiktning genomfördes 2014-06-23, dock med ett tjugotal undantagna arbeten. Dessa arbeten kommer att åtgärdas av totalentreprenören under den närmaste tiden. Koncernstyrelsen beslutade att godkänna slutredovisningen för Tele2 Arena den 26 januari 2015.

Projektet håller budget, med en total slutkostnad om 2 480 mnkr, plus en indexuppräknning om 169 mnkr.

Hållbarhet och miljöarbetet har varit centralt i projektet. Tele2 Arena ska vidare uppfylla kraven enligt Svensk klassning för Miljöbyggnad Nivå Guld, där energianvändningen är central. Denna certifiering beräknas bli klar under 2015. Tele2 Arena är redan idag Green Building-certifierad.

Sammantaget kan nämnas att projektorganisationen har gjort ett mycket bra arbete, vilket bidragit till att skapa en arena som anses vara i världsklass. Sedan Tele2 Arena öppnade sommaren 2013 har mer än en miljon personer besökt arenan och arenan har mottagits väldigt väl av både arrangörer, besökare och media. I juni vann Tele2 Arena pris vid The Stadium Business Award i London. I sin motivering lyfte juryn bl. a. fram att arenan kompletteras av nöjesdestinationen Tolv Stockholm, att det var lätt att ta sig till arenan och arenans höga tekniska nivå. Arenan är enligt juryn ”a blueprint for future sports and entertainment destinations”.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att slutredovisning – projekt Tele2 Arena godkänns.

Årsbokslut

Resultaträkning

mnkr	Not	Staden			Kommunkoncernen	
		2014-12-31 Utfall	2013-12-31	2014 Budget	2014-12-31 Utfall	2013-12-31
Verksamhetens intäkter	1	9 804,2	9 695,3	7 720,1	20 888,0	19 645,1
Jämförelsestörande intäkter*	2	2 052,4	1 605,7	0,0	2 886,1	2 193,8
Verksamhetens kostnader	3	-46 405,3	-44 502,4	-45 008,0	-52 736,7	-50 367,9
Jämförelsestörande kostnader*	4	-206,0	-279,7	0,0	-231,1	-244,0
Avskrivningar	5	-980,1	-918,9	-898,0	-3 584,4	-3 455,7
Verksamhetens nettokostnader		-35 734,8	-34 400,0	-38 185,9	-32 778,2	-32 228,7
Skatteintäkter	6	37 236,7	35 866,6	37 168,1	37 236,7	35 866,6
Generella statsbidrag och utjämning	7	-339,2	111,7	-404,6	-339,2	111,7
Resultat från andelar i intresseföretag		-	-	-	139,5	106,3
Finansiella intäkter	8	2 429,8	3 283,4	2 316,0	44,8	78,2
Jämförelsestörande finansiella intäkter	9	0,0	24,9	0,0	-	-
Finansiella kostnader	10	-909,4	-874,2	-900,0	-603,8	-573,4
Jämförelsestörande finansiella kostnader	11	0,0	-414,7	0,0	0,0	-414,7
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat		2 683,1	3 597,7	-6,4	3 699,8	2 945,9
Ianspråktaga/upplösta avsättningar från föregående år	12	783,6	342,6	6,5	783,6	342,6
Avsättningar	12	-16,4	-495,9	-	-16,4	-495,9
Skatt	13	-	-	-	-372,2	-287,6
Minoritesandel i årets resultat		-	-	-	-7,7	-3,0
Årets resultat (ÅR)		3 450,4	3 444,4	0,1	4 087,1	2 502,0
Avgår: Jämförelsestörande intäkter		-2 052,4	-1 571,5	0,0	-	-
Tillägg: Försäljningsintäkter enligt undantagsmöjlighet		1 331,0	241,6	0,0	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar		2 729,0	2 114,6	0,1	-	-
Avgår kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	14	65,4	171,9	0,0	-	-
Årets balanskravsresultat	15,16	2 794,5	2 286,4	0,1	-	-
*2013 års värde justerat efter byte redovisningsprincip 2014 exploateringsfastigheter						

Kassaflödesanalys

	Not	Staden		Kommunkoncernen	
		2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		3 450,4	3 444,4	4 087,1	2 502,0
Återläggning reavinster/rea förluster	17	-1 911,8	-1 011,7	-2 825,0	-2 121,6
Justering för ej likviditetspåverkande poster	18	860,0	2 103,5	3 244,1	3 770,1
Minskning av avsättningar pga utbetalningar	19	-65,5	-61,0	-	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		2 333,1	4 475,2	4 506,2	4 150,5
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-5 905,1	-6 567,1	507,8	-1 098,3
Ökning/minskning förråd och varulager		-3,3	4,2	5,8	3,1
Ökning/minskning kortfristiga skulder	20	1 503,1	3 490,7	5 210,5	2 518,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-2 072,1	1 403,0	10 230,3	5 573,8
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-423,8	-281,5	-423,8	-281,5
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-	-	-2,8	-4,8
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		-	-	0,0	9,1
Investering i materiella anläggningstillgångar	21	-4 327,4	-4 276,5	-15 199,9	-12 151,9
Investeringsbidrag		12,9	13,5	-	-
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	22	2 342,8	1 217,2	647,6	3 249,9
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-	-13,6	-270,8	-222,4
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	22	0,0	37,6	0,0	243,3
Övrig förändring anläggningstillgångar		-	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 971,8	-3 021,9	-14 825,9	-8 876,9
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		9 656,6	5 530,0	-	-
Amortering av långfristiga skulder		-4 755,0	-1 150,2	-	-
Ökning/minskning av långfristiga skulder	23	-1 676,4	-2 739,0	3 503,8	3 645,2
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		1 681,3	1,1	1 853,6	-186,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		4 906,6	1 641,9	5 357,5	3 459,0
Årets kassaflöde		438,9	-258,5	338,1	-125,6
Likvida medel vid årets början		-130,1	128,4	193,9	319,5
Likvida medel vid periodens slut	24	308,8	-130,1	531,9	193,9
Räntebärande nettotillgång/skuld		13 197,1	13 038,2	-16 121,8	-15 732,1
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		13 038,2	10 796,9	-15 732,1	-12 742,6
Räntebärande nettotillgång/skuld vid periodens slut		13 197,1	13 038,2	-16 121,8	-15 732,1

Balansräkning

mnkr	Not	Staden		Kommunkoncernen	
		2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
TILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	25	-	-	76,0	73,0
Summa immateriella anläggningstillgångar		-	-	76,0	73,0
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	26	54 607,0	50 773,8	125 971,8	113 681,9
Maskiner och inventarier	27	550,1	484,2	7 156,0	6 552,5
Pågående ny-, till- och ombyggnader	28	6 611,2	5 503,9	16 662,0	16 647,4
Summa materiella anläggningstillgångar		61 768,3	56 761,9	149 790,0	136 881,8
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	29	3 880,7	3 880,7	2 590,6	2 320,0
Kapitalandel intresseföretag		-	-	5 016,3	835,6
Långfristiga fordringar	30	20,0	1 701,3	342,2	2 187,7
Summa finansiella anläggningstillgångar		3 900,6	5 582,0	7 949,1	5 343,3
Summa anläggningstillgångar		65 669,0	62 343,8	157 815,1	142 298,0
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	31	1 093,0	2 616,0	1 093,0	2 616,0
Varulager och pågående arbete	32	7,3	4,0	36,8	42,5
Kortfristiga fordringar	33	53 711,7	47 803,6	5 733,0	4 680,4
Kortfristig utlåning	34	0,8	0,8	0,8	0,8
Kortfristiga placeringar	35	32,5	35,5	71,4	240,4
Kassa och bank	36	308,8	4,8	531,8	193,9
Summa omsättningstillgångar		55 154,1	50 464,7	7 466,7	7 774,0
SUMMA TILLGÅNGAR		120 823,0	112 808,5	165 281,8	150 072,0

mnkr	Not	Staden		Kommunkoncernen	
		2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital	37,38				
Årets resultat enl resultaträkning		3 450,4	3 444,4	4 087,1	2 502,0
Resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	0,0	0,0
Justering eget kapital		580,0		580,0	
Övrigt eget kapital		56 632,8	53 188,4	100 175,9	94 706,5
Utdelning		-	-	-0,1	-0,1
Ändrade redovisningsprinciper				4 303,8	2 433,1
Summa eget kapital		60 663,2	56 632,8	109 146,8	99 641,6
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	39	5 050,5	4 889,7	7 064,0	6 655,3
Uppskjuten skatteskuld				1 854,5	1 767,8
Övriga avsättningar	40	8 038,3	8 805,5	8 092,8	8 910,2
Summa avsättningar		13 088,8	13 695,2	17 011,3	17 333,4
Minoritetsintresse i eget kapital				40,0	27,7
Långfristiga skulder					
Obligationslån	41	16 853,1	12 636,5	16 853,1	12 636,5
Reverslån	42	1 200,0	2 200,0	1 200,0	2 200,0
Statliga lån		-	-	-	-
Övriga långfristiga skulder	43	756,5	750,8	774,9	765,8
Summa långfristiga skulder		18 809,6	15 587,3	18 828,0	15 602,3
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga skulder	44	22 133,7	22 353,8	14 128,1	13 062,5
Kortfristiga lån	45	5 349,0	3 774,8	5 349,0	3 639,9
Stadens semesterlöneskuld m m	46	778,7	764,7	778,7	764,7
Summa kortfristiga skulder		28 261,4	26 893,2	20 255,8	17 466,9
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		120 823,0	112 808,5	165 281,8	150 072,0
Ställda panter		-	-	-	-
Ansvars- och borgensförbindelser	47	597,3	792,9	748,4	836,5
Ansvarsförbindelse inkl löneskatt	48	17 781,1	18 330,4	17 857,2	18 341,0
Derivatinstrument; marknadsvärde	49	-224,1	-288,0	-224,1	-288,0
Leasingavtal operationell leasing	50	7 183,8	6 672,5	7 183,8	6 672,5
Efterutdelning 2012 §5:1 allbolagsl kvarstår	51	401,0	485,2		
Efterutdelning 2013 §5:1 allbolagsl kvarstår		1 787,7	1 858,1		
Efterutdelning 2014 §5:1 allbolagsl kvarstår		401,2			

Redovisningsprinciper

Kommunal redovisningslag

Bokslutet har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen (SFS 1997:614) och Rådet för kommunal redovisningsrekommendationer.

Avskrivningar

Staden använder som huvudregel linjär avskrivning – ett lika stort belopp skrivs av varje månad under nyttjandeperioden. Vid tilläggsinvesteringar används saldojusterad avskrivning – tilläggsinvesteringen slutavskrivs vid samma tillfälle, som den ursprungliga investeringen. Omkostnadsförd anläggning - ingen avskrivning görs - används till exempel för konstobjekt. Komponentavskrivning används där det är påkallat av stora skillnader i nyttjandetiden inom en anläggning. Strikt uppdelning av anläggningar i väsentliga komponenter kommer införas från och med räkenskapsår 2015. Se under avvikande redovisningsprinciper! Som utgångspunkt för bedömning av nyttjandetider har staden hämtat vägledning från Rådet för kommunal redovisnings (RKR) idéskrift Avskrivningar.

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 18 skuldförs investeringsinkomster från och med 2010 i form av bidrag och avgifter och intäktsförs i samma takt, som investeringen förbrukas.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar har redovisats till anskaffningsvärdet. I anskaffningsvärdet inräknas utgifter för nedmontering och bortforsling av tidigare tillgång och återställande av plats om detta är en förutsättning för den nya tillgången. Som anläggningstillgång räknas tillgångar, som har en livslängd på minst tre år och uppgår till minst ett basbelopp. För investeringar i annans fastighet gäller, om fastigheten tillhör de kommunala bolagen Skolfastigheter i Stockholm AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB, att investeringsutgiften ska uppgå till minst 0,5 mnkr för att räknas som investering. Beslut om detta undantag är fattat i kommunfullmäktige den 3 november 2008 och ska omfatta mindre projekt och byggåtgärder. Undantaget bedöms beloppsmässigt vara försumbart och därmed inte påverka räkenskaperna i någon väsentlig omfattning. Från och med räkenskapsåret 2014 har samtliga nämnder investeringsbudget.

Omsättningstillgångar har redovisats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen.

Immateriella tillgångar

Stockholms stad redovisar i dag inga immateriella tillgångar. Enligt stadens redovisningsregler för investeringar ska restriktivitet iakttas när en tillgång klassificeras som immateriell för att undvika en övervärdering av tillgångssidan. Till och med bokslut 2014 bedöms inga tillgångar uppfylla kraven på en immateriell tillgång.

Nedskrivning av tillgångar

Nedskrivning av tillgångar görs i enlighet med RKR 19. Staden tillämpar gränsen att en anläggnings värde ska uppgå till minst 1,0 mnkr för att en prövning av nedskrivningsbehov ska göras. Nedskrivning görs när bokfört värde överstiger återvinningsvärdet med minst 0,5 mnkr och förändringen bedöms som varaktig, där varaktig definieras som minst fem år.

Leasing

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 13.1 2006 "Redovisning av hyres-/leasingavtal" redovisar staden kommande kostnader för leasingavtal. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen. En väsentlighetsbedömning har gjorts och avtal har endast tagits med där den totala utgiften överstiger 0,5 mnkr eller den årliga kostnaden överstiger 0,2 mnkr. Operationell leasing redovisas inom linjen med samma beloppsgränser, som för finansiell leasing. Enligt rekommendationen ska redovisning ske om leasingtiden överstiger tre år. Stadens avtal om IT-tjänster nämns i not om operationell leasing, trots att tidsvillkoret inte är uppfyllt på grund av att detta ekonomiska åtagande är omfattande.

Försäljning och inköp av anläggningstillgångar

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs vid dagen för tillträde. Principen är ändrad 2010.

Lånekostnader

Lånekostnaderna belastar den period de hänför sig till och inräknas inte i tillgångars anskaffningsvärden.

Klassificering

Kortfristiga fordringar och skulder förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen. *Långfristiga fordringar och skulder* förfaller till betalning efter mer än tolv månader efter balansdagen. Undantag är investeringsinkomster som i sin helhet redovisas som långfristiga skulder då dessa ej är likvidpåverkande.

Exploateringsfastigheter, som avses avyttras redovisas som omsättningstillgångar. Semesterlöneskuld, okompenserad övertid är skuldförda enligt ställning den 31 augusti 2014.

Finansverksamhet

Finansverksamheten inom kommunkoncernen grundar sig på stadens finanspolicy, som fastställs årligen av kommunfullmäktige. Utländska lån värderas enligt principer för säkringsredovisning. Staden utnyttjar valutaterminer och/eller ränte- och valutaswappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. Rekommendation 21 för redovisning av derivat och säkringsredovisning tillämpas. Köp eller försäljning av finansiella tillgångar eller skulder redovisas per likviddagen. Finansiella omsättningstillgångar och kortfristiga skulder värderas till anskaffningsvärdet. Eventuella emissionsutgifter och liknande transaktionsutgifter periodiseras enligt effektivräntemetoden.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas realisationsvinster och förluster samt poster av engångskaraktär, som inte tillhör den normala verksamheten. Hit räknas exploateringsinkomster och utgifter som från och med räkenskapsåret 2014 bruttoredo visas enligt gällande regelverk, bokfört värde som kostnad och försäljningsinkomsten som intäkt. Enligt beslut i kommunfullmäktige används ett positivt resultat från försäljningar 2002 till kompetenshöjande åtgärder inom ramen för kompetensfonden, ett positivt resultat från försäljningar 2006 och 2010 till ett e-tjänstprogram och en ytterstadssatsning. I 2011 års bokslut används positivt resultat från försäljningar för en utökad disposition avseende Vision Järva och Vision Söderort på 50 mnkr. Vidare används 550 mnkr till utökad disposition avseende verksamhetsutveckling med hjälp av it. Ytterligare 250 mnkr har i 2012 års bokslut disponerats till it-satsningar. Åtgärder enligt dessa beslut redovisas som jämförelsestörande med motiveringen att åtgärderna är ett sätt att återföra värdet till stadens tillgångar. Syftet med kommunfullmäktigebesluten är att åtgärder inom ramen för dessa inte ska påverka årets resultat enligt balanskravet, det vill säga kommunfullmäktigebesluten innefattar att synnerliga skäl föreligger vid framräknandet av balanskravet.

Staden har valt att redovisa ovanstående poster som jämförelsestörande om de uppgår till minst 0,1 mnkr. Den låga gränsen har satts med tanke på att dessa poster aldrig tillhör den ordinarie verksamheten och därmed försvårar jämförelse mellan åren om de inte särredovisas.

Avsättningar

Staden gör, utöver avsättning för pensionsskulden, avsättningar för effekter av stora omorganisationer, när detta är aktuellt, åtaganden inom det infrastrukturella området med mera. Rekommendation 10.2 Avsättningar och ansvarsförbindelser från september 2011 tillämpas.

Pensionsåtaganden

Stadens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Pensioner intjänade till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Stadens personals individuellt intjänade pensionsrättigheter under året redovisas i balansräkningen som en upplupen kostnad. Pensionsskulden är korrigerad med bortförsäkrade åtaganden, vilka är av ringa omfattning. Chefspensioner efter 2001 redovisas enbart i balansräkningen. Pensioner enligt lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet, KAP-KL, ingår i pensionsskulden.

I förändringen av pensionsskulden ingår en del för värdesäkring av pensionsskulden. När förändringen av pensionsskulden kostnadsförs bokförs värdesäkring och därtill hörande löneskatt, som en finansiell kostnad. Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 07). Grunden för beräkningarna är pensionsavtalet KAP-KL.

Fordringar/skulder mot koncernbolagen

Staden handhar upplåning respektive utlåning åt de kommunala bolagen. Bolagen har konto i stadens koncernstruktur med några få undantag. Beroende på saldo redovisas fordran eller skuld gentemot respektive bolag.

Sammanställd redovisning

Allmänt

Enligt Lagen om kommunal redovisning ska Stockholms stads års- och delårsbokslut även omfatta sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer inom kommunkoncernen och en sammanställd redovisning ska upprättas. Syftet med den sammanställda redovisningen, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, är att ge en samlad bild av stadens nämnder, aktiebolag och kommunalförbunds verksamhet och ekonomiska ställning.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt RKR 8.2 (Sammanställd redovisning). Stadens nämnder har proportionellt konsoliderats med stadens direkt och indirekt hel- och samägda företag där staden minst har ett betydande inflytande.

Skillnad i redovisningsprinciper mellan bolagen och staden kan förekomma på grund av att olika lagstiftning och rekommendationer tillämpas för staden respektive bolagen. I den sammanställda redovisningen har effekter av väsentlig betydelse beroende på skillnader mellan redovisningsprinciper för bolag och staden justerats utifrån kommunala redovisningsprinciper. Från och med 2014 tillämpar bolagen det nya standardregelverket K3. Övergången har bland annat påverkat principerna för redovisning av materiella anläggningstillgångar genom införande av komponentavskrivningar. Eftersom kravet på komponentavskrivning från och med år 2014 även finns på den kommunala redovisningen, har de förändringar som gjorts i bolagen slagit igenom i den sammanställda redovisningen. Förändringen i bolagens redovisning har gjorts via en omräkning av jämförelsetal för tidigare år. Motsvarande förändring har i den sammanställda redovisningen redovisats på år 2014 som en tillkommande eller avgående post i berörda noter och som en förändring av eget kapital.

En sammanställd redovisning görs i samband med tertialrapport två samt årsbokslut.

Sammanställd redovisning konsolideringsprinciper

Huvuddelen av stadens bolag finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB som är helägd av staden. Bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB används som underlag för konsolidering av den sammanställda redovisningen. I den sammanställda redovisningen har alla interna mellanhavanden samt interna vinster och förluster av väsentlig betydelse eliminerats. Det i koncernen Stockholms Stadshus AB ingående dotterbolaget S:t Erik Livförsäkring AB redovisar finansiella instrument till verkligt värde. Ingen justering av detta sker i den sammanställda redovisningen eftersom värdena inte är av väsentlig betydelse.

Den sammanställda redovisningen har i huvudsak upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering, vilket innebär att endast ägda andelar av företagens räkenskapsposter konsolideras samt att de bokförda värdena av andelar i koncernföretagen elimineras mot förvärvad andel av dotterbolagens egna kapital. Därmed ingår i den sammanställda redovisningen enbart den del av dotterbolagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet. I de fall det koncernmässiga anskaffningsvärdet för aktierna överstiger det i förvärvsanalysen upptagna värdet av bolagets nettotillgångar, redovisas skillnaden som koncernmässigt övervärde. Om koncernmässiga undervärden uppstår så har dessa redovisats som negativ koncern-goodwill. I den sammanställda redovisningen finns samägda företag

som inte konsolideras proportionellt utan konsolideras med kapitalandelsmetoden. Avsteget mot att använda proportionell konsolideringsmetod får ingen påverkan på årets resultat.

Tillämpning av vissa redovisningsprinciper i Stockholms stad *Exploateringsfastigheter*

Exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar vid samtliga bokslutstillfällen. Under löpande räkenskapsår redovisas exploateringsfastigheter i anläggningsregistret som anläggningstillgång. Vid försäljningar bruttoredo visas bokfört värde som kostnad och försäljningsköpeskillingen som intäkt från och med 2014. Jämförelsevärden 2013 är korrigerade.

Investeringsinkomster

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 18, Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar tillämpas från och med 2010. Investeringsinkomster i form av bidrag och avgifter redovisas som en skuld i det externa bokslutet i enlighet med rekommendationen. På nämndnivå aktiveras inkomsterna på tillgångssidan, det vill säga nettoredo visas. Inkomsterna återläggs och redovisas på skuldsidan i de centrala räkenskaperna. I och med ny version av ekonomisystemet 2014 övergår staden att redovisa inkomsterna per objekt i anläggningsreskontran, det vill säga korrekt hantering även på nämndnivå.

Avvikande redovisningsprinciper i Stockholms stad

Från och med räkenskapsåret 2014 ska enligt gällande regelverk materiella anläggningstillgångar delas upp i väsentliga komponenter utifrån nyttjandetid. Tolkningen presenterades av Rådet för Kommunal Redovisning i december 2013. Det förändrade regelverket har budgetpåverkan. Staden har haft att fatta beslut om att följa detta regelverk och frångå de lagstadgade beslutsformerna i en kommun eller genomföra förändringen efter beslut om förändrad budget i laga ordning. Staden har valt det senare och kommer att genomföra förändringen under räkenskapsår 2015. Ett projekt är startat för genomförandet. Den resultatmässiga effekten av att inte införa komponentavskrivningar 2014 utan först 2015 beräknas ha en negativ resultatpåverkan 2014 med cirka 120 mnkr. Effekten består av att om komponentavskrivningar införts 2014 hade delar av fastighetsunderhållet bokförts som investeringar i stället för att ha direkt resultatpåverkan. En liten effekt på avskrivningskostnaderna är även medtagen, men den effekten bedöms som marginell.

Definitioner till årsbokslut

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten. Kan vara immateriella (till exempel goodwill), materiella (till exempel byggnader) eller finansiella (till exempel aktier).

Avskrivning enligt plan är den fördelade totalutgiften för en anläggningstillgång. Kostnaden fördelas över de antal år som tillgången används i verksamheten. För tilläggsinvesteringar används en saldojusterad avskrivning. Anläggningar utan ändlig nyttjandeperiod skrivs inte av.

Avsättningar är förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias och som vilar på en befintlig förpliktelse.

Balanskravet är kopplat till resultaträkningen. Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (KL 8 kap. 4 §). Om det redovisade resultatet blir negativt, det vill säga om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras senast under det tredje året efter det att det negativa resultatet redovisades. Huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämning med balanskravet görs. Undantag kan dock göras om det står i överenskommen med god ekonomisk hushållning, till exempel om försäljningen är ett led i en omstrukturering.

Realisationsvinster för exploateringsfastigheter redovisade som omställningstillgångar undantas.

Balansräkningen (BR) är en sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag.

Certifikat kan emitteras av till exempel kommuner eller företag. Lån kan upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev med löptider upp till ett år.

Eget kapital utgör skillnaden mellan tillgångar och skulder. Visar hur stor del av tillgångarna som inte finansierats med lån.

Eliminering innebär att interna poster tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder inte anger ”uppblåsta” värden.

Euro Commercial Paper (ECP) är certifikat som emitterats på euromarknaden.

Euro Medium Term Note (EMTN) är skuldebrev i form av obligationer, med löptid över ett år. Euro Medium Term Notes emitteras på euromarknaden.

Förpliktelse – ett åtagande som härrör från kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund

Kassaflödesanalysen visar kassaflöde från olika delar av verksamheten t ex från investeringsverksamhet. Summan av kassaflöden utgör årets totala kassaflöde.

Finansnetto är skillnaden mellan posterna finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Medium Term Note (MTN) är lån som upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev i form av obligationer med löptider om lägst ett år.

Omsättningstillgångar är tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk, utan förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen.

Resultaträkningen (RR) är en sammanställning av intäkter, kostnader som utmynnar i resultat för en viss period.

Soliditeten är ett mått på betalningsförmågan på lång sikt och kan sägas visa den finansiella styrkan. Anger andelen av eget kapital av totala tillgångar.

Årets resultat visar förändringen av det egna kapitalet.

Noter till resultaträkningen

Not 1 Verksamhetens intäkter				
I verksamhetens intäkter har interna poster eliminerats.	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Taxor, avgifter m m	4 468,0	4 419,3	8 741,1	7 781,7
Hyror, tomträttsavgälder	3 863,2	3 835,3	10 579,5	10 358,1
Statsbidrag	1 432,6	1 376,8	1 526,9	1 441,4
EU-bidrag	40,5	63,9	40,5	63,9
Summa verksamhetens intäkter	9 804,2	9 695,3	20 888,0	19 645,1
Not 2 Jämförelsestörande intäkter				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Återbetalning premier avtalsförsäkringar 2005 och 2006 (AGS-KL, AVBF-KL)	0,0	511,0	-	-
Realisationsvinster vid försäljningar*	2 052,4	1 094,7	2 886,1	2 193,8
varav försäljning exploateringsfastigheter*	1 331,0	300,7	1 331,0	300,7
Summa jämförelsestörande intäkter	2 052,4	1 605,7	2 886,1	2 193,8
*Försäljning av exploateringsfastigheter bruttoredo visas från och med 2014. Jämförelseåret 2013 är korrigerat				
Not 3 Verksamhetens kostnader				
I verksamhetens kostnader har interna poster eliminerats.	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Material och köpta tjänster m m	-8 551,6	-7 919,9	-29 612,6	-27 777,3
Bostadstillägg, sociala bidrag och andra understöd	-2 195,0	-2 237,1	-2 195,0	-2 237,1
varav försörjningsstöd/socialbidrag	-962,2	-970,0	-962,2	-970,0
Entreprenader och köp av verksamhet	-16 955,9	-16 110,9	0,0	0,0
Löner*	-12 808,3	-12 432,2	-20 929,1	-20 353,6
Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	-3 846,2	-3 717,0	0,0	0,0
Pensionskostnader**	-1 894,2	-1 921,7	0,0	0,0
varav utbetalning av pensioner	-826,2	-819,4	0,0	0,0
varav pensionsavgifter	-604,3	-580,7	0,0	0,0
varav tjänstepensionsförsäkring	-13,2	-0,5	0,0	0,0
varav särskild löneskatt	-350,1	-333,2	0,0	0,0
varav förändring av pensionsskuld inkl. löneskatt	-100,4	-187,9	0,0	0,0
Övriga personalkostnader	-154,0	-163,7	0,0	0,0
Summa verksamhetens kostnader	-46 405,3	-44 502,4	-52 736,7	-50 367,9
*Timlöner, ersättn obekvämt arbetstid, övertid inklusive arbetsgivaravg är periodiserade.				
**Ränte- och basbeloppsuppräknig av pensionsskulden inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader.				

Not 4 Jämförelsestörande kostnader	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Bokfört värde försäljning exploateringstillgångar**	-104,7	-59,1	-104,7	-59,1
Realisationsförluster vid försäljningar	-35,9	-48,7	-61,1	-13,1
Kompetensfonden	-0,5	-0,6	-0,5	-0,6
Vision Järva, Vision Söderort och Hässelbylyftet	0,0	-87,0	0,0	-87,0
E-tjänstprogrammet	-11,4	-46,8	-11,4	-46,8
IT-Satsning 2011 och 2012 års bokslut	-53,5	-37,4	-53,5	-37,4
<i>varav upphandling nytt ekonomisystem (SUNE)*</i>	0,0	-8,3	0,0	-8,3
<i>varav skolplattform*</i>	0,0	-25,4	0,0	-25,4
<i>varav digital förnyelse</i>	-42,6	0,0	-42,6	0,0
<i>varav projekt eDok</i>	-10,9	-3,7	-10,9	-3,7
Summa jämförelsestörande kostnader	-206,0	-279,7	-231,2	-244,1
*SUNE-projektet och skolplattform har anslagsfinansierats 2014				
**Försäljning av exploateringsfastigheter bruttoredo visas från och med 2014. Jämförelseåret 2013 är korrigerat				
Not 5 Avskrivningar	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Planenliga avskrivningar*	-936,1	-878,0	-3 724,5	-3 446,0
Nedskrivningar	-13,0	-20,1	140,1	-9,7
Återföring nedskrivningar		0,1		
Utrangeringar	-31,1	-20,8	-	-
Summa avskrivningar	-980,1	-918,9	-3 584,4	-3 455,7
*Immateriella anläggningstillgångar				
Hyresrätter och immateriella tillgångar (Procent 20-33)	-	-	-16,8	-18,7
Goodwill (Procent 20)	-	-	0,0	0,0
*Materiella anläggningstillgångar				
Byggander och tekniska anläggningar (Procent 2-33)	-810,2	-756,0	-3 269,7	-2 951,2
Maskiner och inventarier (Procent 2-33)	-125,9	-122,0	-438,3	-476,1
*Summa avskrivningar	-936,1	-878,0	-3 724,9	-3 446,0
Not 6 Skatteintäkter	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Årets preliminära skatteintäkter	37 175,9	35 911,5	37 175,9	35 911,5
Korrigerad prognostiserad slutavräkning 2012	5,5	7,3	5,5	7,3
Korrigerad prognostiserad slutavräkning 2013	-95,9	20,7	-95,9	20,7
Prognostiserad slutavräkning 2014	6,3	-214,7	6,3	-214,7
Begravningsavgifter	145,0	141,9	145,0	141,9
Summa skatteintäkter	37 236,7	35 866,6	37 236,7	35 866,6

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Införandebidrag	555,8	0,0	555,8	0,0
Regleringsbidrag	208,0	401,0	208,0	401,0
Kostnadsutjämningsbidrag	78,9	1 312,1	78,9	1 312,1
Bidrag för LSS-utjämning	0,0	0,0	0,0	0,0
Korrigeringspost fastighetsavgift		-4,9		-4,9
Korrigeringspost prognos 2013	-0,1	1 062,5	-0,1	1 062,5
Korrigeringspost enligt information Skatteverket	5,4		5,4	
Kommunal fastighetsavgift 2014 prel prognos	1 078,7	-5,4	1 078,7	-5,4
Summa generella statsbidrag och utjämning	1 926,8	2 765,3	1 926,8	2 765,3
Avgifter i utjämningsystemet				
Inkomstutjämningsavgift	-1 394,9	-1 889,4	-1 394,9	-1 889,4
Regleringsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnadsutjämningsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Avgift till LSS-utjämning	-871,1	-764,2	-871,1	-764,2
Summa avgifter i utjämningsystem	-2 266,0	-2 653,6	-2 266,0	-2 653,6
Summa generella statsbidrag och utjämning	-339,2	111,7	-339,2	111,7
Not 8 Finansiella intäkter				
Under posten övriga finansiella intäkter redovisas bland annat borgensintäkter från de kommunala bostadsbolagen.				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Långfristiga räntor	1 273,5	1 173,8	0,0	0,0
Kortfristiga räntor	0,0	0,0	38,5	46,6
Övriga finansiella intäkter	6,2	6,6	6,3	31,6
Aktieutdelning övrigt	700,1	203,0	0,0	0,0
<i>Varav Stockholm Stadshus AB</i>	<i>500,0</i>	<i>0,0</i>		
<i>Varav AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad</i>	<i>200,0</i>	<i>200,0</i>		
<i>Varav Söderhalls renhållningsverk AB</i>	<i>0,1</i>			
<i>Varav Mässfatigheter AB</i>	<i>0,0</i>	<i>3,0</i>		
Utdelning enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, SFS2010:879	450,0	1 900,0	0,0	0,0
Summa finansiella intäkter	2 429,8	3 283,4	44,8	78,2

Not 9 Jämförelsestörande finansiella intäkter	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Summa reavinst försäljning finansiella anläggningstillgångar	0,0	21,3	-	-
Varav försäljning Bostadsrätter	0,0	4,1	-	-
Varav försäljning Mässfästigheter i Stockholm AB	0,0	17,1	-	-
Återföring nedskrivning finansiella anläggningar		3,6		
Summa jämförelsestörande finansiella kostnader	0,0	24,9	-	-
Not 10 Finansiella kostnader	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Långfristiga räntor	-826,9	-770,2	-520,6	-468,6
Ränta del pensionsskuld förändring	-60,4	-94,7	-60,4	-94,7
Övriga finansiella kostnader	-22,1	-9,4	-22,8	-10,1
Summa finansiella kostnader	-909,4	-874,2	-603,8	-573,4
Genomsnittlig ränta				
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj med derivat (%)	2,4	2,5400	2,4	2,5
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj utan derivat (%)	2,0	2,1600	2,0	2,2
Genomsnittlig räntebindningstid				
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj med derivat, år	3,0	2,2000	3,0	2,2
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj utan derivat, år	1,7	1,7000	1,7	1,7
Not 11 Jämförelsestörande finansiella kostnader	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Ränta pensionsskuld hänförlig till ändrad diskonteringsränta	0,0	-414,7	0,0	-414,7
Summa jämförelsestörande finansiella kostnader	0,0	-414,7	0,0	-414,7
Not 12 Avsättningar och ianspråktagande	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Årets avsättningar				
Renhållningsverksamheten	0,0	0,0	0,0	0,0
Begravningsavgifter	-16,4	-15,9	-16,4	-15,9
Infrastrukturella satsningar	0,0	-480,0	0,0	-480,0
Bidrag SCILIFELAB	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa årets avsättningar	-16,4	-495,9	-16,4	-495,9
Inspråktaga avsättningar från föregående år				
Boende psykiskt funktionshindrade	1,8	3,8	1,8	3,8
Boenden äldre	4,9	13,6	4,9	13,6
Hemlösa projekt evidensbaserade metoder	3,3	8,2	3,3	8,2
Renhållningsnämnden*	42,6	24,0	42,6	24,0
Begravningsavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0
Infrastrukturella kostnader	423,8	281,5	423,8	281,5
Förskoleutbyggnad	12,8	8,8	12,8	8,8
Bidrag SCILIFE mm	0,0	2,6	0,0	2,6
Summa ianspråktaga avsättningar från föregående år	489,2	342,6	489,2	342,6

*Renhållningsnämndens verksamhet har gått över i bolagsform 20140630 och avsättningen reglerats i försäljningslikviden

Upplösta avsättningar från föregående år				
Boende psykiskt funktionshindrade	134,7	0,0	134,7	0,0
Boenden äldre	50,8	0,0	50,8	0,0
Hemlösa projekt evidensbaserade metoder	10,2	0,0	10,2	0,0
Förskoleutbyggnad	98,6	0,0	98,6	0,0
Summa upplösta avsättningar från föregående år	294,4	0,0	294,4	0,0
Netto avsättningar/ianspråkta avsättningar	767,2	-153,3	767,2	-153,3
Not 13 Skatt	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Aktuell skatt	-	-	-473,7	-351,4
Uppskjuten skatt	-	-	101,5	63,8
Summa skatt	-	-	-372,2	-287,6
Not 14 Kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	Staden			
mnkr	2014-12-31	2013-12-31		
Kompetensfonden*	0,5	0,6		
Vision Järva och Vision Söderort*	0,0	87,0		
E-tjänstprogrammet*	11,4	46,8		
IT-satsning*	53,5	37,4		
Summa kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	65,4	171,9		
*Se not 4				
Not 15+16 Årets balanskravsresultat	Staden			
mnkr	2014-12-31	2013-12-31		
Årets balanskravsresultat	2 794,5	2 286,4		
Intecknat enligt allibolagslagstiftningen till ännu ej genomförda åtgärder	-450,0	-1 900,0		
Summa årets balanskravsresultat efter inteckningar	2 344,5	386,4		

Noter till kassaflödesanalysen

mnkr		Staden		Kommunkoncernen	
		2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Not 17	Återläggning reavinster/rea förluster	-1 911,8	-1 011,7	-2 947,2	-2 121,6
	En återläggning görs av reavinster/rea förluster, så att faktiskt försäljningsvärde tas upp under investeringsverksamhet.				
		Staden		Kommunkoncernen	
		2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Not 18	Specifikation av ej likviditetspåverkande poster	860,0	2 103,5	3 244,1	3 770,1
	Justering för av- och nedskrivningar	980,1	918,9	3 584,4	3 455,6
	Justering för gjorda avsättningar	177,2	1 185,9	353,6	933,6
	Justering för återlagda inkomster	-2,9	-1,3	0,0	0,0
	Justering för upplöst avsättning	-294,4	0,0	0,0	0,0
	Skattekostnad	-	-	-315,1	-512,9
	Resultat från andelar i intresseföretag	-	-	-378,8	-106,3
		2014-12-31	2013-12-31		
Not 19	Minskning av avsättningar pga utbetalningar	-65,5	-61,0		
	lanspråktagen avsättning	-489,2	-342,6		
	Infrastrukturella bidrag avgår, redovisas separat	423,8	281,5		
		2014-12-31	2013-12-31		
Not 20	Ökning/minskning kortfristiga skulder mm	1 503,1	3 490,7		
	Förändring kortfristig skuld	-220,1	2 235,7		
	Förändring kortfristiga lån exkl förändring utnyttjad checkräkningskredit	1 709,2	1 146,2		
	Förändring semesterlöneskuld mm	14,1	108,8		
		2014-12-31	2013-12-31		
Not 21	Investering i materiella anläggningstillgångar	-4 327,4	-4 276,5		
	Varav byggnader och tekniska anläggningar	-3 587,0	-4 114,6		
	Varav maskiner och inventarier	-205,5	-161,9		
	Varav leasingavtal	0,0	0,0		
	Finansiella leasingavtal ingår i summan för maskiner och inventarier. Se not 50 för specifikation.				
	Varav pågående ny-, till- och ombyggnader	-535,0	0,0		

		2014-12-31	2013-12-31
Not 22	Försäljning av materiella anläggningstillgångar	2 342,8	1 217,2
	Bokfört värde mark, byggnader o tekniska anläggningar	423,4	217,3
	Bokfört värde maskiner och inventarier	7,5	13,1
	Reavinster/förluster	1 911,8	986,8
		2014-12-31	2013-12-31
	Försäljning finansiella anläggningstillgångar	0,0	37,6
	Bokfört värde finansiella anläggningstillgångar	0,0	12,7
	Reavinster/förluster	0,0	24,9
Not 23	Ökning/minskning långfristiga skulder	2014-12-31	2013-12-31
	I denna post ingår återläggning av omklassificering av	3 640,0	1 150,3
	långfristig upplåning till kortfristig		
	Justering gjord med ej likvidpåverkande post	-2,9	-1,3
		2014-12-31	2013-12-31
Not 24	Likvida medel vid periodens slut	308,8	-130,1
	Förskottskassor mm	5,8	4,8
	Likvida medel (bank medmera)	303,0	0,0
	Utnyttjad checkräkningskredit	0,0	-134,9

Noter till balansräkningen

I stadens balansräkning bruttoredovisas fordringar och skulder gentemot stadens egna bolag.				
	Staden		Kommunkoncernen	
Not 25 Immateriella anläggningstillgångar	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Ingående immateriella anläggningstillgångar 1/1	-	-	197,8	210,2
Ingående avskrivningar 1/1	-	-	-124,8	-115,7
Periodens avskrivningar	-	-	-16,8	-18,7
Periodens nedskrivningar	-	-	0,0	0,0
Periodens nyinvesteringar	-	-	2,7	4,8
Försäljningar			0,0	-9,1
Omklassificering	-	-	17,1	1,4
Summa immateriella anläggningstillgångar	-	-	76,0	73,0
Avskrivningstider			3-10 år	3-10 år
Not 26 Mark byggnader och tekniska anläggningar	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Ingående mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1	57 152,5	54 100,4	151 445,6	142 106,2
Ingående avskrivningar 1/1	-6 378,6	-5 720,0	-37 763,7	-34 810,9
Effekt byte av redovisningsprincip			363,3	
Periodens avskrivningar	-810,2	-756,0	-3 269,4	-2 952,8
Periodens nedskrivningar	-38,0	-40,9	152,9	-9,7
Varav återföring nedskrivningar	0,0	0,1	-	-
Varav utrangeringar	-27,2	-20,8	-	-
Årets uppskrivningar			-	
Periodens nyinvesteringar	4 114,3	2 850,3	5 997,0	4 472,8
Periodens omklassificering ny- till och ombyggnad	-527,3	1 264,3	8 352,6	5 702,2
Periodens investeringsbidrag	-12,9	-13,5	0,0	0,0
Försäljningar	-415,8	-217,3	693,5	-825,9
Omklassificering		92,4		
Omklassificering exploateringsfastigheter	1 523,0	-786,0	-	-
Summa mark, byggnader och tekniska anläggning.	54 607,0	50 773,8	125 971,8	113 681,9
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år	10-50 år	10-50 år
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer. RKR 19 avseende nedskrivningar tillämpas				
2013 Omklassificering av publika fastigheter på 367,1 mnkr till övriga fastigheter har gjorts enligt aktuellt anläggningsregister				
2013 Nedskrivning av förgävesprojekt på 13,7 mnkr ingår i nedskrivningsbeloppet				

Not 27 Maskiner och inventarier	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Ingående maskiner och inventarier 1/1	1 264,7	1 339,5	11 986,0	11 597,2
Ingående avskrivningar	-780,5	-882,2	-5 433,6	-4 957,5
Effekt byte av redovisningsprincip (K3)			48,4	
Periodens avskrivningar	-125,9	-122,0	-486,3	-476,1
Periodens nedskrivningar	-2,2	0,0	-2,2	0,0
Periodens utrangeringar	-3,9		-3,9	
Periodens nyinvesteringar*	205,5	161,9	261,8	219,0
Försäljningar	-7,5	-13,1	-34,5	-262,1
Omklassificering	0,0	-	820,4	431,9
Summa maskiner och inventarier*	550,1	484,2	7 156,0	6 552,5
Avskrivningstider (linjär avskrivning)	5-20 år	5-20 år	5-20 år	5-20 år
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.				
*För staden ingår finansiella leasingavtal i summan av maskiner och inventarier, se not 50 för specifikation. Stockholms Stadhus AB koncernen har inga finansiella leasingavtal.				
Not 28 Pågående ny-, till- och ombyggnader	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Ingående pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	5 503,9	5 596,3	16 647,4	15 262,5
Effekt av byte av redovisningsprincip (K3)			290,9	
Periodens nyinvesteringar	535,0	0,0	8 934,8	7 460,2
Försäljningar	-7,7	0,0	-7,5	-40,7
Pågående arbete E18 Hjulsta-Kista korr medfinansiering 2003	580,0			
Periodens nedskrivning			-10,7	
Omklassificering till mark- byggnader och tekniska anläggningar	0,0	-92,4	-9 192,9	-6 034,6
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	6 611,2	5 503,9	16 662,0	16 647,4
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.				
Not 29 Aktier och andelar	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Ingående aktier och andelar 1/1	3 880,7	3 879,8	2 320,0	2 356,3
Köp av bostadsrätter	0,0	13,6	0,0	13,6
Köp av aktier och andelar	0,8	0,0	270,8	208,8
Försäljning av bostadsrätter	0,0	-1,9	0,0	-1,9
Försäljning av aktier och andelar	-0,8	-10,9	0,0	-256,9
Summa aktier och andelar	3 880,7	3 880,7	2 590,6	2 320,0

Stadens aktier i kommunala bolag m m per 2014-12-31				
Bolag	Aktiekapital (tkr)	Ägarandel (%)	Bokfört värde 14-12-31(tkr)	
Stockholms Stadshus AB*	2 850 800,0	100,0	3 484 382,0	
Kaplansbacken AB	500,0	100,0	514,0	
Svenska Teknologföreningens Fastighets AB	562,0	100,0	562,0	
Stockholms Terminal AB	1 000,0	50,0	2 300,0	
Summa aktier i dotterbolag/koncernföretag			3 487 758,0	
*Stockholms Stadshus AB har förvärvat stadens aktier i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad genom apportemission 20140701 till ett värde av 0,8 mnkr. Stadens totala aktieinnehav är därmed oförändrat				
Aktier i övriga företag				
SÖRAB	8 000,0	5,0	400,0	
AB Servi-Data (depositionsbevis)			0,1	
Summa aktier i övriga företag			400,1	
Andelar kommunalförbund Storstockholms brandförsvär				
Summa andelar kommunalförbund			27 831,4	
Andelar bostadsrätter				
Summa andelar bostadsrätter			364 663,3	
Totalt summa aktier och andelar staden			3 880 652,8	
Not 30 Långfristiga fordringar	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Ingående långfristiga fordringar 1/1	1 701,3	1 702,4	2 187,7	1 998,1
Återläggning av föregående års omklassificering	0,8	0,8	0,8	0,8
Amorteringar	-1 681,3	-1,1	-1 681,3	-1,1
Kortfristig del av långfristiga fordringar*	-0,8	-0,8	-0,5	-0,8
Förändring uppskjutna skattefordringar	-	0,0	11,1	3,4
Förändring övriga långfristiga fordringar	-	-	-175,6	187,3
Summa långfristiga fordringar	20,0	1 701,3	342,2	2 187,7
*Fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.				
Läntagare	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Fortum Oyj	0,0	1 667,0	0,0	1 667,0
Övriga	20,0	34,6	20,0	34,6
Uppskjutna skattefordringar	-	0,0	259,8	250,8
Övrigt	-	0,0	62,3	235,3
Summa långfristiga fordringar	20,0	1 701,6	342,2	2 187,7
Not 31 Exploateringsfastigheter*	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Exploateringsfastigheter	1 093,0	2 616,0	1 093,0	2 616,0
Summa tomträttsmark	1 093,0	2 616,0	1 093,0	2 616,0
*Samtliga exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningsstillgångar.				

Not 32 Varulager och pågående arbete	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Varulager	3,8	3,9	27,4	38,3
Pågående arbeten	3,5	0,1	9,4	4,2
Summa varulager och pågående arbeten	7,3	4,0	36,8	42,5
Förråd värderas till det lägsta värdet av anskaffningsvärde och verkligt värde.				
Not 33 Kortfristiga fordringar - övriga	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Skatte-/momsfordringar	606,5	648,6	373,3	461,9
Statsbidragsfordringar	166,9	139,6	166,9	139,6
Kortfristiga fordringar stadens koncernföretag*	50 181,5	43 754,4	0,0	0,0
Övriga kortfristiga fordringar	51,4	33,3	1 558,4	1,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 024,4	2 493,3	2 402,9	2 867,0
Kundfordringar	680,9	734,4	1 231,4	1 210,9
Summa kortfristiga fordringar - övriga	53 711,7	47 803,6	5 733,0	4 680,4
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.				
Not 34 Kortfristig utlåning	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Kortfristig utlåning	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga fordringar*	0,8	0,8	0,8	0,8
Summa kortfristig utlåning	0,8	0,8	0,8	0,8
*Långfristiga fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.				
Not 35 Kortfristiga placeringar	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Kompetenskonto	32,5	35,5	71,4	240,4
Summa kortfristiga placeringar	32,5	35,5	71,4	240,4
Not 36 Likvida medel	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Förskottskassor mm	5,8	4,8	5,8	4,8
Likvida medel (Bank mm)	303,0	0,0	526,0	189,1
Summa likvida medel	308,8	4,8	531,8	193,9

Not 37 Eget kapital	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Ingående eget kapital 1/1*	56 632,8	53 188,4	100 175,9	94 706,5
<i>varav disposition av 2002, 2006, 2010-2012 års förändring, se not 37</i>	-65,4	-171,9	-	-
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	3 450,4	3 444,4	4 087,1	2 502,0
<i>varav avsatt till RUR</i>	0,0	0,0		
Förändring eget kapital som inte gått via RR***	580,0	0,0	580,0	0,0
Resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Utdelning	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Ändrade redovisningsprinciper**	0,0	0,0000	4 303,8	2 433,1
Summa eget kapital	60 663,2	56 632,8	109 146,8	99 641,5

*För kommunkoncernen ändrat IB eftersom stadens bolagskoncern räknat om år 2013 enligt BFNAR 2012:1 (K3).

**För kommunkoncernen ökad ägarandel i Fortum Värme Holding som konsolideras enligt gällande konsortialavtal

***Staden: Enligt utförd revision ska resultatförd medfinansiering 2003 justeras och bokföras som stadens egna investering avser medfinansiering E18 Hjulsta-Kista

Not 38 Summa eget kapital				
	IB 2007	Avgått hittills	2014-12-31	UB 2014-12-31
Kompetensfonden	121,1	-57,6	-0,5	62,9
<i>Varav KF mm</i>	1,3	-0,9	0,0	0,4
<i>Varav socialnämnden</i>	11,5	-10,2	-0,5	0,7
<i>Varav äldrenämnden</i>	28,1	-28,1	0,0	0,0
<i>Varav utbildningsnämnden</i>	80,2	-18,3	0,0	61,9
E-tjänstprogrammet	650,0	-571,7	-11,4	66,9
	IB 2007/2011	Avgått hittills	2014-12-31	UB 2014-12-31
Vision Järva, Vision Söderort och Hässelbylyftet*	450,0	-375,5	0,0	74,5
	IB 2014	Avgått hittills	2014-12-31	UB 2014-12-31
IT-satsningar**	800,0	-48,4	-53,5	698,1
Varav effektivt inköp		-5,7	0,0	-5,7
Varav skolplattform***		-25,4	0,0	-25,4
Varav Digital förnyelse		0,0	-42,6	-42,6
Varav e-dok		-3,7	-10,9	-14,7
Varav upphandling nytt ekonomisystem (SUNE)***		-13,6	0,0	-13,6
Total disposition 2002, 2006, 2010-2012 års förändring			-65,4	

*Inledande beslut 200 mnkr, 2010 beslöt KF om disposition på 200 mnkr av 2010 års resultat till satsningar inom vision Söderort och vision Järva. 2011 utökades satsningen med 50 mnkr

**2011 beslöt KF om disposition på 550 mnkr för IT-satsningar, 2012 beslöt KF om disposition av 250 mnkr för it-satsningar bl a till Skolplattform Stockholm

***Har finansierats av budgetanslag 2014

Not 39 Pensioner och liknande förpliktelser	Staden	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31
Ingående avsatta pensioner 1/1	4 889,7	4 199,6
Nyintjänande o skuldförändr arbetstagare	183,8	265,0
Avgiftsbestämd chefspension	27,8	5,5
Pensionärer skuldförändring	-80,6	282,3
Förtroendevalda visstids- och ålderspensioner, avgångsersättning*	-0,5	3,6
Skuld avseende Skafab 2010/Överfört SSBF 2009	-1,2	-1,2
Avsatt till löneskatt	31,4	134,7
<i>Varav ränte- och basbeloppsuppräknig</i>	0,0	509,3
Summa avsatt till pensioner	5 050,5	4 889,7
<i>därav avgiftsbestämd chefspension</i>	<i>174,0</i>	<i>139,4</i>
<i>därav garantipensioner inkl löneskatt</i>	<i>3,3</i>	<i>5,0</i>
<i>därav särskild avtalspension enl överenskommelse inkl löneskatt</i>	<i>202,4</i>	<i>244,2</i>
<i>därav pensionsersättningar förtroendevalda inkl löneskatt</i>	<i>204,7</i>	<i>175,0</i>
*Förtroendevalda ingår från och med 2010 i balansräkningen.		
Aktualiseringsgrad i procent	81,4%	80,6%
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad i procent	99,0%	99,0%
Skulden har minskats med bortförsäkrat via tjänstepensionsförsäkring omfattande förvaltningschefer m fl med särskilda avtal	0,8	0,5
Not 40 Övriga avsättningar	Staden	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31
Stimulansbidrag boenden psykisk funktionsnedsättning*		
Ingående Balans	136,5	140,3
Ianspråktaget	-1,8	-3,8
Upplösning avsättning	-134,7	0,0
Utgående balans	0,0	136,5
Stimulansbidrag boenden äldre*		
Ingående Balans	55,7	69,3
Ianspråktaget	-4,9	-13,6
Upplösning avsättning	-50,8	0,0
Utgående balans	0,0	55,7

Stimulansbidrag projekt hemlösa evidensbaserade metoder*		
Ingående Balans	13,6	21,8
Ianspråktaget	-3,3	-8,2
Upplösning avsättning	-10,2	0,0
Utgående balans	0,0	13,6
Trafik- o renhållningsnämnden; renhållningsverksamhet		
Ingående balans	42,6	66,6
Ianspråktaget	-42,6	-24,0
Utgående balans	0,0	42,6
Begravningsavgifter		
Ingående balans	41,5	25,6
Årets avsättning	16,4	15,9
Utgående balans	57,8	41,5
Infrastrukturella bidrag**		
Ingående balans 1/1	8 126,8	7 928,3
Ianspråktaget	-423,8	-281,5
Årets avsättning	0,0	480,0
Utgående balans	7 703,0	8 126,8
Förskoleutbyggnad*		
Ingående balans 1/1	111,4	120,2
Ianspråktaget	-12,8	-8,8
Upplösning avsättning	-98,6	
Utgående balans	98,6	111,4
Science for Life Laboratory***		
Ingående balans 1/1	277,4	280,0
Ianspråktaget	0,0	-2,6
Utgående balans	277,4	277,4
Summa ingående balans	8 805,5	8 652,2
Summa Ianspråktaget	-489,2	-342,6
Summa upplösning avsättning	-294,4	
Summa årets avsättningar	16,4	495,9
Summa utgående balans	8 038,3	8 805,5

*Avsättningarna upplöses 2014 och ersätts av reservation av förändringen av eget kapital

**Avsättning till E18, Norra länken, Citybanan, Tvärbanor, tunnelbaneutbyggnad, övriga spårförbindelser och Nationalstadsparken mm. Osäkerhet om belopp föreligger, då en stor del av investeringarna genomförs efter 2015. Staden tillämpar direkt resultatföring av beslut om bidrag till statlig infrastruktur. Beloppen är indexuppräknade. För infrastrukturella åtgärder utgår ca 715 mnkr 2015, 450 mnkr 2016, 355 mnkr 2017, 235 mnkr 2018 och 6 mdkr efter år 2018.

***Avsättning Science for Life Laboratory mm; Stockholms stads åtagande avseende resurscentrum forskning molekylär bioteknik och medicin. Betalas ut år 2015 och framåt.

Årsbokslut

Not 41 Obligationslån	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Ingående obligationslåneskuld	12 636,5	11 946,4	12 636,5	11 946,4
Nyupplåning	9 426,6	4 150,0	9 426,6	4 150,0
Återläggning av föregående års omklassificering	3 459,9	1 000,0	3 459,9	1 000,0
Amorteringar	-4 574,9	-1 000,0	-4 574,9	-1 000,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	-4 119,0	-3 459,9	-4 119,0	-3 459,9
Summa obligationslån	16 853,1	12 636,5	16 853,1	12 636,5
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.				
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Utländska obligationslån	13 953,1	8 736,5	13 953,1	8 736,5
Svenska obligationslån	2 900,0	3 900,0	2 900,0	3 900,0
Summa obligationslån	16 853,1	12 636,5	16 853,1	12 636,5
Not 42 Reverslån				
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Ingående reverslåneskuld	2 200,0	1 000,0	2 200,0	1 000,0
Nyupplåning	230,0	1 380,0	230,0	1 380,0
Återläggning av föregående års omklassificering	180,0	150,0	180,0	150,0
Amorteringar	-180,0	-150,0	-180,0	-150,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	-1 230,0	-180,0	-1 230,0	-180,0
Summa reverslån	1 200,0	2 200,0	1 200,0	2 200,0
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år och ej med säkerhet bedöms omsättas till långfristig. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.				
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Utländska reverslån	1 200,0	2 200,0	1 200,0	2 200,0
Summa reverslån	1 200,0	2 200,0	1 200,0	2 200,0
Not 43 Övriga långfristiga skulder				
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Ingående låneskuld leasing	0,5	0,6	0,5	0,6
Återläggning av föregående års omklassificering	0,2	0,3	0,2	0,3
Amorteringar	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2
Omklassificering	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Summa långfristig skuld leasing	0,4	0,5	0,4	0,5
Förmedlade medel	0,6	0,6	0,6	0,6
Skuldfonder	35,5	39,4	35,5	39,4
Periodiserade investeringsinkomster**	64,0	54,1	64,0	54,1
(Varav investeringsbidrag)	34,3	31,6	34,3	31,6
(Varav anslutningsavgifter)	29,7	22,6	29,7	22,6
(Återstående antal år vägt snitt)	27,2	27,8	27,2	27,8
Övriga långfristiga skulder*	656,0	656,2	674,4	671,2
Summa övriga långfristiga skulder	756,5	750,8	774,9	765,8
*Avtal med affärsverket Svenska Kraftnät angående Stockholms ström				
**Investeringsbidragen periodiseras som motsvarande tillgång.				

Not 44 Kortfristiga skulder	Staden		Kommunkoncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
mnkr				
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 549,7	3 211,0	5 793,1	5 622,4
Skatteskulder/moms	383,3	277,3	215,9	144,8
Leverantörsskulder	2 876,8	3 439,9	4 666,8	5 186,8
Förmedlade medel	4,3	3,2	4,3	3,2
Deponerade medel	6,2	6,3	6,2	6,3
Skuldfonder	3,7	4,0	3,7	4,0
Personalskatter	261,3	266,7	309,5	310,0
Kortfristiga skulder till koncernföretag*	14 163,9	14 174,5	0,0	0,0
Övrigt	884,4	970,9	3 128,6	1 784,9
Summa kortfristiga skulder	22 133,7	22 353,8	14 128,1	13 062,5
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.				
Not 45 Kortfristiga lån	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Utnyttjad kredit i koncernkontot	0,0	134,9	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	5 349,0	3 639,9	5 349,0	3 639,9
<i>varav upplåning från majoritetsägda bolag</i>	<i>230,0</i>	<i>180,0</i>		
Summa kortfristiga lån	5 349,0	3 774,8	5 349,0	3 639,9
*Långfristiga lån som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.				
Not 46 Stadens skuld för semesterlöner och okompenserad övertid				
mnkr	2014-12-31	2013-12-31		
Ingående skuld	764,7	655,9		
<i>Varav semesterlöner</i>	<i>710,9</i>	<i>600,9</i>		
<i>Varav okompenserad övertid</i>	<i>53,7</i>	<i>54,9</i>		
Förändring semesterlöneskuld	12,9	110,0		
Förändring okompenserad övertid	1,2	-1,2		
Summa skuld för semesterlöner o okomp övertid	778,7	764,7		

Not 47 Ansvars- och borgensförbindelser		
mnkr	2014-12-31	2013-12-31
Stadens majoritetsägda bolag pensionsutfästelse	43,1	31,8
<i>Stockholms Stadshus AB</i>	11,4	6,8
<i>Stockholms Parkering</i>	5,5	7,3
<i>Stockholms Hamnar</i>	5,6	4,4
<i>S:t Erik Markutveckling</i>	1,6	1,4
<i>Stockholm Business Region</i>	5,1	4,9
<i>Bostadsförmedlingen i Stockholm AV</i>	2,3	2,1
<i>AB Svenska Bostäder</i>	2,8	4,9
<i>Micasa Fastigheter i Stockholm AB</i>	2,1	
<i>SISAB</i>	2,5	
<i>Stockholm Vatten Holding AB</i>	3,2	
<i>S:t Erik Livförsäkring AB</i>	1,0	0,0
Summa ansvars- och borgensförbindelser för majoritetsägda bolag	43,1	31,8
Övriga juridiska-/privatpersoner		
Borgen för lån	493,9	698,4
<i>varav</i>		
<i>Stiftelsen Stockholms Studentbostäder</i>	65,1	65,6
<i>Stockholms Kooperativa Bostadsförening</i>	195,8	363,0
<i>Fortum</i>	0,0	33,3
<i>Stockholms Stadsmision</i>	78,6	80,6
<i>SYVAB</i>	131,6	131,6
<i>övriga juridiska personer</i>	22,8	24,3
Pensionsutfästelser	58,9	61,0
Kommunalt förlustansvar för småhus	1,4	1,7
Summa	554,2	761,1
Totalt ansvars- och borgensförbindelser	597,3	792,9
Not 48 Stadens pensionsskuld	2014-12-31	2013-12-31
mnkr		
Ingående pensionsskuld 1/1	14 751,7	13 940,8
Nyintjänade och skuldförändring arbetstagare*	-144,0	113,4
Skuldförändring pensionärer	-298,0	697,5
Summa pensionsskuld	14 309,6	14 751,7
Tillkommer löneskatt	3 471,5	3 578,8
Summa pensionsskuld inklusive löneskatt	17 781,1	18 330,4
Aktualiseringsgrad (%)	81,4	80,6
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad (%)	99,0	99,0

Not 49 Derivatinstrument			
2014-12-31			
Typ av derivat (mnkr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde
Valuta-/valutaränte-svappar*	-1 033,1	-1 033,1	-140,1
Räntesvappar	-6 915,0	-6 915,0	-83,9
Summa	-7 948,1	-7 948,1	-224,1
2013-12-31			
Typ av derivat (mnkr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde
Valuta-/valutaränte-svappar*	-1 446,4	-1 446,4	-167,9
Räntesvappar	-6 080,0	-6 080,0	-120,0
Summa	-7 526,4	-7 526,4	-288,0
*Valuta-/Valutaräntesvappar har omräknats till valutakurs efter valutasäkring			
<p>Derivatinstrument används för att minimera risken för oförutsett högre räntekostnader orsakade av ränte- och/eller valutaförändringar, vilket genererar en lägre risk genom en minskad volatilitet i räntan för staden. Den externa skuldportföljen har i huvudsak fast ränta efter säkring med derivat. Skuldportföljen i utländsk valuta är säkrad till SEK till 100 procent. Årets räntekostnad för den externa skuldportfölj (exklusive bolagskoncernen och SSBF) är 518,3 mnkr inklusive derivat och 422,0 mnkr exklusive derivat. Genomsnittlig ränta för extern skuldportfölj inklusive derivat är 2,40% (2,54%) och exklusive derivat 1,98% (2,16%). Genomsnittlig räntebindningstid (duration) för den externa skuldportföljen med derivat är 3,0 år (2,2år) och exklusive derivat 2,1 år (1,7år). Enligt Finanspolicyn ska den genomsnittliga räntebindningstiden (duration) vara 3,5 år med ett avvikelseintervall om +/- 1,5 år.</p>			
Not 50 Leasing	Staden		
mnkr	2014-12-31	2013-12-31	
Finansiella leasingavtal överstigande 3 år *			
Maskiner och inventarier			
Redovisat värde	0,5	0,7	
Nuvärdesberäknade minimileasavgifter	0,5	0,7	
därav förfallodag inom 1år	0,2	0,2	
därav förfallodag inom 1-5 år	0,4	0,5	
därav förfallodag senare än 5 år	0,0	0,0	
Operationella leasingavtal överstigande 3 år *			
Minimileaseavgifter	7 183,8	6 672,5	
därav förfallodag inom 1år	864,2	776,3	
därav förfallodag inom 1-5 år	2 672,6	2 427,6	
därav förfallodag senare än 5 år	3 647,0	3 468,5	
<i>varav koncernintern leasing</i>	<i>5 081,1</i>	<i>4 186,0</i>	
<i>med förfallodag inom 1år</i>	<i>391,8</i>	<i>284,9</i>	
<i>med förfallodag inom 1-5 år</i>	<i>1 448,9</i>	<i>1 048,0</i>	
<i>med förfallodag senare än 5 år</i>	<i>3 240,4</i>	<i>2 853,0</i>	
* Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor är ej redovisade. Hyresavtal som uppfyller dessa villkor ingår. Finansiell leasing ingår i balansräkningen från år 2008 på tillgångssidan under "maskiner och inventarier" samt under kort- och långfristiga skulder. Inga avtal om finansiell leasing omfattar variabla avgifter.			
Stadens IT-verksamhet leasas av Volvo Information Technology AB. Avtalets längd överstiger inte 3 år och därmed ingår inte det ekonomiska åtagandet i redovisningen ovan. Kostnaden för 2014 uppgår till 564,0 mnkr (441,5). Ökningen beror på en ökad volym i befintliga tjänster, bland annat datorer till samtliga gymnasieelever, samt en utökad funktionalitet.			

Not 51 Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2012	670,0	670,0	670,0
Förbrukat	-269,0	-184,8	-93,7
Summa återstår	401,0	485,2	576,3
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2013	1 900,0	1 900,0	
Förbrukat	-112,3	-41,9	
Summa återstår	1 787,7	1 858,1	
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2014	450,0		
Förbrukat	-48,8		
Summa återstår	401,2		

Nämnder, bolag och stiftelser

Facknämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond mnkr	Awikelse utfall 2014 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Kommunstyrelsen	304	-1 454,1	-1 422,3	0,0	31,8	-1,7
Revisorskollegiet	16	-27,7	-24,1	0,0	3,6	0,0
Servicenämnden	279	0,0	7,7	-0,9	6,8	-0,6
Valnämnden	1	-52,3	-42,2	0,0	10,1	0,0
Stadsdelsnämnderna	17 704	-18 695,1	-18 612,0	-24,6	58,5	-144,8
Arbetsmarknadsnämnden	673	-804,9	-768,5	0,0	36,4	-0,9
Exploateringsnämnden	195	1 136,0	1 125,1	0,0	-10,9	-2 774,9
Fastighetsnämnden	155	114,1	130,1	0,0	16,0	-446,0
Idrottsnämnden	429	-587,7	-580,6	-0,5	6,6	-28,4
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	918	-814,0	-811,1	0,0	2,9	-16,3
Kulturnämnden: stadsarkivet	79	-49,1	-49,1	0,0	0,0	-1,0
Kyrkogårdsnämnden	105	-143,9	-128,6	0,0	15,3	-36,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	241	-85,1	-85,1	0,0	0,0	-1,7
Socialnämnden	805	-775,4	-757,8	-1,5	16,1	-3,1
Stadsbyggnadsnämnden	325	-164,7	-172,7	0,0	-8,0	-5,6
Trafiknämnden	350	-791,7	-656,1	0,0	135,6	-756,6
Utbildningsnämnden	13 759	-15 163,3	-14 951,2	-98,2	113,9	-71,4
Äldrenämnden	111	-162,9	-162,2	0,0	0,7	-6,8
Överförmyndarnämnden	24	-35,9	-37,5	0,0	-1,6	0,0
Summa nämnder	36 473	-38 557,7	-37 998,2	-125,6	433,9	-4 296,3

Anmärkning: beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Antalet anställda avser samtliga månadsavlönade per 2014-12-31

Budget och utfall är inkluderande kapitalkostnader och mellan nämnderna interna mellanhavanden

Ökning av resultatfond (-)

Avvikelse är efter resultatdispositioner

Stadsdelsnämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Awikelse utfall 2014 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	1 251	-1 358,0	-1 346,1	-0,8	11,1	-3,0
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	917	-1 017,1	-1 011,9	-5,1	0,1	-6,6
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	1 494	-1 631,4	-1 629,0	-1,4	1,0	-12,7
Bromma stadsdelsnämnd	1 532	-1 339,3	-1 337,2	-1,1	1,0	-9,3
Kungsholmen stadsdelsnämnd	1 171	-1 078,0	-1 069,7	-8,3	0,0	-14,1
Norrmalm stadsdelsnämnd	813	-1 028,1	-1 020,4	2,0	9,7	-5,9
Östermalm stadsdelsnämnd	873	-1 227,5	-1 206,9	0,4	21,0	-9,4
Södermalm stadsdelsnämnd	1 670	-2 083,8	-2 068,5	-6,0	9,3	-14,2
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd	2 199	-2 160,7	-2 153,8	-6,5	0,4	-16,3
Skarpnäck stadsdelsnämnd	767	-1 026,1	-1 026,8	0,7	0,0	-10,7
Farsta stadsdelsnämnd	1 312	-1 414,1	-1 415,6	1,5	0,0	-7,3
Älvsjö stadsdelsnämnd	656	-549,9	-545,8	-2,1	2,0	-6,1
Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd	2 080	-1 725,5	-1 729,8	4,4	0,1	-19,0
Skärholmen stadsdelsnämnd	969	-1 055,6	-1 050,5	-2,3	2,9	-10,3
Summa stadsdelsnämnder	17 704	-18 695,1	-18 612,0	-24,6	58,5	-144,8

Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden

Mnkr	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Ändring utfall 2014 mnkr
Nämnd- och förvaltningsadministration	-560,9	-509,0	0,0	51,9
Individ- och familjeomsorg	-1 805,7	-1 817,5	0,2	-11,6
<i>varav socialpsykiatri</i>	-481,9	-479,0	0,2	3,1
Stadsmiljöverksamhet	-214,4	-214,6	0,0	-0,2
avskrivningar	-47,0	-45,5	0,0	1,5
internräntor	-20,0	-20,2	0,0	-0,2
Förskoleverksamhet	-4 479,6	-4 405,6	-19,2	54,9
Äldreomsorg	-6 734,1	-6 867,5	0,4	-133,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-3 236,2	-3 238,2	-5,8	-7,9
Kultur - och föreningsverksamhet	-302,1	-260,3	-0,2	41,6
Arbetsmarknadsåtgärder	-84,7	-81,2	0,0	3,5
Ekonomiskt bistånd	-1 170,3	-1 149,9	0,0	20,4
<i>varav handläggare</i>	-283,3	-280,0	0,0	3,3
Övrig verksamhet	-40,1	-2,5	0,0	37,6
Summa verksamheter	-18 695,1	-18 612,0	-24,6	58,5

Verksamhetens intäkter och kostnader är inklusive interna mellanhanden

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Aktiebolag

	Antal anställda	Omsättning, mnkr	Resultat efter finansnetto, mnkr	Balans- omslutning, mnkr	Eget kapital ¹ , mnkr	Ränta tot kapital ² , %	Soliditet ³ , %	Investering , mnkr
Stockholms Stadshus AB (koncern)								
Stockholms Stadshus AB, moderbolag	6	35,0	1 239,0	28 376,0	27 801,6	1 239 040,0	97,5	0,0**
AB Svenska Bostäder, koncern	263	2 520,0	331,0	19 875,0	12 731,8	3,6	64,1	2 307,0
AB Familjebostäder, koncern	276	1 725,0	867,0	13 582,0	8 006,6	8,1	63,5	665,0
AB Stockholmshem, koncern	295	2 063,0	285,0	17 541,0	7 731,1	2,4	49,2	1 426,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	61	1 015,0	298,0	7 238,0	382,5	2,7	5,3	378,0
Bostadsförmedling i Stockholm AB	86	95,0	4,0	73,0	12,2	332,1	16,7	0,0
Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB	191	2 084,0	35,0	11 045,0	299,5	1,2	3,2	2 880,0
Stockholm Vatten AB, koncern	432	1 655,0	16,0	9 511,0	438,0	1,1	2,7	1 431,0
Stockholms Hamn AB, koncern	160	713,0	108,0	2 481,0	640,3	4,0	26,3	532,0
AB Stokab	90	722,0	188,0	1 970,0	63,3	9,9	36,0	94,0
Stockholms stads Parkerings AB, koncern	71	511,0	68,0	855,0	103,8	5,8	12,1	147,0
Stockholms Stadsteater AB	449	158,0	-330,0	380,0	1,7	Neg	0,4	9,0
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, koncern	18	44,0	-1 187,0	4 110,0	418,8	Neg	10,2	46,0
S:t Erik Försäkrings AB	7	130,0	-5,0	326,0	106,0	0,0	32,5	0,0
S:t Erik Livförsäkring AB	3	71,0	37,0	2 279,0	481,1	neg	21,1	273,0
Stockholm Business Region AB, koncern	69	253,0	4,0	161,0	50,3	229,9	30,9	9,0
S:t Erik Markutveckling AB, koncern	3	231,0	28,0	2 653,0	191,2	1,5	2,2	394,0
Övriga bolag, Intressebolag SSAB				13,6	13,6			
Mässfästigheter i Stockholm AB, koncern***	261	653,0	39,0	1 072,0	340,2	3,7	31,8	30,0
Fortum värme Holding AB***	694	2 854,0	438,0	26 663,0	10 352,5	4,4	38,8	1 899,0
Summa aktiebolag *	3 435	17 532,0	2 463,0	150 204,6	70 166,1			12 520,0

* Summeringarna avser inte den sammanställda redovisningen (kommunkoncernen) utan endast summan av de ingående bolagen.

** Stockholms Stadshus AB har per 1 juli 2014 förvärvat intressebolaget Fortum Värme av Stockholm Stad för ett värde av 7 500 mkr.

*** Intresseföretagens resultatandel ingår i koncernens rörelseresultat.

¹ Eget kapital uttrycks här som summan av bundet och fritt eget kapital enligt balansräkningen samt 78 % av de obeskattade reserverna.

² Räntan på totalt kapital beräknas enligt följande: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader delat med genomsnittlig balansomslutning

³ Soliditetstalet beräknas enligt följande: Eget kapital samt 78 % av de obeskattade reserverna delat med totala tillgångar.

Stiftelser och kommunalförbund

	Rörelsens intäkter			Rörelsens kostnader, mnkr	Övriga intäkter/ kostnader netto inkl avskrivn, mnkr	Årets resultat efter disp, mnkr	Balans- omslutning, mnkr
	Medelantal anställda	Stadens bidrag, mnkr	Övriga rörelse intäkter, mnkr				
Stiftelser*							
Stiftelsen Barnens Dag	64		43,5	-39,7	-2,0	1,8	66,0
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm	142	31,2	155,6	-187,8	3,0	2,0	84,4
Stiftelsen Stockholm Water Foundation	2	0,0	4,5	-7,8	3,5	0,2	34,0
Stiftelsen Strindbergsmuseet	9	5,3	3,5	-8,9	-0,7	-1,1	6,8
Summa stiftelser	217	36,5	207,1	-244,2	3,8	2,9	191,2
Kommunalförbund							
Storstockholms brandförsvär	732	368,0	264,8	-567,2	-28,8	36,8	812,9

Femårsöversikt

Allmänt	2010	2011	2012	2013	2014
Folkmängd	847 073	864 324	881 235	897 700	911 989
riksandel, procent	9,0	9,1	9,2	9,3	9,4%
Sysselsättningsfrekvens 15-74 år (AKU):					
procent av hela folkmängden	54,6	55,1	55,0	56,0	56,1
procent av folkmängden 15-74 år	71,9	72,4	72,3	73,6	73,6
Arbetslöshetstal, procent av arbetskraften 15-74 år	6,7	6,6	6,7	6,6	7,1
Beskattningsbar inkomst, mnkr*	175 718	182 181	191 258	201 067	210 351
per invånare, kr**	211 858	215 071	221 280	228 165	234 322
riksgenomsnittet för d:o kr	173 718	176 054	180 028	185 792	190 264
Total kommunal skattesats:					
Stockholm, kr	29,58	29,58	29,645	29,495	29,495
Varav staden:	17,48	17,48	17,48	17,33	17,33
församlingarna	-	-	-	-	-
landstinget	12,10	12,10	12,10	12,10	12,10
Begravningsavgift	0,07	0,07	0,065	0,065	0,065
Total kommunal medelskattesats, riket, kr	31,56	31,55	31,60	31,73	31,86
Konsumentprisindex, årsmedeltal för riket (1980=100)	302,47	311,43	314,20	314,06	313,42
Inflation (årsgenomsnitt), procent	1,20	3,0	0,9	0	-0,2
Stadens verksamhet	2010	2011	2012	2013	2014
Årets förändring av eget kapital, mnkr	948	881	3 037	3 444	3 450
Årets resultat enligt balanskravet, mnkr	343	679	2 318	2 286	2 795
Verksamhetens kostnader, mnkr	41 178	42 372	43 276	44 502	46 405
Verksamhetens intäkter inkl skatt och generella statsbidrag, mnkr	43 262	44 174	44 503	45 674	46 702
Tillgångar, mnkr	87 790	97 064	103 256	112 809	120 823
per invånare, kr	103 639	112 458	117 335	125 841	132 423
Skulder, mnkr	38 520	46 913	50 067	56 176	60 160
varav avsättningar	12 102	12 964	12 852	13 695	13 089
skulder per invånare, kr	45 474	54 353	53 310	62 666	65 936
Eget kapital, mnkr	49 270	50 151	53 188	56 633	60 663
per invånare, kr	58 254	58 105	60 440	63 176	66 487
Soliditet, %	56	52	52	50	50
Antal anställda, ca	37 559	36 734	36 530	36 280	36 473
motsv. heltidsanställningar, ca	35 709	35 040	34 775	34 644	35 069
Löner och lönebikostnader, mnkr	16 449	16 055	16 052	16 313	16 809
Majoritetsägda aktiebolags verksamhet	2010	2011	2012	2013	2014
Antal här inräknade bolag/koncerner	20	20	19	18	18
Balansomslutning, mnkr	90 142	95 968	101 053	108 108	123 542
Omsättning, mnkr	13 333	13 091	13 564	13 874	14 678
Resultat efter skatt, mnkr	5 626	826	2 519	1 040	733
Eget kapital, mnkr	51 170	51 744	53 725	52 939	59 814
Investeringar (brutto), mnkr	8 378	8 758	9 489	8 279	10 621
Antal anställda, omräknade till heltidsanställningar	2 734	2 498	2 507	2 564	2 741
Löner, mnkr	1181	1163	1 197	1 238	1 309

* Taxeringsår

** Antal invånare taxeringsåret

*** Summeringarna avser inte den sammanställda redovisningen (kommunkoncernen) utan endast summan av de ingående bolagen